

Kankaanpään taideyhdistys ry **40** vuotta

Julkaisija

Kankaanpään taideyhdistys ry

Toimituskunta

Kaija Antila
Liisa Juhantalo
Marjo Heino-Fihlman
Tuula Isotalo
Eine Järri
Anja Räikkälä

Valokuvat

Marjo Heino-Fihlman
Paula Kokkonen
Tapani Kokko
Minna Sjöholm
Teemu Järventie
Kaisu Koivisto
Ari Karttunen
Markku Kivinen
Girgio Benni
Studio Kärki

Historiaosuuden valokuvat

Matti Antila
Maija Anttila
Liisa Juhantalo
Kauko Juhantalo
Petri Järri
Irma Mäkinen
Leena Roskala
Teuvo Pihlajaniemi
Hannele Tarna
Leena Sivula
Sa-kuva
Ossi Somma
Hannu Reho
Kaj Norberg

Graafinen suunnittelu

Kaarina Marttila

Kirjapaino

Saarijärven Offset

Painos

1 000 kpl

ISBN 952-91-8923-0

Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry/
Pohjois-Satakunnan LEADER+

Satakunnan kulttuurirahasto

Kankaanpään taideyhdistys ry

Taiteilijahaastattelut
Marjo Heino-Fihlman

Taideyhdistyksen historia
Leena Ruohola ja toimituskunta

Kankaanpään taideyhdistys ry **40** vuotta

Sisältö

7	Tervehyssanat kulttuuriministeri Tanja Karpela
---	--

40-vuotisjuhlanäyttely Liikkuva keskipiste

9	Marjo Heino-Fihlman
10	Kaisu Koivisto

Juhlanäyttelyn taiteilijat

12	Tuija Arminen
15	Ensio Härkönen
17	Päivi Jokinen
20	Anssi Jääskeläinen
23	Matti Kalkamo
25	Virpi Kanto
28	Markku Kivinen
30	Kaisu Koivisto
33	Talvikki Lehtinen
36	Antti Pedrozo
38	Teemu Saukkonen
41	Minna Sjöholm
44	Nanna Susi
47	Marja Tarna

Kankaanpään taideyhdistys ry:n 40-vuotishistoriikki

54	Leena Ruohola: Utopiasta konkretiaan
56	Kankaanpään taidekoulu, taideyhdistyksen lempilapsi
61	Kankaanpään taideyhdistys ry:n perustaminen 1965
64	Alkuaikojen hankkeita ja haaveita
67	Keskiasteen koulu-uudistus tekee tuloaan
72	Edessä uusia haasteita

Puheenvuorot / Haastattelut

- 77** Professori Kauko Räike
- 81** Taidemaalari Juhani Tarna
- 84** Taidemaalari Pauli Vuorisalo
- 85** Galleristi Anja Räikkälä
- 87** Puheenjohtaja Matti Antila
- 88** Hallituksen jäsen Eero K. Mäkinen
- 89** Puheenjohtaja Reino Koski
- 90** Rahastonhoitaja Aino Lilja
- 92** Rehtori Lars Holmström
- 94** Pekka Mattila in memoriam
- 95** Sihteeri Eine Järri
- 96** Rehtori Liisa Juhantalo
- 98** Puheenjohtaja Kaija Antila

Taidepolitiikkaa: taidehankkeita ja näyttelytoimintaa

- 107** Yhdistys suuntaa uusille urille
- 109** Taideyhdistyksen näyttelyt
- 122** Matkat kotimaassa ja Eurooppaan
- 127** Muuta toimintaa
- 129** Pyöreä vuosi: Liisa Juhantalo

- 133** Taidekaupunki Kankaanpää: Maija Anttila

- 145** Tietoja yhdistyksestä

Taiteen poluilla Kankaanpäässä

Ihmisen elinkaaren aikana lapsuus on sellaista herkkää aikaa, jolloin mieli on avoin ja maailmaa katsotaan uusin silmin. Avoimesta mielestä ja lapsuuden ajan innosta olisi hyvä säilyttää kipinä myös läpi myöhemmän elämän. Tuoreus ja ennakkoluulottomuus erilaisen kohtaamiseen, utelias ja aidosti kiinnostunut mieli uuden etsintään voi avata meille erilaisia ja tutusta poikkeavia ulottuvuuksia todellisuuden hahmottamiseen.

Taiteen tekemisen arjesta voi olla leikki kaukana, mutta laatutaiteessa on samoja ominaisuuksia kuin lapsen tavassa havainnoida ympäristöä avoimin mielin. Taidekasvatus ja taidekoulutus ja rakkaudesta taiteeseen syntyvä taiteen läsnäolo laajemminkin ovat viime vuosikymmenten aikana olleet Kankaanpääläisen kulttuuri-identiteetin rakennuspuita. Sitä voisi kutsua Kankaanpään hengeksi.

Taiteelle ja kulttuurille on taideyhdistyksen ympärillä kehittynyt toimintavuosien aikana vahva ja omaleimainen profiili. On tarvittu paikallisia tulisieluja, joilla on ollut näkemystä ja visio taiteen mahdollisuuksista. On tarvittu myös niitä, jotka ovat uskoneet ja tukeneet tulisielujen työtä.

Oma identiteetti ja oma kulttuuri eivät täällä ole päälle liimattua tai ulkoa kannettua tuontitavaraa. Oman identiteetin rakentaminen perustuu historian lisäksi niihin valintoihin ja siihen kulttuurityöhön, jota täällä tehdään ja johon uskotaan. Tällä tavoin rakennetaan vahva side omaan kulttuuriin ja omiin lähtökohtiin. Kun ollaan omalla maalla, voidaan olla myös suvaitsevia ja ennakkoluulottomia muualta tullutta kohtaan. Kankaanpää on askel askeleelta rakentanut taiteesta ja kulttuurista merkittävän identiteettiä vahvistavan tekijän. Täällä tehdyllä työllä on ollut heijastusvaikutuksensa myös suomalaiselle taide-elämälle laajemmin. Siitä on viimeisimpänä osoituksena tämän kesän juhlanäyttely Kankaanpään taidekoulun galleriassa ja taidekehällä.

Kankaanpään taideyhdistyksellä on hyvä pohja ponnistaa eteenpäin muuttuvassa maailmassa. Avointa mieltä tarvitaan jatkossakin.

Tanja Karpela

Kulttuuriministeri

Liikkuva keskipiste

Kankaanpään taideyhdistys juhlii pyöreitä vuosia ja juhlaa huipentaakseen järjestää juhlanäyttelyn. Sain mieluisan tehtävän koota yhteen taiteilijoita, jotka joskus ovat opiskelleet Kankaanpään taidekoulussa. Äkkiseltäänkin ajatellen 40 vuoden aikana valmistuneiden määrä on melkoinen, saati, että kaupungissa ovat pyörähtäneet vielä monet muutkin vuoden tai kahden opinnoilla. Itse opiskelin vuoden verran ja viihdyin mainiosti. Opiskeluajasta pääkaupungissa jäi aivan toisenlaisia muistoja, kuin pienen kaupungin pienestä taidekoulusta, jossa opiskelijat muodostavat aivan oman kiinteän joukon.

Keräsin näyttelyä varten yhteen joukon erilaisia taiteilijoita. Opiskeluvuodet vaihtelevat, mutta kiinnostavaa on miten aika ja taideopetus ovat muuttuneet, mitä on olla taiteilija ja millainen suhde tekijällä on materiaaliinsa?

Jokainen näyttelyn taiteilija on viettänyt aikaa Kankaanpäässä. Heidän maantieteellinen sijaintinsa ja fyysinen olemuksensa on joskus ollut täällä ja ehkä he myös mieleltään ovat silloin tällöin olleet todella paikalla. Ihmisillä on yllättävä tapa olla ajatuksissaan aivan jossain muualla. Tämä paikka on ollut hetken monen taiteilijan keskipiste ja kaikilla meillä on yhteisiä muistoja samasta maisemasta. Millaisia nuo muistot ovat, miten yhteisiä ja tunnistammeko toisten tarinoista omamme? Tai miten sama maisema, samat kadut ja sama instituutio jättää meihin niin erilaiset jäljet? Mutta minne ikinä lähdimmekin täältä, olemme aina omia keskipisteitämme. Taiteilijat pysyvät liikkeessä.

Marjo Heino-Fihlman

Karvia – Kairo

Monesti kuultu ja luettu hokema: Kankaanpään taidekoulu on syrjässä. Mietin tätä katsoessani Lara Baladin näyttelyä Kai'ro Porin taidemuseossa talvella 2005. Libanonilaissyntyisen Baladin kuvakollaasit näyttivät välähdyksiä sekä taiteilijan nykyisestä kotikaupungistansa Kairosta että matkoilta. Kumpi on kaukana – Kairo vai Karvia? Mietin, miltä kymppikuvakoosteet satakuntalaisista maisemista, ihmisistä ja elämän eri alueista näyttäisivät Kairossa.

Asuin pitkään Porissa ainakin osan vuotta, joten olen miettinyt syrjäseutuasioita ja paikallisuutta konkreettisella tasolla. Suomen rajojen ulkopuolella ei mielestäni ole suurta merkitystä sillä, asutko Porissa tai Helsingissä, tai missä oppilaitoksessa olet opiskellut. Muut asiat ovat tärkeämpiä: missä olet pitänyt näyttelyjä? Keiden kuratoimissa näyttelyissä olet ollut mukana? Onko niistä ollut juttuja Flash Artissa? Mitä on tulossa?

Kairo – Karvia -rinnastuksesta on ajatuksellisesti helppo siirtyä vuoden 2002 suurnäyttelysuosiikkiin, Kasselin Documenta XI -näyttelyyn. Polveileva kooste oli kuin ylistys paikallisuudelle, olkoon sen sijainti afrikkalaisessa suurkaupungissa tai grönlantilaisessa kyläyhteisössä. Mielenkiintoista taidetta ei tehdä ainoastaan perinteisissä keskuksissa New York-Pariisi-Berliini. Tosin tarvitaan edelleenkin vaikutusvaltainen kuraattori, joka nostaa esiin paikallisuuden kirjosta makupaloja.

Opintojen merkityksellisyys

Taide ja ympäristömme muuttuvat koko ajan. Vertailemalla kahdenkymmenen vuoden takaisia asioita tähänhetkisiin huomaa muutokset selkeästi. Opiskelumetodit ja koulutuslinjaukset ovat muuttuneet perusteellisesti. Ammattikorkeakoulujärjestelmään siirtyminen on muuttaneet taideopiskelun luonnetta – siitä on tullut yhtä pitkäjänteistä kuin muistakin aloista. Opiskelijavaihto on nykyisin itsestäänselvyys. Kuvatulva tuo ja vie digitaalikuvastoa ja halpalennoilla pääsee kauas, vaikkapa klassisesti etsimään itseään ja arvostamaan omaa kulttuuritaustaansa.

Kaisu Koivisto
Satakuntalaista
konstruktivismia, Rauma 2002
Värivalokuva, 2002

Satakuntalaista
konstruktivismia, Ulvila 2003
Värivalokuva, 2003

Satakuntalaista
konstruktivismia, Pori 2004
Värivalokuva, 2004

On mielenkiintoista, miten suuren painoarvon tämän päivän taideopiskelijat antavat opinnoille. Kahdeksankymmenluvun puolivälissä koulutus oli useimmille taiteilijanaluille välttämätön, lyhyt vaihe, jonka jälkeen oli kiire tekemään ”omia juttuja”. Taidekoululainen kustansi itse omat opintonsa ja materiaalinsa, joten suurta pudotusta opiskeluyhteisöstä itse rakennettavaan ja maksettavaan työskentely-ympäristöön ei ollut: kyseessä oli siis survival-tyyppinen koulutus, josta rohkeimmat, sinnikkäimmät ja motivoituneimmat ponkaisivat ulos pienistä kuvioista maailmalle.

Mielestäni opiskeleminen ei tarjoa valmiita vastauksia vaan näkökulmia ja paikan testata ajatuksiaan ja tekemistään. Käytän työskentelyssäni monia eri tekniikkoja, joten erilaisten tekniikkojen opettelu on ollut välttämätöntä, jotta olen voinut tehdä teokseni. Opintoni ovat vaihdelleet metallitöiden tekemisestä Porissa filosofian opintoihin Islannin Yliopistossa. Molempia tietoja ja taitoja tarvitsen vaihtelevassa työssäni.

Olen opettanut varsin vähän viime vuosina. Lyhyetkin vierailut taideoppilaitoksiin kertovat sen, miltä taiteen kenttä ja sinne sijoittuminen näyttävät opiskelijan perspektiivistä. Perusasiana on kuitenkin pysynyt se, että taideopiskelijat ponnistelevat itsensä ja taidemaailman kanssa löytääkseen oman äänensä ja paikkansa.

Kaisu Koivisto

tuija arminen

Sinulla on kokemusta monista oppilaitoksista?

Opiskelin Oriveden Opistossa ja keväällä sieltä lähti iso joukko yhdessä Kankaanpään pääsykokeisiin. Monia onnisti. Opiskelin Kankaanpäässä 1988–1989, 1990–1992, sekä grafiikan osastolla että maalauksessa. Kankaanpäässä opettajina olivat Reijo Mörö, Esko Railo ja Pirkko Holm. Johanna Vuoksenmaan videokurssit avasivat sellaisia puolia taiteesta, mitä ei ollut osannut aiemmin ajatella. Uuden jano oli kiihkeää, kyllähän ne väriopit kiinnostivat Kankaanpäässä, mutta enemmän uudet tekniikat. Jatkoisin opiskelua myöhemmin Kuvataideakatemiassa.

Opiskeluaikojeni Kankaanpään henkeä voisi kuvailla tiiviiksi tunnelmaksi, taidekoulun porukka vietti paljon aikaa keskenään ja siellä syntyi pit-

käjänteisiä ihmissuhteita. Voimakas yhteishenki ja yhteinen historia auttavat minua vieläkin erilaisissa projekteissa.

Koulussa oli vapaa henki, työskentelin myös viikonloppuisin ja öisin. Grafiikan opetuksessa ei viljelty pikkutarkkuutta, sai kokeilla ja tehdä huonoja töitä. Puupiirroksen suuret levyt mahdollistivat vedosten maalauksellisuuden. Pidän puupiirroksen jäljestä, sen tietystä primitiivisyydestä, raavas ja konstailematon ovat myös sanoja, joita liitän mielelläni puupiirrokseen.

Grafiikka on sinulle tekniikkana merkittävää?

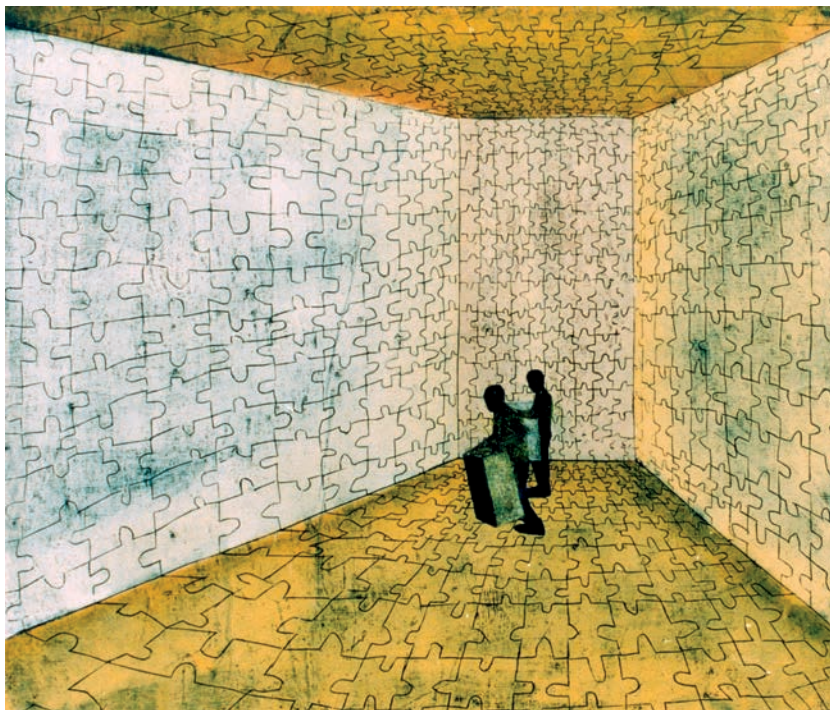
Grafiikan menetelmillä voin hidastaa tekemistä työprosessin aikana, se on tärkeää kuvan viestien välittymiselle. Maalaus syntyy liian nopeasti. Hita-

Tuija Arminen
Lastenosasto, 2002
puupiirros, 97 x 51 cm

Tuija Arminen:
Huonekalut, 2002
puupiiirros, 121 x 120 cm

Tuija Arminen
Pelilaatikot, 2002,
puupiirros, 73 x 85 cm

us tuo tarkennusta, ilmaisu on punnitumpaa ja samalla monimerkityksellisempää. Huomaan opettaessani, että ihmisiä ympäröivä kuvasirkus kertoo jonkinlaisesta toivottomuudesta. Tuskin mikään on enää salaista tai salaperäistä, kaikki sanotaan suureen ääneen.

Puupiirroksissani käytän värejä niin, että työskentely muistuttaa maalaamista, lisäksi käytän tilaa hyväksi teosten ripustuksessa.

Kerro kuvistasi

Teokseni ovat omaelämäkerrallisia, haluan kertoa tunteistani, mutta valita töihini tilanteita/tapah-tumia, joihin reagointi on kollektiivista, saman kal-taisia tunteita herättäviä. Asetan itseni kuviin niin, että voin myös nauraa synkkyyksille.

Mitä odotat katsojalta?

Kuvani eivät viehätä kaikkia. Katsojan täytyisi kuulla tarinat, koska välttämättä teoksiani ei voi katsoa vain esteettisesti. Taiteilijana minulla on loistava tilaisuus tuoda julki mielipiteitäni esim. luonnonsuojelusta. Poliitiikkani on vihreällä leimattua.

Mistä haaveilet taiteilijana?

Hyvistä teoksista, halvasta työhuoneesta ja työrauhasta.

Opettaminen näyttää kuuluvan taiteilijan ammattiin, vaikka siitä ei erityisemmin välittäisi. Taiteilijan koulutus pitää sisällään taiteilijuuden, mutta ei toimeentulon hankkimista. Kuvataiteilijan on hallittava monia taitoja.

ensiohärkönen

Miten sinusta tuli taiteilija?

Olen kotoisin lisalmesta. Ensimmäinen varsinainen kannustaja tälle alalle oli Osmo Monto, joka opetti lisalmen kansalaisopistolla piirustusta ja maalausta.

Ammattikouluaikana Hämeenlinnassa löysin taidemuseon kokoelmat, Hugo Simbergin ja Kimmo Pyykön alumiiniveistokset. Ne olivat innoittajina koristeellisille puureliefeille, joita silloin tein. Sain siitä sopivasti kaljarahaa. Olin mallipuseppänä päivätyössä seitsemästä neljään, mutta halusin jotakin muuta. Koin, että sillä tavoin vain kuluttaisin aikaa. Keräsin rohkeuteni ja pääsin Kankaanpään taidekouluun 1986.

Millaisia opettajia sinulla oli?

Ensimmäinen merkittävä opettaja oli rehtorinakin toiminut Lars Holmström. Hän pysähdytti ajattelemaan. Katsoin värejä aivan toisella tapaa ja kiinnitin huomiota tekniikkaan. Koulussa kaikki osastot kiinnostivat, oli vaikea valita kuvanveisto.

Tärkeintä taideopinnoissa on, että koulu on hetken aikaa koti ja imetyslaitos. Kouluaika on kuin kehykset, joiden puitteissa saa aivan vapaasti olla ja tehdä. Vasta opintojen jälkeen tajuaa kuinka hienoa aikaa se oli. Ei ollut ristiriitoja toimeentulon hankkimisesta.

Mitkä ovat mielestäsi taiteilijan tärkeimmät ominaisuudet?

Että kestää taiteilijana olemista.

Ensio Härkönen
Magnet, 2004
hitsattu pelti,
korkeus 175 cm

Ensio Härkönen
Mirada, Escort, 2005
hitsattu pelti,
korkeus 220 cm

Jäit sitten Kankaanpäähän?

Poika meni kouluun. Mirva syntyi. Perhe näytti olevan enemmän juurtunut tänne kuin minä, mutta opetustyöt mahdollistivat paikkakunnalle jäämisen.

Miltä maailma näyttää Kankaanpäästä käsin?

Välillä kaikki tuntuu olevan helevetin kaukana ja välillä liippaa lähempää.

Mikä on aseman yhteisön merkitys työskentelylle?

Sillä on iso moraalinen vaikutus ja loppopäiviä tulee vähemmän. Pakko on tehdä, vaikka ei huvittaisi. Taiteilijavaimo on pahin piiskuri.

Haaveilen omasta ateljeesta, tekisin siitä itseleni paratiisin.

Millaisia teoksia teet?

Teokseni ovat olleet kuin suurennoksia jostakin, yksityiskohtia. Olen työstänyt puuta, tehnyt mm. kookkaita värillisiä kenkiä. Vähitellen se on alkanut tuntua liian yksinkertaiselta. Haluaisin tehdä jo-

takin kokonaisempaa, kokonaisen ihmisen siihen kenkään.

Kaksi vuotta olen nyt tehnyt peltihahmoja.

Aiheeni ammannan katukulttuurista 60 ja 70 -luvulta. Ne ovat kliseitä ja ikoneja, jotka ovat syöpyneet mieleeni poikasena. Olen päättänyt työstää ne pois mielestäni. Esittävyys tekee asiat näkyväksi.

Materiaalia on helpompi vaihtaa kuin aihe-maailmaa. Tuntuu vielä, että etsin toisenlaista materiaalia, jonka kautta löydän uutta. Pelti on minulle oikotie. Voisin muovata savea samalla tavalla, mutta yksinkertaistaen tekovaiheita. Tämä ei ole perinteinen veistäjän tapa tehdä. Materiaalin massalla ei ole merkitystä, vaan pelti on ikään kuin piirrosjälkeä. Välillä koen, että kamppailen ja painin teoksen kanssa, joka on toinen Ensio. Siinä panee jukolauta itsensä peliin.

Haluan tehdä aiheet ja ideani kolmiulotteiseksi. Haluan päästä kiinni muotoon, kääntää ja vääntää. On jumalaton nautinto tehdä ilmaan rakentaen.

päivijokinen

Millainen on ollut matkasi taiteilijaksi?

Olen aina maalannut omaksi ilokseni. Hain yhtä aikaa Kankaanpään taidekouluun, Helsinkiin ja Lahteen. Kuvaamataidonopettajani puhui aina arvostavasti Kankaanpäästä. Muutin Kuopiosta ja opin 1984–1987.

Kerro opiskelusta?

Erilaista se oli kuin nykyään. Koulussa pääsi heti tekemisen makuun, perustiedot ja -tekniikat käytiin läpi, mutta sisällöistä ei silloin paljoa puhuttu. Opinnoissa oli tietty vapaus, joka ei ehkä sovelu aivan kaikille. Lars Holmström, Ilkka Väätti, Pek-

Päivi Jokinen
Marionetit, 2005
öljy, 90 x 145cm

ka Mattila, Helge Riskula, Ossi Somma ja Pertti Mäkinen olivat silloin opettajiani.

Onko täällä hyvä tehdä työtä?

Asema on ollut työhuoneeni jo 15 vuotta, tila löytyi kyselyn kautta Kankaanpään kaupungilta ja kaupunki on suhtautunut positiivisesti ja tukien. Täällä ovat kaikki tekemisen peruselementit.

En kaipaa suuria kuvioita.

Pidän näyttelyitä vuosittain ja haluan olla taiteilijoiden yhteisessä toiminnassa mukana. Helsingissä ja muualla enemmän yleisöä, siksi siellä on tärkeää esitellä teoksiaan. Asiaan kuuluu, että mahdollisimman moni näkisi maalauksiani.

Miksi maalaat?

.. itseni takia. Maalaaminen on toisaalta itsestään selvä valinta, toisaalta koska kaikki mahdollisuudet kiinnostavat, niin yhtä tekniikkaa on vaikea valita. Opiskeluaikana esim. saksalaisessa ekspressiivi-

sydessä viehätti sen rajuus, voima ja räiske. Omat maalaukseni ovat tulleet niistä ajoista sliipatumiksi.

Maalaukseni ovat epäanalyyttisiä. Työskentely vie mennessään ja alkuperäiset suunnitelmat muuttuvat. Toisaalta maalatessa ei lainkaan tiedä mitä oikeastaan tekee ja siksi siitä on pakko ottaa selvää maalaamalla.

Haluaisin kertoa ihmisten pienet ja isot teot kuvina. Haluaisin tehdä niin monenlaisia asioita, siksi tiivistän ne kuviksi. Joskus maalaus saattaa syntyä ohi mennessä ja oma käsiala näkyy, välillä taas on halu rikkoa ja etsiä uutta.

Miten koet värit?

Murran, taitan, runtelen, veistän ja raaputan. Värejäni ei voi sanoa heleiksi ja kevyiksi. Käsittelen kirkkauden pois ja yritän sammuttaa värejä. Vaikka väri olisi vaaleaakin, sen täytyy olla mielestäni taitettu. Maalaaminen on jatkuvaa etsimistä. Väri elää, se on voimaa ja lämpöä.

Päivi Jokinen
Vanhasta muistista, 2005
öljy, 90 x 145cm

anssi jääskeläinen

Päädyit Kankaanpään kautta Tampereelle?

Halusin kotiteollisuuskoulun jälkeen taidekouluun. Kankaanpään taidekoulu oli ainoa paikka, jonne hain. Jos minua ei olisi onnistunut olisin pyrkinyt Turkuun. Opiskelin vuosina 1985–1989.

Olin kuullut, että koulu olisi tasokas, mutta muuten en tiennyt siitä juuri mitään. Helsinkiin en halunnut. Kankaanpään taidekoulun jälkeen muutin pysyvästi Tampereelle.

Olen aina ollut niin sisältäpäin ohjautuva, että muulla ei ole ollut merkitystä. Kankaanpään taidekoulu oli minulle lähinnä elämäkoulu, taideoppilaitoksena se ei ollut niin merkittävä. Velttoilin lähes koko opiskeluajan ja vasta kolmannella tai neljännellä vuosikurssilla aloitin työnteon. En ollut paljoakaan opettajien kanssa tekemisissä.

Kerro työskentelystäsi

Pidän kuviani piirroksina, vaikka niissä on maalauksellisia elementtejä. Maalausten kanssa tulin matkani päähän, näissä piirroksissa pääsen toteuttamaan luonteelleni ominaista pedanttisuutta. Tarkoitukseni ei ole provosoida. Teosten ja tyylin muuttaminen on pitkä prosessi, mikään ei voi vaihtua noin vain.

Tavoittelen työskentelyä ilman ylimääräistä rekvisiittaa, jonkinlaista askeesia hienovaraisilla väli-

Anssi Jääskeläinen
Epäonnistunut Rakkausyritys, 2005
piirros, öljyväri
113 x 76 cm

Anssi Jääskeläinen
Pakko oppia kävelemään, 2004
piirros, öljyväri
113 x 76 cm

neillä ja vähillä tavaroilla. Absoluuttinen tilanne olisi huone, jossa on vain paperia ja kynä.

Vastakohtana voin mainita Kallisen Jarmon roinasta täyden työhuoneen Pesulan reunassa.

Miten näille hahmoille syntyy tarina?

Myönnän, että nämä ovat jollain lailla omakuvia ja että suhtaudun niihin lämmöllä. Ne asuvat syvässä lapsuuden muistoissa ja ovat monella tapaa haavoittuvia ja hauraita. Hahmot syntyvät niin, että ajatusten virta on kuvasta minuun päin, henkilö-hahmot ruokkivat mieltäni. Tekemisestä iso osa on istumista ja katsomista.

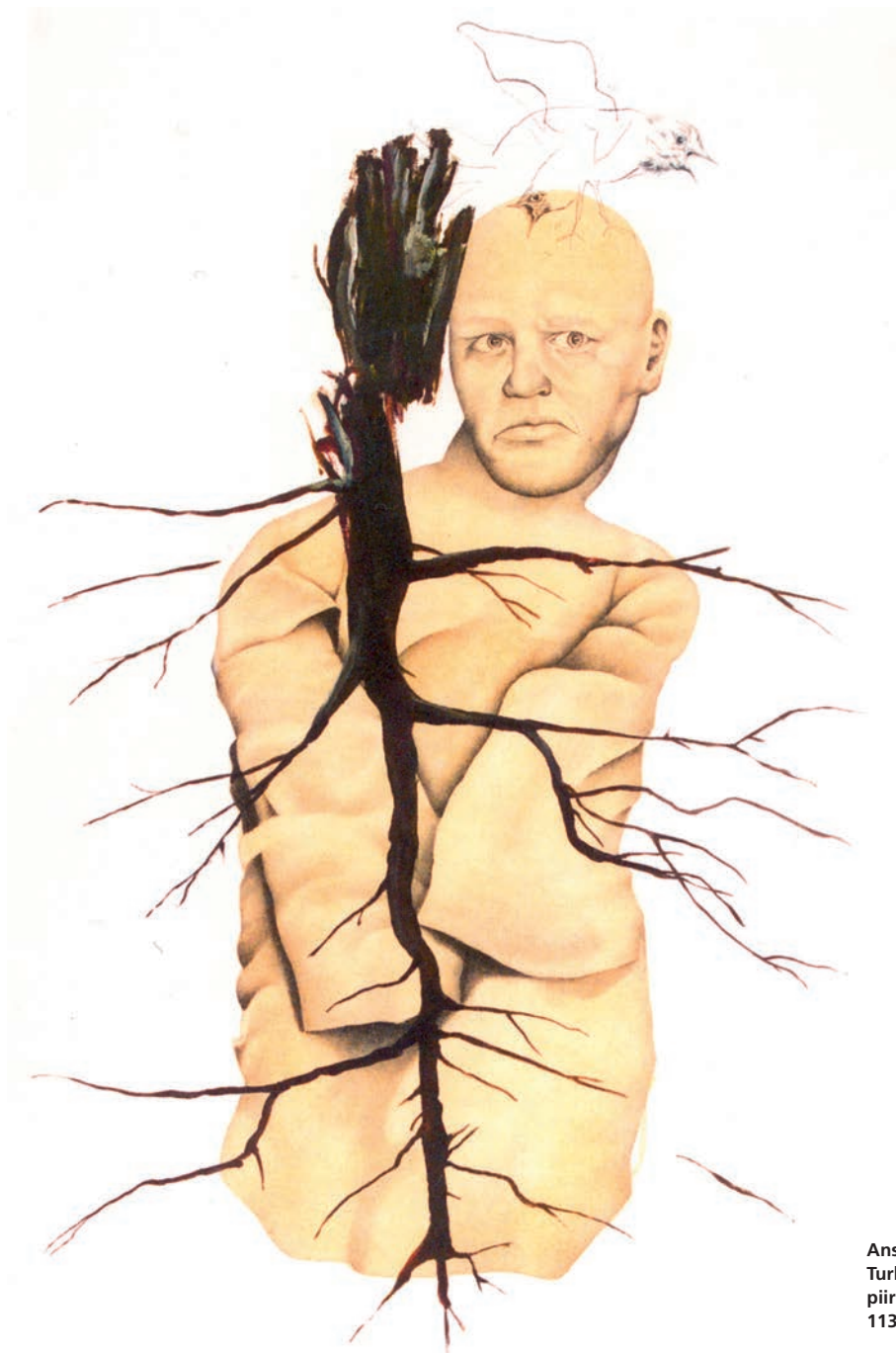
Huomasin kaikkien kuvien esittävän miehiä, vasta kun joku huomautti siitä minulle.

Teet kaikenlaista muutakin?

Oman osansa vie myös Polaroid –projekti, so. ihan-teen etsimistä Instant-toimintana. Se on totaalisen vastakkaista toimintaa perinteiselle valokuvaamiselle. Tavoitteenani on täydellinen anonymiteetti. Kuvaan kohteita, joita ei voi sijoittaa minkäänlaiseen viitekehykseen tai ympäristöön. Vanhoissa polaroid levyissä värit katoavat. On mahdotonta tietää etukäteen millaisia kuvia teknisillä virheillä saa aikaan.

Mistä haaveilet?

En ainakaan täydellisestä tasapainosta. Sellainen tila ei synnytä mitään. Raaka realismini on sen veran voimakasta, että se tappaa haaveilun terän. Piirtäminen on riittävä motiivi itsessään.

Anssi Jääskeläinen
Turhuuden yläpuoli, 2002
piirros, öljyväri
113 x 76 cm

mattikalkamo

Kerro matkastasi taiteilijaksi

Olen opiskellut Limingassa, Kankaanpäässä sekä oppilasvaihdossa Tallinnan taideakatemiassa. Valmistuin 1994. Hienoa Kankaanpäässä oli hyvä ja rento meininki. Valitsin kuvanveistolinjan, koska huomasin siellä tapahtuvan mielenkiintoisia asioita. Ja niin kuin Ville Valgren on tokaissut: "Kyllä kuvanveisto on taiteenlajeista ensimmäinen, sillä ihminenhän on itsekin kuin patsas, eikä mikään taulu".

Kerro työskentelystäsi

Työskentelyni lähtökohta on usein ihmisluonto. Teokset eivät ole tieteellistä oppia ihmisen ominai-

suuksista, vaan kolmiulotteisia näkökulmia, ajatelmia aiheesta. Valmiiksi pureskellun sijaan yritän työstää pitkään – tai jopa vaikeasti sulavaa. Teostoni ihminen on toisaalta katala ja matalamielinen, toisaalta rakastettava pikku ilkiö. Veistoksissa tai installaatioissa komedia ja tragedia, tarina ja tosi menevät iloisesti sekaisin. Työskentelen mielenkiintoisesta asetelmasta käsin, jossa katsoja on houkuteltava teoksen luo, vaikka aihe voi olla luotaantöytä. Musta, absurdi tai huono huumori voi olla epäluottamuslause asioiden tilalle. Materiaaleja käytän arvottomasta arvokkaaseen; kierrätysmateriaaleista pronssiin.

23

Matti Kalkamo
Sweet and Sour
smell of Existence, 2004,
paperimassa, veri, kiviaines

Matti Kalkamo
Silent Dialogue, 2005
paperimassa, lujitemuovi

virpikanto

Opiskelin Kankaanpäässä 1985–1989.

Kuvanveisto oli selvä valinta, sillä olin veistänyt muutenkin itsekseni jo 13-vuotiaasta lähtien.

Ossi Somma opetti Kankaanpään taidekoulussa, mikä hänen teoksissa viehätti tai viehättää edelleen?

Maailmankatsomus ja ajatus, että taiteen tekemisellä muutetaan maailmaa, kerrotaan tärkeistä asioista. Mäkisen Pertti opetti myös samaan aikaan ja oli enemmän paikalla. Opettajilta sai hyviä neuvoja mm. kilpailuista ja sen sellaisesta. Muuten opiskelu oli omassa varassa. On ihmisestä kiinni miten ottaa vastaan kultahituksen, joka antaa työntekoon sen jonkin.

Lopputyöni tein betonista. Betoni-insinööri Edvin Survonon piti kurssia betonin sekoitussuhteista. Hänestä oli suuri apu teknisissä kysymyksissä ja myöhemminkin pidin häneen yhteyttä.

Mitä asioita maailmasta poimit veistoksiisi?

Uusimmissa töissäni isän kuolema on merkittävä taustakokemus. Se vaikuttaa alitajunnassa ja nousee työhöni. Yleisestikin ulkoiset tapahtumat suodattuvat mielialoihini ja sisäiseen maailmaani. Veistosihanteeni on yksinkertainen ja harmoniaan pyrkivä teos. Pyhyys, joka veistoksissani ilmenee, on itsellenikin yllätys. Veistäminen on yhdellä tavalla jumalan palvelusta. Joka tapauksessa tekemisessä saatu pyhän kokemus tasapainottaa itseä.

25

Virpi Kanto
Syksy, 2004
betoni, 22 x 22 x 17 cm

Kuka on teostesi hahmo?

Kaikki on tavallaan minää tai yhtä hyvin voisi sanoa joku jossain, tuntematon.

Kerro työskentelystäsi

Veistämisessä merkityksellisintä on tuntoaisti ja käsin kosketeltavuus. Allekirjoitan ajatuksen, että käsillä näkee paremmin kuin silmillä.

Työskentelyni on hidasta. Olen kehittänyt betonivalumenetelmän omalle persoonalleni sopivaksi. Menetelmä kestää epäonnistumiset ja sattumanvaraisuuden. Lopputuloksesta ei tule samaa kuin alun lähtökohdasta. Valussa tapahtuu aina yllätyksiä.

Betoniin voi yhdistellä esim. paperia, jotta siitä tulee kevyempää. Betoni on halpaa, mutta raskasta ja työskentelyssä tarvitaan laitteita ja aputyövoimaa.

Mistä haaveilet?

Tavallaan elän jo elämää, josta haaveilen, toivon tietysti, että voin tehdä veistoksia. Taiteilijana tekeminen on kunnossa, mutta se seuraava porras on aina vaikeampaa, eli miten saada teoksia esille ja elantoa tekemisestä.

Haaveilen mahdollottoman isoista teoksista. Betonin mahdollisuuksissa on haastetta ja hienoutta, myös kamppailua itsen ja teoksen välillä.

Virpi Kanto
Hyvä uni, 2004
betoni, muovi
41 x 39 x 6 cm

Virpi Kanto
Talvi, 2004
betoni, lehmus
133 x 70 x 50 cm

markku kivinen

Olit hyvin nuori päästessäsi taidekouluun

Muutin Kauhavalta Kankaanpäähän vain 16-vuotiaana. Koulu meni huonosti ja Kankaanpäähän lähtiessäni pääsin onnekseni pois kylältä. Olin piirrellyt nuoruuteni ja koulu vaikutti sopivalta.

Opiskelin vuodet 1977–1980. Taidekoululla sattui olemaan hauska porukka, opiskelu oli hyvin vapaata. Yhtä opettajaa poislukien kukaan ei varsinaisesti opettanut minulle mitään. Ossi Somma oli se primus motor, joka parhaimmillaan opetti ajattelemaan. Muutamia muita tärkeitä vaikuttajia olivat Osmo Kleen ja Liisa Saikkonen. Ystäväni Teemu Saukkonen oli aloittaessani kolmannella vuosikursilla ja Juvosen Osmon kanssa asuttiin kimpassa.

Kankaanpään kirjastossa tuli vietettyä paljon aikaa. Kirjaston valikoimat olivat toista, kuin mihin olin tottunut kotona. Taide tänään -kirjaa tuli selat-

tua jokunenkin tunti.

Aluksi minut aiottiin erottaa, kun olin niin laiska opiskelemaan. Toisena vuonna taas siksi, että olin liian ahkera, olin kait liikaa koululla. Ossi lopulta houkutteli minut kuvanveiston puolelle.

Mitä teet nykyisin?

En halua enää tuottaa tavaraa, vaikka luomistyö sinänsä kiinnostaa. Osittain tekemättömyyteni johtuu saamattomuudesta, mutta jos todella koen, että minulla on sanottavaa silloin teen sen. Mietin alinomaa miten edetä. Jotkut saavat aikaan valtaavan tuotannon elämänsä aikana, joukossa voi olla kiinnostavaakin, mutta myös paljon huuhaata. Luopuminen on kaunista, vaikkakin todella vaikeaa.

Olen hösännyt taidemaailmassa kaksikymmentä vuotta. Ottaa päähän, kun taiteilijuus muuttuu ammatiksi. Tarkoitan, että potuttaa, kun elannon hankkiminen on sidoksissa taiteelliseen työskentelyyn. Taidepuuhastelusta on tullut virkamiesmäistä itsensä esiin tuomista.

Mistä sitten unelmoit?

Rakkaudesta, voisin rakastaa vaikka puita. Voin tehdä rakkaudesta teoksia, jos hinnoista sovitaan.

Markku Kivinen
Kello, 1987
sekatekniikka

Markku Kivinen
Nimetön, 1988
kupari, teräs, muovi, sähkömoottori

kaisukoivisto

Miten kuvataiteilijaksi kasvaa?

Pääsin Kankaanpään taidekouluun suoraan lukios-
ta. Minulla ei ollut selvää kuvaa taiteilijan ammatin
luonteesta ennen opintoja – kuvataide oli yksi kou-
lutusvaihtoehto muiden joukossa. Opiskelin Kan-
kaanpäässä vuosina 1982–1986. Päästyäni taide-
kouluun minulla oli neljä vuotta aikaa ajatella. Se
oli aika reipasta menoa, kaoottistakin.

Parasta opinnoissa olivat hauskat opiskeluto-
verit ja hyvä ilmapiiri. Reissasin Tampereelle viikon-
loppuisin, jolloin paikalliset taiteilijat tulivat tutuiksi.
Samalla näin laajemmin, mitä taiteilijana toimimi-
nen sisältää: sekä hyviä että huonoja puolia.

Opettajien yleinen asenne tekemiseen oli roh-
kaiseva. Grafiikka kiinnosti, mutta siinä opettaja oli
harvoin paikalla. Piirtäminen kiinnosti myös, vaan
maalauksessa oli kannustavin opetus. Minua kiin-
nosti vähän kaikki. Taiteilijana toimiminen ei selkey-
tynyt minulle taidekouluaikana. Vasta koulun jäl-
keen sain kunnollisen tuntuman siihen, mitä ja mi-
ten haluan sanoa ja tehdä. Siinä auttoi se, että
opiskelin koko ajan työssä tarvitsemiä taitoja.
Opettelin hitsaamaan ja kävin myös taidehistorian
luennoilla Tampereella. Omalla työhuoneella oli va-
paus kokeilla: onnistua ja epäonnistua.

Nyt sinulla on jo kunniakas ura takanapäin.

Taide ei ole ollut minulle mikään itsestään selvä asia
ja kyseenalaistaminen kuuluu edelleenkin tähän ris-
tiriitaiseen työhön. Työn vaatimustaso kasvaa koko
ajan. Taiteilijan työ on vaativaa, en ehdi tehdä kaik-
kea mitä haluaisin. Lisäksi näyttelyihin ja työskente-
lyyn liittyvä organisointi, kirjoittaminen, kirjanpito,
graafinen suunnittelu ja tuottajan tehtävät vievät

aikaa. Aikatauluttaminen helpottaa asioiden teke-
mistä oikeaan aikaan. Minulla on ollut muutama pit-
kä työskentelyapuraha, joiden turvin olen pystynyt
työskentelemään päätoimisesti kuvataiteilijana.

Olet kirjoittava kuvataiteilija?

Kaksikymmentä vuotta sitten ei taideoteorioista pal-
jon puhuttu. Nykyään opiskelijat kouluttautuvat pit-
kään. Opintoihin sisältyy nyt runsaammin teoreetti-
sia aineita, jotka ovat joillekin pakollinen paha, joil-
lekin uusien asioiden lähde. Kirjoittaminen näyt-
tää yhä olevan monille taideopiskelijoille kompas-
tuskivi. Onneksi opintoihin kuuluu nykyisin riittävä-
sti myös kirjoittamisen ohjaamista. Olen kirjoittanut
paljon. Kirjoittaminen on minulle helppoa. Se on oi-
vallinen tapa selkeyttää ajatuksia. Voin hyvin kuvi-
tella, että kuvataiteilijana toimimisen asemesta oli-
sin toimittaja.

Pystytkö kiteyttämään taiteilijuuden pariin lauseeseen?

En voi antaa mitään yleispätevää ohjetta, itse kun-
kin pitää löytää oma tapansa toimia. Oma työsken-
telyäni leimaa samoin kuin vielä opiskellessa yritys ja
erehdys. Pitää uskaltaa ottaa riskejä ja kokeilla uut-
ta. Olen työskennellyt kuvataiteilijana lähes kaksi-
kymmentä vuotta, joten tekemisen kautta on kart-
tunut tietoa ja erilaisia taitoja. Omatoimisuus, sinnik-
kyys ja uteliaisuus vievät eteenpäin.

Mitä haluat nostaa teoksillasi esiin tästä maailmasta?

Taiteen kautta voi nähdä asioita uudesta näkökul-
masta. Haluan, että teokseni kertovat puheenvuoro-
ni siitä, minkälaisena näen maailman, jossa elämme.

Kaisu Koivisto
Iso paha, 2004
teräs, lehmän sarviluut
174 x 190 x 110 cm

Kaisu Koivisto
Keittiö on vaarallinen paikka, 2004
teräs, maalattu puu
151 x 50 x 50 cm

Opiskelin Kankaanpään taidekoulussa 1995–1998. Se, että tulin nimenomaan Kankaanpään opiskelemaan oli puhdasta sattumaa.

Onko taidekoulu antanut sellaiset eväät joilla pärjää taiteilijana?

Mielestäni koulu antoi ihan riittävät eväät. Kaikkihan on yksilöstä kiinni. Toiset pärjäävät, toiset eivät.

Tunnistatko Kankaanpään hengen?

Vaikea sanoa, tämä on pieni kaupunki, jossa on pieni taidekoulu. Pienessä kaupungissa on helpompi keskittyä oleelliseen. Virikkeitä ja aktiviteetteja ei ole turhan paljon tarjolla.

Asut ja työskentelet Kankaanpään vanhalla asemalla, millainen merkitys tällä pienellä yhteisöllä sinulle on?

Asemalla sinänsä on suuri merkitys viihtyvyyteeni Kankaanpäässä. Yhteisönä asema merkitsee minulle mahdollisuutta keskustella päivittäin taiteen tekemisestä ja koko tästä taidetouhusta.

Tunnetko olevasi taidemaailman ulkopuolella asuessasi Kankaanpäässä?

En tunne olevani ulkopuolella. Mielestäni on samantekevää missä ihminen asuu ja työskentelee, kaikki on kiinni omasta ajattelusta. Vaikka tämä on

viheliäinen pikkukaupunki, se ei sulje pois mahdollisuutta elää ja työskennellä täällä.

Välillä Kankaanpääläisyys riipii. Hyvä asia Kankaanpäässä on taidekoulu ja se helpottaa asumista täällä. Yhteistyö muiden taiteilijoiden kanssa voisi olla tiiviimpää, mutta kun on töissä taidekoululla, niin se täyttää yhteydenpidon tarpeen. Voisin muuttaa muuallekin, mutta opetustyö omalta osaltaan mahdollistaa elämisen täällä.

Nyt katsot Kankaanpään taidekoulua opettajan asemasta, millaisia muutoksia huomaat tapahtuneen omaan opiskeluaikaasi verrattuna?

Taidekoulun muuttuminen ammattikorkeakouluksi on muuttanut paljon asioita. Eikä kaikissa asioissa välttämättä hyvään suuntaan.

Neljässä vuodessa ei tehdä taiteilijoita. Käytännön kokemus on tässä työssä arvokasta.

Koulusta opiskelija saa alkuevää, taiteilijaksi kypsyminen tapahtuu myöhemmin. Usein opiskelijoiden ongelma on suhtautuminen työntekoon. Itsenäisessä ammatissa tarvitaan suhteellisen kovaa itsekuria. Jo opiskeluaikana olisi hyvä opetella työn rytmien.

Päämateriaalisi on pronssi?

Yleensä luomisprosessini alkaa muotoilusta, vaikka saatan työskennellä monilla materiaaleilla. Pronssin

lisäksi käytän mm. kierrätysmateriaalia, valokuvaa, hartsia, parafiinia, sellakkaa ja piirtämiseen haluaisin käyttää enemmän aikaa.

Pronssi on ristiriitainen materiaali. Toisaalta sitä pidetään kalliina, pönäkkänä ja vanhanaikaisena, mutta loppujen lopuksi kyse on ilmaisusta ja siinä pronssi on yksi tekniikka muiden joukossa. Ekologiset asiat mietityttävät, ja siksi pronssi tuntuu välillä järjettömältä vaihtoehdolta. Valutekniikat soveltuvat kuitenkin omaan työskentelyyni parhaiten.

Mistä haaveilet?

Päällimmäisenä on haave työskentelystä ilman taloudellisia huolia.

Millaiseen teokseen olisit tyytyväinen?

Useimmiten lähdän liikkeelle jostakin tunteesta tai muodosta. Haluan tehdä veistoksen mielikuva-ni mukaiseksi. Haen veistokseen jotakin, joka houkuttelisi koskemaan, mutta niin että se sama tunne koskemisesta syntyisi katsomalla.

Talvikki Lehtinen
Valuu, 2005
pronssi
134 x 16 x 30 cm

Talvikki Lehtinen
Kaksi palaa rakkaudesta, 2005
pronssi
142 x 70 x 50 cm

anttipedrozo

Kerro itsestäsi

Olen syntyisin helsinkiläinen, mutta asuin lähes koko nuoruuteni Sveitsissä ja matkasin isäni muusikkoyhtyeen kanssa ympäri maailmaa. Äitini pyynnöstä hakeuduin Savonlinnan taidelukion pääsykokeisiin. Sveitsissä asuessani viljelin anarkiaa ja tuskin olisin kouluttautunutkaan siellä. Ensimmäisen kosketuksen taiteeseen sain tutustuessani tsekkiläisen ystävänä äitiin. Hän oli mystinen persoona ja vaikutti minuun voimakkaasti.

Aloitit taiteen teon jo lukiossa?

Savonlinnassa oli hyvä meininki ja myönteinen ilmapiiri. Erilaiset projektit laajensivat taidekäsitystäni ja siellä kiinnostukseni kohde siirtyi enemmän teosten sisältöön.

Pääsin ylioppilaskeväänäni Kankaanpään taidekouluun ja opiskelin vuodet 1997–2002.

Varsinaisesti minua ei kiinnostanut pyrkiä taiteilijaksi, mutta kun sain erään työn myytyä kalliilla, syntyi ajatus, että tähänän voisi toimia. Vaan käytännössä ei tämä ihan niin menekään.

Miten veistäjäksi voi oppia?

Pidin Villu Jaanisoon tavasta opettaa ja antaa suora palautetta. Kutsun x -tekniikaksi opettajien tyyliä merkata virheet puun pintaan punaisella tussilla. Virheiden korjaaminen vaatii silloin muutoksia perustuksia myöten, pelkkä pinnan korjailu ei riitä.

Minun on aina ollut vaikea ottaa suora opetusta vastaan. Niinpä aloin merkkamaan punaisia rasteja teoksiini jo ennen kuin opettajat ehtivät. Pyrin näkemään itse, se selvästi kasvatti mielenkiintoani opiskelua kohtaan.

Veistosten anatomia on omanlaista filosofiaa. Haluaisin osata muotoilla ihmisen, en näennäises-

ti vain pintaa, vaan syvemmin. Haluaisin veistää ihmisen niin, että lopputuloksessa figuurin lihakset muotoutuisivat saven sisällä. Minua kiehtoo se miten liike ja tasapaino liittyvät anatomiaan.

Olet onnistunut monissa jääveistokilpailuissa?

Löysin jään Villun kautta Pirkkalan projektissa. Jää on halpaa ja massiivista, siitä voi tehdä isoa.

Jää on materiaalina omanlaistaan, se ei liity muuhun veistoon.

Hankkiudun kilpailuihin saadakseni tehdä veistoksia suureen kokoon. Kilpailuissa aikaa on yleensä päivästä pariin ja dead linet opettavat hallitsemaan aikatauluja. Kilpailut ovat hyvä tapa oppia enemmän muodosta ja siellä tutustuu uusiin ihmisiin. Lisäksi teokset eivät valmistuttuaan jää nurkkiin maleksimaan, vaan ekologisesti sulavat pois. Teokset voi unohtaa, eikä tarvitse miettiä ostaako joku työn.

Veistän myös puusta, mutta materiaalina se on pehmeää. Puulla on oma orgaaninen elämä, joka jatkuu vaikka sitä muokkaakin ulkopuolelta. Sammaleet, sienirihmasto ja harmaantuminen kuuluvat ulkoveistoksiini.

Millaisia haaveita sinulla on?

Luulen, että on parasta edetä samalla lailla projektituotoisesti kuin tähänkin asti. Oikeastaan on jo niin paljon kaikkea mitä pitäisi tehdä, ettei kannata haaveilla enemmästä.

Näen taitelijan tehtävän romanttisesti jonkinlaisena herättäjänä. Tässä maailmassa jokaiselle meistä kaikki on jo valmiina. Taitelijalla pitää olla uskallusta tehdä toisin.

Antti Pedrozo
INDUSTRIAL BRACELET, 2001
jää, 250 x 250 x 70 cm

teemusaukkonen

Kirjoitin ylioppilaaksi 1973. Niin nuorena en vielä tiennyt mitä haluan, mutta tiesin mitä en halua ja mitä en tule tekemään. Olin ollut töissä kaupassa ja apumiehenä tehtaassa ja etsin itseäni pitkiltä matkoilta lähinnä Välimerellä. Elokuva oli minun ensimmäinen todellinen innostukseni, kävin pyrkimässä elokuvataiteen laitokselle, mutta taidekouluun päästyäni tajusin, että maalaus on minun juttuni.

Kankaanpään taidekouluun pyrittiin silloin näytetöillä, pääsykoetta ei ollut. Opiskelin vuosina 1975–1978, juuri silloin koulu muuttui kolmivuotiseksi. Aika paljon työskentely perustui omaan intoon ja koulun hyvään henkeen. Koulusta löytyi samanhenkisiä ihmisiä keskustelukumppaneiksi, mm. Remeksen Jukka, Kleenin Osmo, Juvosen Osmo ja Kivisen Markku.

Miten siedät taiteilijaelämän epävarmuutta?

Koulu oli parakki, siis kaksi kokonaista huonetta. Mutta sain lainaa ja tilat tehdä työtä.

Myöhemmin vuokrasin Kauko Räikkeen ateljeen ja pääsin taiteilijuuteen käsiksi. Siitä lähtien olen hulluna painanut. Olen tehnyt tätä työtä suurella riskillä, eivätkä nälkä ja ruuanpuute ole olleet niistä pienimpiä. Mutta en ole halunnut päivästäni mitään muuta kuin tätä.

Ossi Somma oli tärkeä taiteilijapersoona ja

hyvä esimerkki siitä, miten voi omistaa elämänsä taiteelle. Retki Siuron pysyvään pihanäyttelyyn teki suuren vaikutuksen. Juhani Tarna opetti värimaalausta ja Sinikka Palonen rakensi interiöörejä. Vaikka tämän päivän vaatimukset ovat toisenlaisia, koulu antoi ihan riittävästi. Opetus oli hyvin käytännöllistä.

Kerro työskentelystäsi

Tyylini vaatii suuria kankaita, kädenjälki on isoa ja haluan sanoa voimakkaasti, kailotan. Kankaanpään aikoina värit ohennettiin litkuiksi, jotta ne riittäisivät ja kankaita ommeltiin yhteen.

Nykyisin koen, että pienet ja isot maalaukset käyvät vuoropuhelua keskenään, ne ikään kuin tukevat toisiaan.

Kaksikymppisenä en tiennyt muita taiteilijoita, kuin Picasson ja Gallen-Kallelan. Ensi alkuun Matisse vaikutti voimakkaasti. Suuret kertomukset, myytit ja seksuaalisuus kertoivat julistamisen tarpeesta ja ne olivat aiheitani urani alkuvaiheessa. 80-luvun lopulla figuuri katosi. Tekemiseeni vaikutti Italian transavantgarde ja Saksan ekspressionismi esim. Cucci, Clemente ja Kiefer. Otan edelleenkin vaikutteita, satsaan matkoihin, vieraisiin kulttuureihin ja erilaiseen ilmapiiriin. Temperamenttini vaatii sitä. Nykyisin esittävyys on tullut takaisin maalauksiini,

Teemu Saukkonen
White Snow, 2003
öljy, akryyli kankaalle
190 x 190 cm

Teemu Saukkonen
Jokainen muistaa kaiken, 2002–2004
öljy, akryyli kankaalle
190 x 170 cm

teokseni ovat kuin synteesiä kaikesta, tarinat kulkevat niissä mukana aina.

Mitä toivot teoksen vastaanottajalta?

Maalaamalla yritän löytää itsestäni sellaisen puolen, jonka kanssa voisin elää. Keskustelen mielelläni katsojan kanssa – maalauksen välityksellä. Jos tavoittaa yhdenkin katsojan, välttyy tyhjyyden koke-

mukselta. Palaute on aina kiitollista saada ja kritiikinkin koen mukavana. Tässä työssä ei saa ylpistyä, mutta ei myöskään vaipua maanrakoon.

Mihin pyrit?

Yritän sanoa sen mitä haluan, näillä välineillä.

Mielestäni maalaus on hyvä teko, siinä on sen alkumerkitys.

minnasjöholm

Olen syntynyt Imatralla, elänyt lapsuuteni ja nuoruuteni eri puolilla Turun seutua ja Marttilassa. Kävin Paimion kansanopiston maalauslinjalla ja opettajani kannusti hakeutumaan Kankaanpäähän, joka hänen mielestään oli Suomen paras taidekoulu. Opiskeluvuosinani 1995–1999 koulussa sai aivan rauhassa tehdä tätä omaa juttua. Maalasin samassa huoneessa Anita Hannusen ja Katja Kuulaan kanssa. Opettajilta sai apua, kun sitä tarvitsi.

Miksi maalaat ja mitä ominaisuuksia mielestäsi taiteilijalta vaaditaan?

Taiteilija tarvitsee työmotivaatiota ja itsekuria. Koen että tekemisessä on mysteeriä, sillä tavalla että maalaaminen tuntuu ihan fyysisesti vatsan seudul-

la. Mielihyvän tunne on voimakasta silloin, kun onnistun ilmaisemaan maalauksessa haluamaani.

Taidan olla varsin epäsosiaalinen, eikä puhe ole paras välineeni kommunikointiin. Ilmaisen itseäni näillä töillä ja maalaus on minulle kanava tuntea itseni tarpeelliseksi.

Millainen suhde sinulla on maaliin?

No, se on väline, jolla saan aikaan valon. Sivellin ja maaliaine ovat tarpeeksi nopeita näkyväksi tekemisessä, käytän akryyliä luonnosteluvaiheessa, mutta pellavaöljyn tuoksu on ihana. Toisaalta olen myös piirtäjä ja valokuvaaminenkin kiinnostaa, mutta siitä ei saa tulosta heti. Digikamera pitäisi hankkia. Kameraa käytän luonnosteluvälineenä, kuvaan elä-

Minna Sjöholm
Matkakuvia; Kankaanpää, 2005
akryyli ja öljy kankaalle
20 x 30 cm

Minna Sjöholm
Koti, 2005
akryyli ja öljy kankaalle
100 x 75 cm

Minna Sjöholm
Matkakuvia; Berliini, 2005
akryyli ja öljy kankaalle
20 x 30 cm

määni ja maalaukseni syntyvät näiden luonnosten pohjalta.

Teoksissani valot ja varjot ovat tärkeämpiä kuin esim. kuvan suhteet ja sellaiset. Luulen, että toiset kokevat maalausteni valöörit mustavalkoisina, minusta ne eivät ole sitä. Ehkä myöhemmin tulee enemmän värejä.

Puhutaan yksinäisyydestä

Meitä ihmisiä on niin paljon täällä, että yksinäisyys on jonkinlainen keskipiste. Aihe tuli esiin parisuhteeni myötä. Työstän kuvia tarpeesta löytää koti ja jonkinlainen pysyvyys, toisin sanoen maalaukseni ovat kuvia matkasta kotiin. Olen ollut työssä ravintolassa, siellä yksinäisyys ja oman paikan etsiminen ovat voimakkaasti nähtävillä illasta toiseen. Haluan käydä maalaamisen ohella muualla töissä, toisaalta saan syyn tarkkailla ihmisiä, mutta toisaalta tarvitsen turvallisuutta palkkapussin muodossa.

Kenelle maalaat?

Itselleni, mutta kuitenkin myös muille. Olisi ilahduttavaa, jos joku toinen kuvaa katsomalla löytäisi saman tunteen kuin minä maalatessani. Maalaukseni voisivat olla myös lohdutusta toisten yksinäisyyteen. Me ihmiset olemme niin samanlaisia tunteisamme.

Maalaan myös ihmishahmoja tai paremminkin kasvoja ja näen kaikki naiset kuningattarina. En sijoita henkilöitä tilaan, interiöörit ovat erikseen.

Konkreettisina aiheina käytän kapakkaa ja kotia. Yritän tuoda pieniä ja mitättömiä asioita esiin, koska koko elämä koostuu pienistä hyvistä hetkistä. Minusta on mielenkiintoista kun arki ja pyhä kohtaavat.

Mitä sanoisit nykyisille opiskelijoille?

Tosi hienoja töitä! Tee sinnikkäästi sitä, mikä tuntuu oikealta. Muiden neuvoja kannattaa kuunnella, mutta ei liikaa.

Millainen on ollut matkasi taiteilijaksi?

Värikäs. Olen tehnyt tätä työtä kaksikymmentä vuotta. Aloitin maalaamisen 18-vuotiaana. Ensin olin Oriveden opistossa vuoden, sen jälkeen kaksi vuotta Kankaanpään taidekoulussa ja sieltä seurasi muutaman vuoden Kuvataideakatemia rumba Helsingissä. Voi sanoa, että matkaa riittää niin pitkään kuin henki pihisee. Sillä tuskin maalaisin ilman sitä "henkeä" – saatikka matkustaisi.

Melkein kaikki opiskelijathan tulevat Kankaanpään ulkopuolelta. Oppilasryhmä väkisinkin kääntyy pienellä paikkakunnalla aika sisään lämpiäväksi. Olo keskellä metsää toisten lajitovereiden kanssa ja suht nuorella iällä, on aika hedelmällinen ja ennen kaikkea luovan kekseliäs. Joka kolmas taidekoululainen kai perusti taidekoulukaverin kanssa perheen.

Hirveesti kaikki biletti yhdessä, mutta sitten muistan sen kuinka tehtiin sydän verellä ja koko sielulla töitä. Ja niin metsä vastaa kun siihen huuetaan! Meillä oli hyvä ryhmä. Mulle merkittäviä ystäviä oli ehdottomasti etunenässä Sirpa Vanhanen, Marjo-Riitta Sasi ja Mikko Rantanen. Mutta oli myös paljon muita. Jotenkin siinä kaikki oli vähän kaikkiin liimattuina.

Mä olin ainakin aivopesu iässä ja sellaisessa, että kaikki vaikutteet vain imi itseensä.

Opettajien sanomisia kuuntelin hiiren hiljaa. Olin kauhean tosissani. Tavallaan siinä sisäisti oman ammatin. Ja hyvin yksinkertaisesti opintojen sanoma oli, että mun tehtäväni tässä ammatissa oli keskittyä maalaamiseen. Ja mä keskityin.

Onko Kankaanpään henki totta?

Silloin, kun mä saavuin joskus kevätkesäiltana Kankaanpäähen kello oli 23.00. Oli aika valoisaa ja olin ajanut autolla Lahdesta Kankaanpäähen. Muistan, että loppumatka oli ihan metsää ja vihreätä.

Kun parkkeerasin auton jonkun asuntolan eteen rupesin itkemään. Ajattelin, että ensimmäiseksi aamulla lähdän täältä heti veke.

Sitten kaksi vuotta myöhemmin, kun mut oli valittu Kuvataideakatemiaan Helsinkiin rupesin taas itkeen. Tällä kertaa en millään olisi halunnut lähteä pois. Muistan, että maalasin sen kesän Kankaanpään taidekoulun kuvanveistohallissa. En malttanut olla tekemättä töitä vaikka oli kesä. Olin jotenkin ihan vedossa. Sain kahtena vuonna Kankaanpäässä todella paljon aikaiseksi.

Kuvataideakatemiaan siirtymisen jälkeen multa tippui jotenkin pohja. Kaksi vuotta meni ennen kuin sain maalaamisrytmin uudelleen päälle.

Kyllä se henki on totta. Meillä oli ihan uskomaton henki.

Antoiko opiskelu sellaiset eväät mitä taiteilija tarvitsee ammatissaan tänä päivänä?

Se on niin yksilöllistä mitä kukakin haluaa. Kankaanpään taidekoulu, niin kuin suurin osa maamme taidekouluista, on koulutuspohjaltaan muuttunut sitten mun vuosieni.

Tietenkin siellä saa taiteilijan peruskoulutuk-

Nanna Susi
Ohimennyt sateenkaari
 100 x 260 cm

sen. Mä tavallaan sain siellä itselleni pohjakoulutuksen, mutta näin asian jotenkin niin, että mun oli heitettävä itseni "maailmalle" ja otettava vastaan vielä uusia haasteita. Mulla on ohjenuorana, että turvallinen ja tuttu kannattaa vaihtaa välillä turvattomaan ja vieraaseen. Kuvataideakatemia Kankaanpään jälkeen oli selkeä jatko. Ilman Kankaanpään parinvuoden työskentelyjaksoa tuskin sinne kuitenkaan olisin päässyt. Tavallaan mä työskentelin Kankaanpäässä pääsylippuni jatkoon.

Mikä on merkityksellisintä taiteilijaksi kasvamisessa?

Joko ihminen on taiteilija tai sitten ei ole. Kun joku asia on mustaa niin se on mustaa ja kun se on val-

koista se on valkoista. Kasvaminen on kokonaisvaltaista. Kaikki liittyy kaikkeen. Avoin saa olla, muttei tyhmä. Jokainen itse tietää sisimmässään mitä tekee. Tai mikä on se tärkein. Kaikkea ei kannata uskoa.

Taiteenpalo ei vielä riitä. Se ei riitä tekemään taiteesta vielä hyvää, mutta hyvä taiteilija tekee hyviä maalauksia vaikka säkkipimeässä kellarissa ilman valoa.

Kerro maalaamisesta

Maalaamisen tapahtuma ei omalta kohdaltani ole mitään sen romanttisempaa.

Tapaani maalata voisi verrata rakennustyömaalla työskentelevän duunin.

Nanna Susi
Kuumaisema, 2003
öljy kankaalle
110 x 190 cm

Aina on sotkussa ja sotkuista. Liuottimet hai-sevat, tuuletus ei pelaa. On liian kylmä tai kuuma. Kun yksi maalaus on valmis, niin AINA toinen on kesken. Kaikki vaatteet ovat maalissa. Kädet, naama...

Työskentelytapahumana se on rankkaa... Maalaukset ovat isoja, niitä on hankala siirrellä, nostaa, kuljettaa...

Maalaan maailmasta niitä asioita, joiden kohdalla tavallaan pysähdyn. Asioita, joita pysähtyy tervehtimään. Olen maalannut kaksikymmentä vuotta. Aion maalata vielä sata vuotta lisää.

Maalaaminen on ainutlaatuista ajankäyttöä, enkä tiedä montaakaan mielekkäämpää tapaa sitä käyttää. Sen lisäksi minä kunnioitan työtäni.

marjattarna

Miten sinusta tuli taiteilija?

Tiesin jo lapsesta saakka, että minusta tulee taiteilija. Kirjoitin ylioppilaaksi vuonna 1965 Kiukaisten yhteiskoulusta ja pyrin keväällä Ateneumiin kuvaamataidonopettajaosastolle, mutta sinne en myöhemmäksi onnekseni päässyt. Samana kesänä tulin Länsi-Suomen kesäyliopiston taidekurssille Kankaanpäähän ja siellä oli opettajana Juhani Tarna. Hänellä ja Kauko Räikkeellä oli kunnianhimoiset suunnitelmat perustaa taidekoulu Kankaanpäähän. Kun sitten syksyllä 1965 tämä ennakkoluuloton hanke toteutui ja koulu aloitti toimintansa, haekduin oppilaaksi Kankaanpään taidekoulun historian ensimmäiselle vuosikurssille.

Tunsin heti, että olin oikeassa paikassa. Itse tekeminen oli tärkeintä ja taiteilijuus oli ollut ihanteeni alusta asti. Tärkeimmiksi taiteellisiksi vaikuttajiksi nousivat opettajat Juhani Tarna, Kauko Räike, Ensio Lamberg ja Ilppo Heikuri metalligrafiikassa. Kauko Rantala oli myös hyvä. Koulussa sain erinomaista oppia värisävyjen käytössä. Sain käyttää värimielikuvitustani ja taitoni pääsivät esiin. Väri onkin koko ilmaisuni perusta.

Alun perin opiskelemaan valittiin 25 oppilasta. Monet oppilaista tulivat opiskelemaan Kankaan-

päähän ympäri Suomea. Lauantaitkin olivat koulupäiviä. Opetusohjelmassa oli elävää mallia, sommittelua, hiilipiirustusta, maalausta ja kuvanveistoa sekä sovellettua sommittelua eli graafista suunnittelua. Kuvaavaa oli, että tehtiin valtavasti työtä. Olin ehtinyt haaveilla taiteen teosta ja nyt kun pääsin työhön käsiksi niin intoa riitti.

Kerro maalaamisestasi?

Työskentelen nopeasti. Olen sen tyyppinen, että haluan maalata keskeytyksettä. Tavoitteeni on, että maalaus olisi helpon näköistä, vaikuttaisi vaivattomalta. Koska tosiasiasa maalaus on vaativaa ja vaikeus on yksinkertaisesti siinä, miten pystyy saamaan näkyville sen mitä tavoittelee. Eikä siksi maalaus missään mielessä ole kevyttä, vaikka lopputulos siltä näyttäisikin.

Liikun hallitun ja vapaan rajalla. Toivon katsojan näkevän sen miten sivellin kulkee ja miten sitä kuljetan. Niin, että katsoja pystyisi seuraamaan siveltimeni reittiä.

Minulle näyttelyt eivät ole lainkaan niin tärkeitä kuin jatkuva tekeminen ja siinä kehittyminen. Enkä siksi pidäkään taajaan uusia näyttelyitä.

Marja Tarna
Suon draama V, 2005
 öljy, 125 x 160 cm

Olet saanut luotua oman tunnistettavan tyylin

Kyllä, maalaus tulee ikään kuin itsen läpi. En etsi tilaa vaan muotoa ja tämä sama pyrkimys muotoon on säilynyt koko urani ajan. Kun muotoon saa mukaan liikkeen, niin siinä on maalausteni ydin. Toisaalta sitä voisi kutsua tuuleksikin.

Väri liittyy olennaisesti maalausteni muotoon. Samalla kun löydän värin tulee muotokin esille.

Piirrän paljon ja olen pitkään tutkinut erilaisia kasviaiheita, nyt tärkeäksi on noussut luonto ja suo.

Eino Leinon runous on ollut minulle innoittajana yli kahdenkymmenen vuoden ajan. 1990 lu-

vun alusta lähtien on maalauksiini tullut ekspressiivisempi ote, tietty maalauksellisuus. Tällä hetkellä aiheena kiinnostavinta on suo ja sen outo mystisyys, virvatulet ja voima. Draama kiinnostaa ja koen että suon emotionaalinen kokonaistunnelma on samanlaista voimakasta tapahtumaa, joka kuitenkin päättyy onnellisesti. Suo on ollut läheinen lapsesta saakka. Se on onnen ja murheen ystävä.

Mitä toivot tavoittavasi?

Debussyä lainaten haluaisin yhdistää unelman ja rakenteen. Haluaisin, että maalaukseni ilmaisivat voimaa ja kauneutta, niin että värien keskinäisellä pelillä välittyisi elämänilo.

Marja Tarna
Suon draama IX, 2005
öljy, 125 x 160 cm

Kankaanpään
taideyhdistys 1965–2005

Utopiasta konkretiaan

Sain tehtäväkseni kirjoittaa Kankaanpään Taideyhdistyksen 40-vuotishistoriikin kesällä 2004. Sukelsin työtä tehdessäni suoraan kankaanpääläisen kulttuurielämän ytimeen. Olen tuntenut itseni hyvin pieneksi viime kuukaudet. Intohimo, jolla kankaanpääläisen kulttuuriväen piskuinen joukko on jaksanut uurastaa koko kaupungin kasvattamiseksi näkemään ja ymmärtämään kuvataiteita on ollut häkellyttävän voimakas.

lhailen suunnattomasti toimijoiden uskollisuutta, sitoutumistaan ja jaksamistaan. Sillä työtä harrastus on teettänyt. Heidän usko asiaansa siirtää vuoria, ja on siirtänytkin. Kaikkein voimakkaimman vaikutuksen taideyhdistyksen ponnisteluissa on minuun tehnyt se kaukokatseisuus ja uhrautuva mieli, jolla asioita on johdonmukaisesti viety oikeaan suuntaan ja parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen. Nyt puhun tietenkin taidekoulusta.

Taideyhdistyksen jäsenet eivät ole tehneet työtä vain koulun tai kaupungin hyväksi. Heidän toiminnallaan on ollut valtava vaikutus koko maan taide-elämään sekä ennen kaikkea Suomen taidekasvatukseen ja -koulutukseen. Sen lisäksi he ovat tehneet suuren palveluksen koko Suomen kulttuurielämälle. Kankaanpäästä on löytynyt tien näyttäjiä ja raivaajia taidekasvatuksen alunperin kapealla ja mutkikkaalla kinttupolulla.

Eräät paikkakunnalta jo poismuuttaneet taiteilijat ja rehtorit puhuivat Kankaanpään hengestä ja uskon heidän verranneen sitä talvisodan henkeen. Periksi ei ole annettu eikä anneta.

Yhdistyksen aktiivisia toimijoita ei ole tarvinnut kehua eikä heidän saavutuksiaan liioitella. Teot puhuvat puolestaan. Koska minä en itse kuulu taideyhdistykseen enkä näin olen ole nostamassa kissanhäntää, voin täydestä sydäimestäni sanoa yhdistyksen aktivistien ennen ja nyt saaneen suuria aikaan. Ja se myös näkyy taiteena, jota tulvii kaikkialla, mihin katseensa kaupungissa kääntää sekä korkeatasoisena hengenelämänä. Paikkakunnalla järjestetään maan huippujen näyttelyitä ja järjestetään tilaisuuksia, joissa esiintyvät maan parhaat taiteilijat. Kaikki ei ole tuontitavaraa, täällä osataan myös itse.

Uusi aika on tuonut uusia haasteita. Kansainvälisyys, uusi media ja nopeutunut tiedonsiirto ovat muuttaneet kankaanpääläisten maailmankuvaa. Taideyhdistys on pysynyt ajan hermolla eikä ole silti unohtanut juuriaan.

Edellinen sukupolvi, se jonka jäsenet muodostivat 40 vuotta sitten perustavassa kokouksessa suuren enemmistön, osasi kasvattaa seuraajansa kunnioittamaan ja ymmärtämään kulttuuria ja hengen sivistystä. Polvi ei ole pojasta pahentunut vaan parantunut.

Kankaanpään kulttuuriväki tekee edelleen hyvää kasvatustyötä. Seuraavalle sukupolvelle jää rikas perintö vaalittavaksi. Toivottavasti se ottaa haasteen vastaan ja jatkaa sitä sivistyksellistä kehittämistyötä, joka on parhaassa mahdollisessa vauhdissa. Kankaanpään Taideyhdistys ei katso taakse vaan eteenpäin.

Yhdistyksen jäsenet ovat vaikuttaneet uskomattoman laajalla sektorilla. He eivät ole tehneet eroa oman yhdistyksen ja muiden toimijoiden välillä vaan sukkuloineet siellä, missä ikinä heitä on kulttuurin kentällä tarvittu.

Leena Ruohola

Kankaanpään taidekoulu, yhdistyksen lempilapsi

Kankaanpään taideyhdistyksen 40-vuotisen toiminnan keskeisenä tavoitteena oli aluksi taidekoulun perustaminen ja ylläpito, kunnes taideyhdistyksen siipien suojassa paikkakunnan oma kuvataidekulttuuri alkoi elävöittää ja luoda leimansa koko kaupunkiin. Tänä päivänä kaupungin keskustaa kiertävä Taidekehä on merkittävä ulkoilmagalleria. Yhdistyksen jäsenillä on alusta asti ollut halu tehdä taidetta tunnetuksi sekä vahvistaa taiteen asemaa saattamalla taiteen tekijät ja yleisö keskinäiseen vuorovaikutukseen.

Taideyhdistys on järjestänyt lukemattomia näyttelyitä. Sen sylistä on kehittynyt lasten kuvataideopetus. Isot tapahtumat ovat lähteneet vörymään pienestä alusta, esimerkkinä Pieni yösoitto, joka on paisunut Pohjois-Satakunnan kulttuuriviikoksi. Taideyhdistys on vuosittain järjestänyt useita taidenäyttelyitä yksin ja yhteistyössä kaupungin ja taidekoulun kanssa. Näyttelytoimintaa on laajennettu myös naapurikuntiin. Yhdistys on alusta asti ollut järjestämässä seminaareja ja keskustelutilaisuuksia yhteistyökumppaniensa kanssa.

Kankaanpää on moderni taidekaupunki, jonka avara keskusta tarjoaa nykyään kymmenittäin visuaalisia elämyksiä. Taidenäyttelyt ja muu toiminta on johtanut kansalaiset kohtaamaan taidetta ja taitelijoita omakohtaisesti.

Kuvanveistäjä Kauko Räike toimi Kankaanpään taidekoulun rehtorina vuodet 1965–1972.

Kauko Räikkeen ympärille syntyi 1950-luvulla ja etenkin 1960-luvun alussa taiteilijoiden keskitymä, Kankaanpään koloniaksi ristitty taiteilijasiirtokunta. Siihen liittyivät taidemaalari ja graafikko Ensio Lamberg, taidemaalari Juhani Tarna, kuvanveis-

täjä Raimo Yli-Törmä, joka oli Kauko Räikkeen vaimon Sinikka Räikkeen veli, taiteilija Pauli Vuorisalo sekä joukko muita taiteilijan urasta haaveilevia nuoria. Kankaanpäässä elettiin todella voimakasta kuvataiteiden kasvukautta 1950- ja 1960-luvuilla.

Taidekoulun siirryttyä kaupungille vuonna 1989 yhdistyksen rooli muuttui radikaalisti. Se ei tyytynyt vain näyttelyiden järjestäjäksi, vaikka niitäkin ideoitiin aikaisempaa enemmän, vaan toimintaan tuli aivan uutta sisältöä. Yhdistys ryhtyi tähyämään kauemmas, näkemään, mitä ajassa liikkuu myös muualla. Laaja perehtyneisyys kotimaan ja Euroopan kuvataiteeseen on aikaansaanut sen, että tänä päivänä kankaanpääläisten voidaan sanoa olevan aikaansa edellä. Matkat kotimaisiin ja ulkomaisiin taidekohteisiin ovat tuoneet uutta sisältöä ihmisten elämään. Tuskin kymmenet paikkakuntalaiset olisivat kolkuttaneet ensimmäisten joukossa Kiasman ovella, piipahtaneet baletissa Pietarissa, jonottaneet taidenäyttelyyn Tukholmassa tai kävelleet Amsterdamin kanavien varren taidemuseoissa ilman yhdistyksen järjestämiä matkoja.

Ihmeellisintä asiassa on se, että perinteisesti uusille virtauksille hitaasti syttyvällä satakuntalaisella maaseutupaikkakunnalla aloitti modernia ja abstraktia taidekäsitystä edustavien kolonialistien perustama oppilaitos toimintansa loppukesästä 1965. Yhtäkkiä maaseutu haastoi pääkaupungin kilpaan kanssaan, mikä sai tietenkin mediassa tuomiopasuunat soimaan.

Kankaanpään taidekoulun mollaaminen oli aluksi rajua. Olihan se mahdoton ajatus, että alle 13 000 asukkaan kunta voisi olla niin edistysellinen, että siellä pystyttäisiin perustamaan oppilai-

Lukuvuoden päätöstilaisuus
keväällä 1967. Eturivissä (vas.)
Inkeri Ervelä, Kalle ja Aino Räike,
Jaakko Antila, Kristina Jakobsson,
Juhani Tarna ja Kauko Räike.

Taideyhdistyksen 40-vuotis-
juhla, perustajajäsenet kuki-
tetaan. Vasemmalta Juhani
Tarna, Liisa Juhantalo, Liisa
Linkola ja Matti Antila.

tos, joka kouluttaisi taiteen ammattilaisia. Vuonna 1961 Kankaanpään väkiluku oli 12 714 asukasta, kauppalaioikeudet se sai vuonna 1967 ja vuonna 1972 siitä tuli kaupunki.

Kankaanpäästä on neljässäkymmenessä vuodessa kehittynyt monipuolinen taidekaupunki, joka on 1990-luvun puolivälistä ollut yksi ympäristötaiteen edelläkävijöitä maassamme.

Sitoutumista henkeen ja vereen

On pakko ihailla ja ihmetellä sitä ideoiden määrää, jonka taideyhdistys ja sen perustama taidekoulu ovat 40 vuodessa tuottaneet. Kankaanpäälaiset ovat jaksaneet tehdä vuosikymmenien ajan kovaa työtä pyyteettömästi koulunsa ja yhdistyksensä hyväksi. Suurimman taakan ovat taideyhdistyksessä kantaneet lopultakin maallikot, toki voimakkaiden ja lahjakkaiden taiteilijoiden avustamina.

Pitkään taideyhdistys ja sen ylläpitämä taidekoulu kamppaili olemassaolostaan veitsenterällä, valtavissa taloudellisissa vaikeuksissa. Onneksi taideyhdistystä oli perustamassa ryhmä avarakatseisia persoonallisuuksia, joukossa myös nuoria, jotka olivat vasta opiskelemaan lähdössä. Monet palasivat valmistuttuaan takaisin. Sekin on yksi taideyhdistyksen vahvuuksista, että siihen kuului kaikenikäisiä, kulttuurista kiinnostuneita ihmisiä.

Taideyhdistys ajoi hankkeita rohkeasti ja pelkäämättä lähes mahdottomilta tuntuvien esteiden läpi. Mahtaako suuri yleisö vieläkään ymmärtää, miten ison palveluksen piskuinen ydinjoukko kaupungille teki? Kun kaikki alkoi 40 vuotta sitten, Kankaanpää oli nopeasti teollistuva maalais-

pitäjä, jolle voimakkaimman leimansa antoivat talonpoikaiskulttuuri ja käsityöläisyys. Kulttuuri ei jäänyt materiaalistien seikkojen jalkoihin vaan alkoi kuokoistaa. Miltähän kaupunki näyttäisikään ilman taidekoulua, ilman taidekehää ja ydinkeskusta-projektia? Taideyhdistyksen jäsenten työroolit ja vapaaehtoinen harrastustoiminta taideyhdistyksessä ovat lyöneet onnistuneesti kättä toisilleen. Onneksi Kankaanpäästä on siunattu sisukkaalla ja määrätietoisella sivistyneistöllä.

Taideyhdistyksen henkilögallerian vahvoilla persoonallisuuksilla on ollut utopia, visio, joka toteutui. He halusivat saada aikaan jotakin, joka jäisi elämään vielä heidän jälkeensäkin. Utopia konkretisoitui, taidekoulu perustettiin, se kehittyi ja muutui instituutioksi. Tehtävä ei ollut helppo, sillä taiteilijat ovat konstikasta väkeä ja suuri yleisö vastahankaista. Yhdistyksen jäsenten keskinäinen voimakas yhteishenki on ollut se kannustava voima, joka on auttanut heitä jaksamaan.

Yhdistys on tarjonut taiteilijoille mahdollisuuksia näyttelyiden järjestämiseen, tehnyt kulttuuriset arvot suurelle yleisölle näkyviksi ja saattanut ne taloudellisten seikkojen edelle. Yhdistyksel-

le kuvataide on ollut elämää suurempi asia, hengen lahja arkipäivän harmauteen. Kaipuu johonkin arkiaskareita suurempaan, johonkin, joka jää lastenlapsille henkiseksi perinnöksi. Taideyhdistys on aina ollut tukemassa ja kannustamassa taiteilijoita. Se on tehnyt nöyrästi työtään, metelöimättä ja nyt kaikki sen saavutukset tuntuvat äkkiä itsestään selviltä ja luonnollisilta.

Kauko ja Sinikka Räike, Juhani Tarna, Matti ja Kaija Antila, Liisa Juhantalo ja Maija Anttila, Eine Järri ja Aino Lilja, Anja ja Markku Räikkälä ja monet, monet muut taideyhdistyksen jäsenet ovat tehneet pitkäjänteisesti työtä ja vieneet kaupungin kulttuurielämää eteenpäin vaivojaan säästämättä. Niin Antilat kuten Heikki Lampinenkin ovat olleet paikkakunnalla merkittäviä mesenaatteja.

Heikki Lampinen piti koulun pystyssä taloudellisesti vaikeimpien aikojen ylitakaamalla henkilökohtaisesti yhdistyksen vekseleitä.

Kankaanpäässä on vuosikymmenien ajan vaikuttanut henkilöitä, jotka ovat saaneet äänensä kuuluviin siellä, missä on avattu rahamassin nyörejä: opetusministeriössä, lääninhallinnossa, kunnallisissa päätöksentekoportaisissa, läänin ja myöhemmin

omassa Satakunnan taidetoimikunnassa, kulttuuri-rahastossa sekä yritysmaailmassa. Taideyhdistyksellä on ollut kyky tehdä yhteistyötä kunnallisten virka- ja luottamusmiesten kanssa. On löytynyt hyviä yhteistyökumppaneita talouselämän puolelta sekä kansainvälisistä ympyröistä.

Hyvä tyylitaju, kyky erottaa jyvät akanoista sekä herkkä vainu ajan virtauksille, ovat taanneet sen, että paikkakunnalla ja naapurikunnissa asti järjestetyissä näyttelyissä on riittänyt tasoa. Monet taidekoulun kasvatit ovat nousseet valtakunnallisesti merkittäviksi ja tunnustetuiksi taiteilijoiksi. Siitä ovat osoituksena esimerkiksi lukuisat kuvanveisto- ja mitalitaidekilpailujen ensimmäiset sijat, muut palkinnot ja kunniamaininnat.

Maisema, aihe, tilanne, utopia, arjen ankaruus muuttuvat taiteen lävitse nähtynä monisärmäisemmiksi ja monipuolisemmiksi. Ihminen tulee jokaisesta näyttelystä ulos rikkaampana kuin oli sinne mennessään, sillä hän näkee kenties kauemmaksi kuin ennen. Silmät näkevät itse ajan taivaan vyöryessä hitaasti ja ääneti sielun syövereihin – vain hän itse tietää, onko hän ymmärtänyt, mitä taiteilija tarkoitti vai onko tajunnut itsensä uudella tavalla. Hän suodattaa taideteoksen elämäkokemustensa lävitse, kun taiteilija puhuttelee häntä omalla kielellään, jota katsoja ymmärtää oman ymmärryksensä ja elämäkokemuksensa kautta. Katsoja luo teoksen näköisekseen ja siitä tulee erilainen kuin mikään aikaisempi, mitä hän on nähnyt. Ihmisillä on krooninen näkemisen nälkä, kuvien, valon, liikkeen, muotojen, värien nälkä, tunnelmien nälkä.

Kankaanpää uinui Prinsessa Ruususen unta samoin kuin lukemattomat muut maalaiskunnat aina

sotiin saakka. Paikkakunnalla vallitsi väkevä ja oma-peräinen vanhojen talonpoikais- ja käsityöläissukujen sekä virkamiesten hegemonia. Täällä arvostettiin korkeaa koulutusta ja janottiin sivistystä kuten nykyäänkin.

Sodan jälkeen paikkakunnan valtasi jälleenrakentamisen ja teollistamisen kausi, olihan maaperä

otollinen. Kankaanpäässä on aina osattu tehdä käsillä töitä ja haluttu oppia uutta. Siitä todistaa sekin, että kunnassa oli 1960-luvulla kaksi oppikoulua, keskustassa yhteislyseo ja Niinisalossa keskikoulu. Kansanopisto Kankaanpäähän oli perustettu jo 1900-luvun alkupuolella.

Taideyhdistyksen perustaminen

Syksyllä 1964 perustettiin Kankaanpää-Seura, jonka yhteyteen tuli taidejaosto. Kankaanpää-Seura ryhtyi julkaisemaan Kankaanpään Joulu -nimistä lehteä vuonna 1965 sekä viettämään Kankaanpää-päivää syksyisin.

Idea taidekoulun perustamisesta oli syntynyt Räikkeen mielessä jo varsin varhain. Kotiseutuyhdistyksen taidejaosto ei näyttävät riittävän kiinnostuneelta hankkeesta. Tammikuun 7. päivänä 1965 perustettiin Kankaanpään Taideyhdistys ry. Samaisessa kokouksessa nousi esiin ajatus myös musiikkiyhdistyksen perustamisesta. Kulttuurin nälästä puhuu sekin, että jo aiemmin oli puhuttu myös kirjallisuudesta piiristä. Musiikkiyhdistyksen perustamista selvittämään valittiin toimikunta, johon tulivat Martta Sevio, Liisa Mattila-Oukari, Jaakko Antila, Kaarlo Lydén ja Kauko Räike.

Kankaanpää Seuran taidejaosto kutsui sanomalehti-ilmoituksella 7. päivä tammikuuta 1965 väkeä Ravintola Pohjankankaaseen taideyhdistyksen perustavaan kokoukseen.

Paikalle saapui kaksikymmentä henkilöä. Taidejaosto oli jo jonkin aikaa pohtinut yhdistyksen tarpeellisuutta, olihan taiteen tekeminen vireätä ja paikkakunnalla asui useita valtakunnallisesti tunnettuja ja tunnustettuja taiteilijoita.

Jaosto ei kyennyt mielestään riittävän tehokkaasti huolehtimaan taiteilijoiden tarpeista ja siksi se piti yhdistyksen perustamista välttämättömänä. Mutta asiassa oli muutakin. Taideopetusta oli ryhdytty antamaan Kankaanpäässä jo seminaari- ja kurssimuotoisesti. Kuvanveistäjä Kauko Räike opasti ateljeessaan paikkakunnan nuoria taiteilijoita, jotka suunnittelivat taiteilijan uraa tai aikoivat pyrkiä

Ateneumiin. Kolmas huomionarvoinen asia oli yhdistyksen mukanaan tuoma arvovalta, joka mahdollistaisi julkisten varojen hakemisen ja parantaisi taiteilijoiden asemaa.

Yli 40 vuotta sitten paikalle olivat tammikuun illan jo hämärtyessä saapuneet hammaslääkäri Jaakko Antila, hammaslääketieteen ylioppilas Matti Antila, toimittaja Veikko Isomäki, maanviljelijä Jaakko Kaappa, lääketieteen lisensiaatti Matti Kaskinen, taidemaalari Ensio Lamberg, toimittaja Osmo Lilja, rautatievirkailija Kaarlo Lydén, emäntä Liisa Mattila-Oukari, talousneuvos Mauno Mattila-Oukari, mainospäällikkö Mikko Moilanen, taideopiskelija Liisa Pellonpää, asioitsija Onni Pyysalo, taideopiskelija Liisa Rekola, kuvanveistäjä Kauko Räike, lehtori Martta Sevio, rehtori Veikko Sevio, taidemaalari Juhani Tarna, kunnanjohtaja Ennu Virtanen ja taidemaalari Pauli Vuorisalo.

Kokous päätti perustaa kuvataideharrastusta edistävän yhdistyksen.

Henki voittaa aineen

Taideyhdistys järjesti kesällä 1965 yhdessä Länsi-Suomen kesäyliopiston kanssa opettajille ja kuvataiteilijoille kuvataidepedagogisen kurssin, jonka vetäjänä toimi itseoikeutetusti Kauko Räike. Samassa yhteydessä järjestettiin taidepoliittinen seminaari, jossa Suomen kulttuurirahaston yliasiamies, valtiotieteiden lisensiaatti Erkki Salonen piti alustuksen kulttuurihallinnosta ja kuvataidepolitiikasta.

Taidemaalari Juhana Blomstedt esitelmöi seminaarissa kineettisestä taiteesta, maisteri Seppo Niinivaara informalismin lähteistä ja taideopiskelija Li-

sa Rekola, eli nykyisin kuvataidealan koulutusjohtaja Liisa Juhantalo Bauhaus - koulusta. Luennoitsijoina olivat myös intendentti Taisto Ahtola Hämeenlinnasta ja taidemaalari Alpo Sarava Raumalta.

Voidaan sanoa, että Kankaanpäästä tuli kesällä 1965 jo muutama viikko ennen kuin taidekoulu aloitti toimintansa, kuvataiteen yliopistopaikkakunta. Silloin Länsi-Suomen kesäyliopisto aloitti kuvataidepedagogisten kurssien järjestämisen paikkakunnalla. Ensimmäisellä kurssilla oli 17 osanottajaa. Opettajina toimivat lehtori Toini Lehtonen ja taidemaalari Juhani Tarna. Kurssin johtajana oli kuvanveistäjä Kauko Räike. Tuolloin Suomessa oli tekeillä koulu-uudistus, jossa kehitettiin myös taideaineiden opetusta. Pätevistä taideopettajista oli huutava pula. Kankaanpäässä pidetty kurssi ei antanut pätevyyttä, mutta auttoi opettajia ja kouluja muutosvaiheen yli. Kurssi pidettiin Pohjois-Satakunnan ammattikoululla.

Yhdistys oli seitsenkuinen, kun Pohjankaan ravintolassa pidettiin yhdistyksen ensimmäinen vuosikokous elokuussa 1965. Eikä mistään turhasta päätettykään, vaan peräti taidekoulun perustamisesta. Koulu aloitti toimintansa hetimiten: syyskuun 13. päivänä eli runsaan kuukauden kuluttua kokouksesta.

Kuvanveistäjä Kauko Räikkeen ja muiden Kankaanpään koloniaan kuuluvien taiteilijoiden suuri unelma alkoi toteutua. Räike otti kesällä 1967 yhteyttä professori Alfred Salmelaan, jotta valtio saataisiin ottamaan koulun ylläpidosta vastuun, sillä tie näytti pitkältä ja kivikkoiselta. Professori Salmela suositteli, että yhdistys pyrki saamaan koulun valtion kokeilukouluksi. Näin ei kuitenkaan ta-

pahtunut.

Kukaan taideyhdistyksen perustajista tuskin osasi rohkeimmissa kuvitelmissaankaan uskoa, että neljäkymmenen vuoden kuluttua koulusta valmistui menestyviä taiteen ammattilaisia tai että opetusta annettaisiin huippumodernissa rakennuksessa ja että se olisi osa Satakunnan ammattikorkeakoulua.

Alkuun lähtö oli sähkökkä, mutta taloudellisesti raskas. Taidekoulun tulevaisuus oli ensimmäisen kymmenen vuoden aikana monta kertaa veitsen terällä, mutta yhdistys pystyi aina hankkimaan lainaa tai tukea yhteiskunnalta. Erityisen suuren kiitoksen ansaitsevat sponsorit, joista diplomi-insinööri Heikki Lampinen Reima-Pukine Oy:stä oli kaikkein merkittävin.

Ensimmäisessä vuosikokouksessa taidekoulun johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi hammaslääkäri Jaakko Antila ja jäseniksi toimittaja Veikko Isomäki, kirjailija-maanviljelijä Jaakko Kaappa, johtaja Toivo Lepistö ja konttoripäällikkö Onni Pyysalo. Kaksi johtokunnan jäsentä valitsi kunnanhallitus. Taidekoulun ensimmäisen talousarvion loppusumma oli 12 000 markkaa.

Taideyhdistyksen ensimmäiseen hallitukseen kuuluivat puheenjohtajana lääketieteen lisensiaatti Matti Kaskinen lokakuun 5. päivään 1965 asti ja siitä eteenpäin hammaslääketieteen lisensiaatti Jaakko Antila, varapuheenjohtajana kuvanveistäjä Kauko Räike, sihteerinä ja rahastonhoitajana myymälätarkastaja Leo Suvanto ja jäsenenä konttoripäällikkö Onni Pyysalo, maanviljelijä Jaakko Kaappa ja taidemaalari Juhani Tarna. Ensimmäiset erovuorot valittiin arvalla. He olivat Onni Pyysalo ja Kau-

ko Räike. Paikkakunnalta pois muuttaneen Matti Kaskisen tilalle hallitukseen valittiin lääketieteen lisensiaatti Eero Pelto-Timperi.

Ensimmäiset tilintarkastajat olivat rehtori Veikko Sevio ja toimittaja Osmo Lilja, jonka tilalle valittiin pian talousneuvos Mauno Mattila-Oukari.

Alkuvuosina taidekoululla oli oma johtokuntansa. Sen puheenjohtajana toimi Jaakko Antilan jälkeen diplomi-insinööri Heikki Lampinen. Vuonna 1969 taideyhdistyksen hallitukseen valittiin Eero Pelto-Timperin ja paikkakunnalta pois muuttaneen Reino Kosken tilalle Heikki Lampinen sekä Tapio Mikola. Seuraavana vuonna yhdistys päätti lopettaa taidekoulun johtokunnan, jonka tehtävät siirrettiin yhdistyksen hallitukselle. Päätös vähensi byrokratiaa ja selkeytti varainhankintaa. Oli yksinkertaisempaa hoidella asioita, kun samat henkilöt hoitivat sekä koulun että yhdistyksen asioita.

Hihat heilumaan

Taidekoulun viralliset avajaiset pidettiin työväenyhdistykseltä vuokratuissa tiloissa. Koulun aloitti 24 oppilasta.

Taideyhdistys ei levännyt laakereillaan vaan järjesti vuonna 1965 puupiiirroskurssin, jonka piti taiteilija Ensio Lamberg.

Kankaanpääläisten esimerkki oli niin vaikuttava, että yhdistyksen jäseniä pyydettiin esitelmöimään taidekoulun perustamisesta ja muista tapahtumista eri puolille Satakuntaa ja maakunnan ulko-

puolellekin.

Laaja-alainen kuvataidekoulutus jatkui paikkakunnalla. Taidekoulu järjesti seuraavina kesinä kuvataidepedagogisia kursseja. Opettajana toimi Helsingin tyttönormaalilyseon ohjaava lehtori Toini Lehtonen. Taideyhdistys järjesti Liisa Juhantalon ohjaaman teinikurssin vuonna 1967.

Elina Salo Rauman taidegraafikoista piti metalligrafiikan kurssin vanhan Reiman tiloissa kesällä 1973. Koulun opetukseen alkuvuosina kuulunut graafinen suunnittelu muuntui taidegrafiikan linjaksi kun tilat taidegrafiikan tekemiseen saatiin järjestymään.

Taideyhdistyksen jäseniä osallistui kursseille, mm. Pirkko-Liisa Kilpi ja Liisa Juhantalo.

Reima-Pukine Oy:n vaatesuunnittelijoista saatiin koululle muotisuunnittelua opettamaan eteviä opettajia, mm. muotitaiteilija Kristina Jacobsson. Taideyhdistyksen hallituksessa vaikuttivat tekstiilitaiteilijat Satu Rihu-Lehti sekä Reino Koski.

Tekstiilitaiteilija Reino Koskesta tuli lyhyeksi ajaksi myös yhdistyksen puheenjohtaja. Vuonna 1968 hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jouko Nurminen ja Reino Koskesta tuli varapuheenjohtaja. Sihteeriksi kutsuttiin Kaija Soini, 1. vuosikurssin opiskelija. Hallitukseen oli valittu myös Aino Lilja, joka otti vuonna 1968 rahastonhoitajan tehtävät hoitaakseen. Siitä hänelle tulikin lähes elämäntehtävä, sillä hän toimii samassa luottamustehtävässä edelleen.

Alkuaikojen hankkeita ja haaveita

Alkuvuosina taidekoulu vaihtoi majaa vuosittain. Työväentalon tilat riittivät ensimmäiselle vuosikursille. Toiselle vuosikursille saatiin järjestymään tilat vanhalta eläinlääkärintalolta nykyisen Torikadun varrelta. 1967 koulu siirtyi Kiinteistö Oy Leskin omistamaan tehdusrakennukseen, josta koulun molemmat vuosikurssit saivat asianmukaiset työtilat.

Yhdistys sai lisärahoitusta toimintaansa sekä Kankaanpään kauppalaalta että opetusministeriöltä. Koulun kolmas vuosikurssi järjesti näyttelyn vanhalta kauppalantalolla, joka nykyisin toimii restauroituna musiikkiopistona. Liikemies Armas Halme lahjoitti vuonna 1969 taideyhdistykselle 6 000 neliön puistoalueen Salokangas-nimisestä tilasta uuden taidekoulun tontiksi. Alue on nykyään kaupungintalon viereinen puisto. Halmeella lienee ollut takajatuksena, että siten taidekoulu siirtyisi pois silloisesta kiinteistöstä, jolle hänellä oli muuta käyttöä.

Muutto oli jälleen edessä. Kauppala vuokrasi taideyhdistykselle taidekouluun varten vanhan eläinlääkärintalon sekä entisen kauppalatalon ulkorakennuksen. Samaan aikaan käynnistyi taidekoulun suunnittelu. Taidekouluksi kaavailtiin 500 neliön suuruista uudisrakennusta. Haluttiin päästä kiertolaiselämästä eroon.

Kankaanpään taideyhdistys sai 1971 Turun ja Porin läänin taidetoimikunnan palkinnon 2000 mk tunnustuksena tuloksekkaasta ja valtakunnallisesti merkityksellisestä toiminnasta kuvataidekoulutuksen edistämisestä läänin alueella.

Yhdistyksen toiminta jatkui erittäin dynaamisena. Vuoden 1970 vuosikokouksessa päätettiin yhdistykselle ottaa 120 000 markan laina uuden kou-

lun rakentamista varten.

Päivänpolttava puheenaihe oli myös taidekoulun opiskelijoiden asuntopula. Kouluun oli tulossa runsaasti oppilaita, ja yhdistyksen hallitus pelkäsi, ettei kaikille järjesty kattoa pään päälle.

Hallituksen jäseneksi valittiin Leo Suvannon tilalle vuonna 1971 hammaslääkäri Matti Antila, josta tuli myöhemmin yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja Heikki Lampisen jälkeen. Jaakko ja Matti Antila olivat olleet perustamassa yhdistystä, jonka voimahahmoksi kohosi Heikki Lampinen. Matti Antilasta tuli hallituksen puheenjohtaja Heikki Lampisen jälkeen. Häneltä puheenjohtajuus siirtyi farmaseutti Kaija Antilalle, joka toimii edelleen yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana. Matti Antila on Jaakko Antilan poika ja Kaija Antila Matin vaimo ja Heikki Lampisen sisko.

Tilapäisten koulurakennusten värikäs kavalkadi

Toiveet uudesta koulusta Armas Halmeen lahjoittamalle tonttimaalle nousivat korkealle, mutta rakennushanke joutui vastatuuleen. Vuonna 1970 ilmeni, ettei sitä päästä rakentamaan omalle tontille ennen kuin alueen kaavallinen kokonaisratkaisu on selvinnyt.

Aikaa ei kuitenkaan ollut hukattavaksi. Vuosikokouksessa päätettiin uuden taidekoulun rakentamisesta. Sitä ennen tehtiin vuokrasopimus Reima-Pukine Oy:n kanssa. Alkoi viipalekoulun suunnittelu. Rakennustoimikuntaan valittiin Heikki Lampinen, Tapio Mikola, Jouko Nurminen ja Kauko Räike.

Teinikurssin
osallistujat 1967.

Taru Syrjäsen
suunnittelemia
postikortteja 1973.

65

Kevätnäyttely taidekoululla
1974. Kuvassa Matti Immonen
ja Eeva-Maria Salo.

Taidekoulun opiskelija Markku
Salon suunnittelema kulttuuripäivien
juliste 1973 vedostusvaiheessa.

Assi Madekivi valamassa
80-luvun alussa

Viipalekoulu tilattiin Isepol Oy:ltä, ja sen kustannusarvio oli 104 000 markkaa. Kauppalanvaltuusto myönsi yhdistyksen rakennuslainalle takauksen. Uuden taidekoulun harjakaisia vietettiin syyskuussa 1970.

Tilaongelma ratkesi suotuisasti, kun uusi viipalehalli valmistui. Lisäksi koulun käytössä oli Kauko Räikkeen ateljee ja Kankaanpään ammattikurssikeskuksesta oli vuokralla opetustiloja.

Ankarassa rahapulassa taideyhdistys myi vuonna 1979 kaupungille liikemies Armas Halmeelta vuonna 1969 lahjaksi saamansa maapalan 30 000

markalla. Kaupungintalon vieressä sijaitseva silloinen lahjoitusmaa-alue on edelleen puistomaista metsää.

Taidekoulu muutti syksyllä yhteislyseon vanhaan osaan, jossa se toimi peräti 17 vuotta.

Taidekoulun muutettua yhteislyseon vanhaan päärakennukseen yhdistys tarjosi myyntiin Isepolin viipalehallia, jota ei saatu heti kaupaksi, mutta vuokralainen sentään löytyi, Porin Vaihtokaluste Oy.

Vihdoin vanha viipalehalli eli taidekoulurakennus teki kauppansa. Lokakuussa 1981 tehtiin kaupat. Rakennuksen osti Tilamentti Oy.

Pirkko-Liisa Kilpi ja Laura Juhantalo grafiikan kurssin vedoksia tarkastelemassa.

Eija Mäkinen Elina Salon taidegrafiikan kurssilla 1973.

Markku Salon näyttely 1990 Galleria Räikkälässä. Samassa näyttelyssä olivat mukana myös Taru ja Satu Syrjänen.

Keskiasteen koulu-uudistus tekee tuloaan

Yhdistyksen budjetit olivat vaatimattomia koulun toimintaan ja tasoon verrattuina. Julkisten avustusten anominen teetti yhdistyksen luottamushenkilöille runsaasti töitä.

Valtion kuvataidetoimikunta vieraili koululla, sillä kankaanpääläiset kulttuuriaktivistit eivät antaneet ajatuksen koulun siirtämisestä yhteiskunnan ylläpidettäväksi sammaloitua.

Uuden vuosikymmenen vaihteessa yhdistyksen talous alkoi vakiintua. Vuoden 1979 vuosikertomuksessa todettiin, että valtion ja kaupungin myötämielisen suhtautumisen vuoksi paineet olivat hieman hellittäneet. Noin 130 000 markan velat sekä suuret henkilökohtaiset takaukset ovat aiheuttaneet epävarmuutta opettajakunnassa ja oppilaisissa, mutta opetus oli pystytty järjestämään hyvin.

Taidekoulun rehtorina toimi Juhani Tarna syyskuun 8. päivään 1980, minkä jälkeen tehtävässä jatkoi Ossi Somma. Samana syksynä kuvanveiston opettajana Somman paikalla aloitti koulun entinen oppilas Pertti Mäkinen. Taideyhdistyksen tilintarkastajana jatkoi Teuvo Pakkala ja vuonna 1990 toiseksi tilintarkastajaksi valittiin seurakunnan talouspäällikkö, HTM Mikko Laukkonen. Parivaljakko on jatkanut tehtävässä tähän saakka.

Diplomi-insinööri Heikki Lampisen tilalle yhdistyksen puheenjohtajana astui toinen kankaanpääläinen kulttuuripersoonana, ylihammaslääkäri Matti Antila. Heikki Lampinen jatkoi hallituksen jäsenenä.

Ossi Somma jatkoi taidekoulun vt. rehtorina elokuuhun 1981, jolloin tehtävän otti taidemaalari ja graafikko Lars Holmström. Opetusohjelmaan tulivat peruslinjan lisäksi grafiikan, maalauksen ja ku-

vanveiston erikoistumislinjat.

Huonokuntoiset opetustilat alkoivat toden teolla huolestuttaa yhdistystä ja opettajakuntaa. Mutta toiminta jatkui entiseen tapaan virkeänä.

Talous vaikeutui entisestään. Vuoden 1983 lopussa yhdistyksellä oli niin pahoja likviditeettiongelmia, että hallitus joutui anomaan opetusministeriöltä ennakkoa ja ylimääräistä avustusta.

Kulttuuri- ja tiedeministeri sekä opetusministerinä toiminut Kaarina Suonio vieraili Kankaanpäässä marraskuussa 1983 ja totesi, että taidekoulu on saavuttanut vakiintuneen aseman kuvataideopetuksessa, mutta kaikkiin tarpeellisiin laitehankintoihin eivät yhdistyksen varat ole riittäneet. Taidekoulun tilatkin hän totesi epätarkoituksenmukaisiksi ja puutteellisiksi.

Taidekoulu valmistautui keskiasteen koulu-uudistukseen laajentamalla opetustaan ajan vaatimuksia vastaavaksi, vaikka talous olikin erittäin tiukalla.

Kaupunki myönsi taidekoulun korjaukseen 50 000 markan avustuksen. Yhdistys sai opetusministeriöltä 20 000 markan ylimääräisen avustuksen. Koulun kulut olivat kuitenkin 400 000 markan luokkaa, josta opettajien palkat tekivät kolme neljäsosaa.

Yhdistys perusti kaksi uutta työryhmää. Taidekoulun opetuksen kehittämistä ryhtyivät työstämään Matti Antila, Liisa Juhantalo, Eero K. Mäkinen, Pekka Mattila, Helge Riskula, Ossi Somma ja Eine Järri. Taidekoulun korjauksen parissa työskentelivät Lars Holmström, Liisa Juhantalo, Maija Anttila ja Pekka Mattila.

Ahkera työ tuotti tulosta. Vuoden 1984 syksytä koulun opetus laajennettiin vastaamaan keskiasteen koulu-uudistuksen vaatimuksia.

Taidekoulun asema viralliseksi

Opetusministeriössä valmistui vuonna 1985 kuvataiteen keskiasteen koulutustyöryhmän muistio kuvataideopetuksen järjestämisestä. Se oli selkävoitto Kankaanpään taidekoululle. Se nimittäin katsottiin yhdeksi neljästä kuvataiteen koulutusta antavasta oppilaitoksesta, jotka työryhmä esitti siirrettäväksi ammattikasvatuksen alaisuuteen heinäkuusta 1987 alkaen. Opetusministeriö siirsi taidekoulun ammattikasvatushallituksen alaisuuteen elokuun alusta 1987 alkaen. Koulun rehtorina oli Pekka Mattila.

Ratkaisu paransi oleellisesti taideopiskelijoiden mahdollisuuksia muun muassa valtion opintolainoihin ja -tukiin. Tästä lähtien Kankaanpään taideyhdistyksen budjetti laadittiin ammattikasvatushallituksen vaatimusten edellyttävällä tavalla.

Taidekoulun vt. rehtoriksi valittiin vuoden 1986 alusta taidemaalari Pekka Mattila. Koulussa aloitettiin vuonna 1985 toimintansa vapaaehtoinen neljäs vuosikurssi.

Vuonna 1985 koulun korjauksen suunnittelu-työryhmä sai valmiiksi suunnitelman koulun tilajärjestelystä. Se lähetettiin kaupungin päättäjille hyväksyttäväksi. Toiminta oli vireää rahahuolista huolimatta.

Taideyhdistyksen perustajat ja pitkään toiminnassa mukana olleet aktiiviset jäsenet muistelevat hämmästyttävän myönteisesti kokemuksiaan, vaikka he saivat välillä kokea vakavia kriisejä ja myrs-

kyisiä tuiverruksia. Erityisen vaikeita aikoja elettiin 1970-luvulla. Opettajat menivät jopa lakkoon, kun palkanmaksu takkuili.

Taidekoulu ja sitä ylläpitänyt yhdistys kärsivät taloudellisista vaikeuksista ennen koulun kunnallistamista vuonna 1989. Välillä oli vaikeaa ja välillä vielä vaikeampaa.

- Vekselillä vaikeiden aikojen yli otsikoi Iltasanomat 7. huhtikuuta 1979 julkaistun juttunsa.

- ”Kaatuuko 15 vuotta toimineen, tarpeellisuutensa osoittaneen taidekoulun tie rahavaikeuksiin?” lehti kysyi.

- Koulun tulevaisuus on jatkuvasti vaakalaudalla. Sen työ olisi jo päättynyt, elleivät taustayhteisö Kankaanpään Taideyhdistys ja kaupunki olisi pitäneet jatkoa välttämättömänä. Esimerkiksi tällä hetkellä taideyhdistyksen puheenjohtaja, varatoimintajohtaja Heikki Lampinen on kirjoittanut omia vekselleitä vaikeiden aikojen ylittämiseksi. Satakunnan Kansa kirjoitti 4. syyskuuta 1979 Juhani Tarnan toimiessa taidekoulun rehtorina, että koulu oli paisunut vuosien varrella, mutta taloudellinen tuki ei ole kehittynyt samassa suhteessa.

- Taideyhdistys otti yhteyttä kaupunkiin taidekoulun tulevaisuuden selvittämiseksi. Asiasta on tarkoitus neuvotella. Yksi vaihtoehto on maksaa tiivielat kaupungin lisäbudjetin turvin. Toisena vaihtoehtona esitetään koulun kunnallistamista. Viimeisin vaihtoehto on taideyhdistyksen kirjelmän mukaan koulun lopettaminen.

Mutta kului vielä kymmenen pitkää vuotta ennen kuin kunnallistaminen toteutui.

Vuonna 1983 rehtori Lars Holmström moitti kaupunkia kitsaudesta. Vuonna 1987 Kankaan-

Taidekoulun kanslisti
Eeva Paloposki.

Kankaanpään taideyhdistyksen hallituksen kokous 1979. Kuvassa (vas.) Heikki Lampinen, Matti Antila, Liisa Juhan-
talo, Liisa Arppola, Aino Lil-
ja, Eeva Puro, Anja-Liisa Lah-
tinen, Juhani Tarna, (oik.) Assi
Madedkivi, Ensio Lamberg.

Kankaanpään
taideyhdistyksen
jäseniltä 1984.

pään Taidekoulun tulevaisuutta pohtinut työryhmä suositteli taidekoulun kunnallistamista ja varautumista uusien tilojen rakentamiseen. Sysäyksen kunnallistamiseen antoi vuonna 1986 voimaan tullut päätös, jolla koulu siirrettiin kouluhallitukselta ammattikasvatushallituksen alaisuuteen.

Oppilaita koulussa kuitenkin riitti. He olivat onnellisen tietämättömiä siitä, mitä taustalla tapahtui. Koulun pyrki vuonna 1987 jo 161 oppilasta, joista opiskelijoiksi valittiin 34.

Vuonna 1988 taidekoulun rakennushanke oli Turun ja Porin lääninhallituksen toiminta- ja taloussuunnitelmassa viidennellä sijalla. Taidekoulun rakennushankkeen kustannusarvio oli sinä vuonna 13 miljoonaa markkaa.

Taidekoulu siirtyy kaupungin ylläpitämäksi

Kankaanpään taidekoulu siirtyi ammattikasvatushallituksen alaisuuteen vuonna 1987.

Taideyhdistys teki taidekoulun kunnallistamisesta esityksen kaupunginhallitukselle, sillä koulun toiminta laajeni ja edessä oli välttämättömiä investointeja. Ne edellyttivät oppilaitoksen liittämistä kaupungin kokonaissuunnittelujärjestelmään. Kaupunginvaltuusto teki yksimielisen päätöksen koulun kunnallistamisesta 8. toukokuuta 1989, yhdistyksen vuosikokous siunasi asian vuosikokouksessaan 18. toukokuuta, sopimus kunnallistamisesta allekirjoitettiin kaupungin ja yhdistyksen kesken 19. toukokuuta 1989.

Uuden taideoppilaitoksen suunnitelmat olivat

vireillä. Yhdistys oli pohtinut erilaisia vaihtoehtoja koulun tilojen suhteen ja päätnyt lopulta uuden taideoppilaitoksen rakentamiseen. Alustavat perussuunnitelmat tehtiin vuoden 1988 aikana.

Kaupunki sitoutui jatkamaan ja kehittämään oppilaitoksen toimintaa lainsäädännön sekä alan koulutuksesta annettavien määräysten ja ohjeiden mukaan.

Koulun henkilökunta siirtyi kaupungin palvelukseen ja yhdistys luovutti kaupungille koulun irtaimiston, rahavarat ja valtionapusaatavat. Kaupunki otti vastatakseen koulun veloista ja velvoitteista.

Taideyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana oli Matti Antila, varapuheenjohtajana Liisa Juhanta-

Kankaanpääläisten taiteilijoiden näyttely Työväentalolla 1972. Liisa Arppolan maalaus.

lo ja jäsenenä Maija Anttila, Liisa Arppola, taidekoulun vt. rehtori Pekka Mattila, Eero K. Mäkinen sekä kaupunginhallituksen valitsemina jalkinetyöntekijä Kauko Jussila ja filosofian maisteri Eeva Suominen.

Vuodet 1987 ja 1988 olivat olleet yhdistyksen historiassa taloudellisesti erittäin raskaita, vaikka sekä valtion että kunnan rahoitusosuudet nousivat. Vasta vuonna 1989 tilanne laukesi, sillä silloin koulu alkoi saada harkinnanvaraisen valtionavun sijasta lakisääteistä valtionapua. Se helpotti talousarvion laatimista, kun tiedettiin etukäteen, minkä verran rahaa oli tulossa. Käyttökustannusten valtionapu nousi 70 prosenttiin. Oppilaiden kotikunnat maksoivat käyttökustannuksista noin 30 prosenttia.

Taidekoulun budjetti oli vuonna 1987 noin 1 485 000 markkaa.

Taidekoulun rakennushanke eteni samaan aikaan. Taidekoulun rakentamiskustannukset arvioitiin 21,5 miljoonaksi markaksi, minkä lisäksi tontti- ja kalustekustannukset olivat 4 miljoonaa markkaa.

Taidekoulun rakennushanke oli saatu mukaan lääninhallituksen sekä ammattikasvatushallituksen suunnitelmiin. Se piti saada vielä opetusministeriön suunnitelmiin, kun taidekoulu aloittaisi kaupungin kouluna vuoden 1990 alusta alkaen. Rakennustyöt oli määrä aloittaa vuonna 1993. Hankkeen alustava perustamissuunnitelma valmistui helmikuussa 1989.

Taideyhdistyksen hallituksen kokouksessa 80-luvulla (vas.) Eeva Puro, kaupunginhallituksen edustaja Eeva Suominen ja Sirkka Nurminen.

Yhdistyksen vuosikokous uudessa taidekoulussa 1995. Vasemmalta Tuula Isotalo, Matti Antila, Tomi Niemi ja Eine Järri.

Edessä uusia haasteita

Taideyhdistyksessä huokaistiin helpotuksesta. Taidekoulu oli kunnallistettu, ja se nautti lakisääteistä valtionapua. Koulusta valmistui ammattitaiteilijoita ja uuden, uhrakoulurakennuksen suunnittelu oli alkanut. Oli juhlan paikka. Uudet haasteet odottivat.

Yhdistys päätti järjestää neljännesvuosisataisen toimintaansa kunniaksi syntymäpäivät vuonna 1990. Sitä varten perustettiin juhlatoimikunta. Myös juhlaulkaisu katsottiin tarpeelliseksi. Historiikin kustannusarvioiksi hyväksyttiin 150 000 markkaa Porin

taidemuseo lahjoitti sitä varten 20 000 markkaa ja paikallislehti Kankaanpään Seutu 15 000 markkaa.

Aamulehden aluetoimittaja Raimo Lilja oli valittu 25-vuotisjuhlahistoriikin kirjoittajaksi. Hän aloitti työn vuonna 1989. Teos valmistui juhlanäyttelyn avajaisiin, jossa tekijä esitti siitä otteita.

Taideyhdistyksen toiminta huipentui vuonna 1990 yhdistyksen 25-vuotisjuhlallisuuksien järjestämisessä. Elo-syyskuun vaihteessa järjestettiin taidekoulun käyneiden taiteilijoiden näyttely Galleria Räikkälässä. Kankaanpään kaupunginkirjastossa teuttti kulttuurisihteeri Anne-Mari Rautiainen syyslokakuussa valokuvanäyttelyn Kankaanpään taidekoulun 25-vuotistaipaleelta, ja Galleria Räikkälään kutsuttiin esittämään lasi ja keramiikkataiteilijat Markku Salo, Satu Syrjänen ja Taru Syrjänen, kaikki taidekoulun käyneitä. Loka-marraskuussa

Kankaanpään kaupungintalossa oli esillä Kankaanpään taidekoulun stipendiaattikokoelma sekä taidekoulun opettajien ja oppilaiden mitalitaiteen kilpailuissa palkittujen mitalien näyttely. Vuoden lopussa taideyhdistys kutsui Galleria Räikkälään taiteilijavieraaksi Olli Summasen ja kaupunginkirjastossa oli esillä Riitta Uusitalon grafiikan ja maalausten näyttely. Juhlavuoden tapahtumien päätteeksi oli vuodenvaihteessa kaupunginkirjastossa Kankaanpään taidekoulun oppilastöiden näyttely.

Taidekoulun juhlanäyttelyn avajaisissa Porin taidemuseossa 23. syyskuuta oli juhlapuhujana ylitarkastaja Seppo Liljeström opetushallituksesta. Avajaisten yhteydessä luovutettiin taidekoulun johtokunnan myöntämä Pertti Mäkisen suunnittelema 25-vuotisjuhlamitali Kankaanpään Taideyhdistykselle, opetusministeriölle, Kankaanpään kaupungille, kuvanveistäjä Kauko Räikkeelle, taidemaalari Juhani Tarnalle, rahastonhoitaja Aino Liljalle ja sihteer

ri Eine Järrille.

Silloinen kulttuurisihteeri Anne Mari Rautiainen kirjoitti Viskurissa Kankaanpään Taidekoulusta mm. "Kankaanpää ei ulkoiselta olemukseltaan kuvataidekaupungiksi uskoisi. Koulun visuaalinen asiantuntemus on voimavara, jota kaupungissa ei ole vielä oivallettu. Sen hyödyntäminen vaikkapa kaupunkikuvan kohentamiseksi olisi koko paikkakuntaa piristävä syntymäpäivälahja."

Kankaanpään taidekoulun juhlamitalin saajat 23.9.1990 Kankaanpään taidekoulun 25-vuotisjuhlanäyttelyn avajaisten yhteydessä Porin taidemuseolla: Kuvassa vasemmalta Eine Järri, Aino Lilja, Kankaanpään taideyhdistys ry, mitalin vastaanottajana Liisa Arppola, Kankaanpään kaupunki, mitalin vastaanottajana Unto Kuivanen, opetusministeriö mitalin vastaanottajana Seppo Liljeström, Juhani Tarna sekä Kauko Räike (kiittämässä mitalin saajien puolesta), rehtori Liisa Juhantalo Kankaanpään taidekoulun mitalien luovuttajana ja oikealla Kankaanpään taideyhdistys ry:n puheenjohtaja Matti Antila.

Puheenvuorot / Haastattelut

Kauko Räike

Taidekoulun ensimmäinen johtaja

Professori, kuvanveistäjä Kauko Räike tunnetaan paitsi Kankaanpään taidekoulun perustajana ja koulun alkuaikojen johtajana myös nonfiguratiivisen taiteen varhaisena edustajana maassamme.

Kauko Ilmari Räike on syntynyt 30. kesäkuuta 1923 Porin Reposaassa. Perhe muutti Helsinkiin, kun poika oli viisivuotias. Hän pääsi ylioppilaaksi vuonna 1945 ja ryhtyi sodan jälkeen mainosmieheksi. Syksyllä vuonna 1947 hän aloitti opintonsa Ateneumin taideteollisuusopiston kuvaamataidon-opettajalinjalla, ja valmistui vuonna 1950. Hän toimi piirustuksenopettajana Kankaanpään yhteislyseossa vuosina 1950-1952, jonka jälkeen jatkoi vapaana taiteilijana

Monessa mukana ennen taidekoulua

Voimakastahtoiselle ja yhteiskunnallisesti kantaa ottavalle kuvanveistäjälle Kauko Räikelle eivät Kankaanpään ympyrät riittäneet. Jo ennen Kankaanpään taideyhdistyksen perustamista hän toimi Porin Taiteilijaseuran puheenjohtajana vuosina 1960-1965. Tuolloin hän piti taideteollisen opiston ja taidemuseon perustamista Poriin tarpeellisenä. Räikeen ajatukset eivät kuitenkaan ottaneet riittävän nopeasti tulta, vaan Poriin perustettiin piirustuskoulu seuraavana vuonna Kankaanpään Taidekoulun perustamisesta. Nykyään Porissa on myös taidemuseo, joka sijaitsee Pakkahuoneella, kuten Räike oli esittänyt.

Räike pyrki voimakkaasti kohottamaan kuva-

Kauko Räike ja Heikki Lampinen Sampo vuorossa patsaan paljastustilaisuudessa 1975.

taiteiden tasoa koko maakunnassa ja oli perustamassa Satakunnan Kuvataiteilijat ry:tä. Yhdistys esiintyi näyttelyissä nimellä Ryhmä 100.

Jo tuolloin 1950-1960-luvuilla Räike vaati, että Länsi-Suomeen olisi saatava yliopisto tai korkea-koulu. Vain siten voitaisiin rakentaa Satakuntaa ja kehittää sen hengenviljelyä. Kauko Räike toimi sittemmin aktiivisesti järjestöissä ja erilaisissa luottamustehtävissä kuten Turun ja Porin läänin taidetoimikunnassa vuosina 1968-1970 ja valtion kuvataidetoimikunnan jäsenenä 1971-1972. Maaseudun kiivaana puolustajana hän erosi kesken kauden, koska tuen jaossa ei otettu huomioon lain edellyttämiä alueellisia näkökohtia.

Kauko Räike muisteli menneitä aikoja: Kun muutin Kankaanpäähän, paikkakunnalla ei ollut muita taiteilijoita. Asuimme Sinikan kanssa Jalo ja Elli Jokisen vintissä.

Minä tein Kankaanpään sankaripatsaasta luonnoksia. Sitä ei sitten tilattukaan minulta.

Räikeen vuonna 1952 rakentamasta ateljees-

78

ta tuli taiteesta kiinnostuneiden nuorten kokoontumisaikana. Jo pari vuotta ennen taidekoulun perustamista ehdittiin hänen työhuoneessaan pitää taiteilijoiden järjestämänä taidekursseja.

Taidemaalari Juhani Tarnankin taideopinnot alkoivat 1950-luvun alussa Räikkeen ateljeesta. Hän haaveili kuvittajan työstä ja hakeutui vuonna 1956 Taideteollisuuskeskuskoulun yleiselle kurssille. Vasta Vapaan Taidekoulun käyminen muutti hänen suunnitelmansa. Valmistuttuaan hän palasi takaisin kotiseudulleen.

Taiteilija Ensio Lamberg muutti asemalle junanlähetäjäksi Porin Pihlavasta. Kolonia alkoi syntyä. Lambergista tuli taidekoulun aloitettua toimintansa puupiirustuksen opettaja.

- Pauli Vuorisalo liittyi joukkoon. Moitin hänen

ensimmäisiä töitään, mutta toiset olivat jo parempia. Hänestä tuli nopeasti ihmemies, Kauko Räike muisteli.

Kun taidekoulu alkoi hahmottua Kankaanpään kolonialaisten keskusteluissa tuli Sinikka Räikkeen itsestään selväksi rooliksi toimia Räikkeitten kotitoimiston alkuaikojen sihteerinä, kokousten kahvinkuorijana ja pitkien istuntojen muonittajana.

Kanssakäyminen ja seuraelämä oli Kankaanpäässä 1960-luvulla tiivistä ja vilkasta. Se oli Räikkeen mukaan kaupungin historiassa tärkeä ja erikoinen periodi.

- Apurahoja ei meikäläisellekään herunut Helsingistä. Jos lähetin töitäni näyttelyihin, ne pantiin mielellään kellariin. Maalaisia yritettiin painaa maanrakoon, vaikka he olisivat olleet valtakunnan-

**Räikkeen kotitoimistossa.
Oikealla Toini Lehtonen
Kankaanpäässä toimineen
Länsi-Suomen kesäyliopiston
kuvaamataitopedagogisen
kurssin opettaja.**

Heikki Lampinen ja Toini Lehtonen oppilastöiden näyttelyn avajaisissa Helsingissä Kluuvin galleriassa.

luokan kuuluisuuksia. Meillä oli Jussin kanssa yhteinen paha mieli Helsingin hegemoniaa vastaan ja halusimme protestoida, Räike kertoi.

Räike teki ensimmäiset abstraktit, kubistiset veistoksensa 1950-luvun lopulla. Käännekohtaksi muodostui Vuoksenniskan sankarimuistomerkki vuonna 1963, jolloin hän löysi lopullisesti oman ilmaisumuotonsa.

Räike on yhä pahoillaan siitä, että taidekoulun aloitettua pikavauhdilla toimintansa, sitä vastaan hyökättiin televisiota myöten sen sijaan, että koulun perustaminen olisi nähty kulttuuritekona.

Kankaanpäässä aloitettua kalligrafian opetusta Räike pitää myös suurenmoisena asiana. Opettajana toimii maailmanluokan taiteilija, virolaissyntyinen Veiko Kespersaks.

- Kalligrafinen osaaminen on äärettömän tärkeää mitalinsuunnittelussa.

Erityisen voimakkaasti häntä kiukuttaa se, että Kankaanpäässä harjoitettua taideopetusta sanottiin pitkään alkeisopetukseksi, vaikka tulokset olivat Helsingin kouluja paremmat.

Taideyhdistyksen alkuvuosien toimijoista hän mainitsee erityisesti Matti Kaskisen, Jaakko Antilan, Onni Pyysalon ja Heikki Lampisen.

- He olivat tehokkaita miehiä. Saimme Reima-Pukineesta hurjasti tukea. Kun opetusministeriöstä tuli vieraita, hallitussihteeri Olli Närvä ja muita, pidettiin heitä tehtaan edustustiloissa kuin piispaa pappilassa.

- Eine Järri oli Heikki Lampisen sihteeri Reimassa. Hänet Lampinen toi yhdistykseen sihteeriksi. Sekä hänen että pankkivirkailija Aino Liljan työ on ollut yhdistykselle korvaamattoman tärkeää. Kunnallismiehistä tarkastaja Leo Suvanto oli oikeanlainen tukihenkilö.

Kauko Räike sanoo kauhistelleensa vasta jälkeenpäin koulun perustamista. Alkuvaiheen aikana se ei hirvittänyt yhtään.

- Kankaanpäähän ei olisi perustettu taidekoulua, jos olisimme ryhtyneet neuvottelemaan kunnan kanssa. Kävi nimittäin niin, että valtuusto myönsi ensimmäisen avustuksensa koululle samana päivänä, kun koulussa vietettiin avajaisia.

Koulun oppilaidenkin asema oli alkuun vaikea. Taideopiskelijat eivät saaneet opintolainaa, koska koulua pidettiin opintolainakeskuksessa alkeiskouluna.

Koulun opiskelijat menestyivät alusta asti maailmalla. Räike kertoi, miten vuonna 1970 kaksi Kan-

TAIDEKURSSI KANKAANPÄÄSSÄ. Kankaanpäässä pidetyt 10-päiväiset nykyaiteen kurssit keräsivät osanottoja Tamperetta ja Poria myöten. Opettajina toimivat taiteilijat Kauko Räike ja J. Tarna. Kuvassa osa oppilaista viimeistelemässä sommittelumaalauksiaan. Sommittelun lisäksi kuului kurssin ohjelmaan muovailua.

Kankaanpään
Sanomat 1962.

kaanpään taidekoulun opiskelijaa, Laila Valtonen ja hänen veljentyttärensä Marjatta Räike, menivät jatkamaan opintojaan Pariisiin taideteolliseen oppilaitokseen. Heidät hyväksyttiin suoraan Ecolé Nationale Supérieure des Arts et Industries'hin neljännelle vuosikurssille. Marjatta Räike voitti Ranskassa suuren maalauskilpailun ja pian sen jälkeen Laila Valtonen voitti freskokilpailun.

Kaikki ei kuitenkaan jatkunut entistä rataansa, sillä Kauko Räike muutti yllättäen Raumalle. Hän koki kaupungin ja myös taideyhdistyksen "sotamiesneuvoston" jarruiksi. Unelmat mm. kunnollisesta uudisrakennuksesta kilpistyivät sotamiesneuvoston realismiin.

Töitä lahjoitettiin

Taiteilijapariskunta Sinikka ja Kauko Räike lahjoittivat vuonna 1995 Kankaanpään kaupungille lähes koko hallussaan olleen tuotantonsa, joka sijoitettiin Kankaanpään kaupunginmuseoon.

Kauko Räikkeeltä museon haltuun siirrettiin Raumalta veistoksia kipsioriginaaleina noin 200 ja Sinikka Räikkeeltä noin 50 kappaletta. Lisäksi Sinikka Räike talletti museon haltuun noin 60 öljyväri- ja akryylimaalaustaan. Yhteensä tähän mittavaan lahjoitukseen kuuluu yli 300 työtä, joista osa on aina näytteillä.

Sittemmin Räikkeet ovat täydentäneet kokoelmaa erillisillä lahjoituksilla niin, että vuoden 2000 alussa kokoelmassa on yli 500 teosta.

Juhani Tarna

Taidemuseo olisi nyt haaste

Taidemaalari Juhani Tarna muisteli, että ajatus taidekoulusta oli olemassa jo huomattavasti ennen taideyhdistyksen perustamista. Itse asiassa yhdistys perustettiin taidekoulun taustaorganisaatioksi, koska kannatusyhdistys tarjosi sille yksityishenkilöitä laajemman pohjan ja taloudelliset mahdollisuudet.

- Kun perustava kokous pidettiin, keskusteltiin siellä hyvin laajasta, muitakin taidemuotoja käsittävstä yhdistyksestä. Olin jyrkästi sitä mieltä, että paikkakunnalle pitää perustaa vain kuvataiteisiin keskittyvä yhdistys.

Kauko Räike ja Juhani Tarna olivat pitäneet jo ennen taidekoulun perustamista taidekursseja

ja seminaareja. Niinpä heillä oli kokemusta yhdessä toimimisesta ja he sopivatkin erinomaisen hyvin hoitamaan yhdessä taidekoulua.

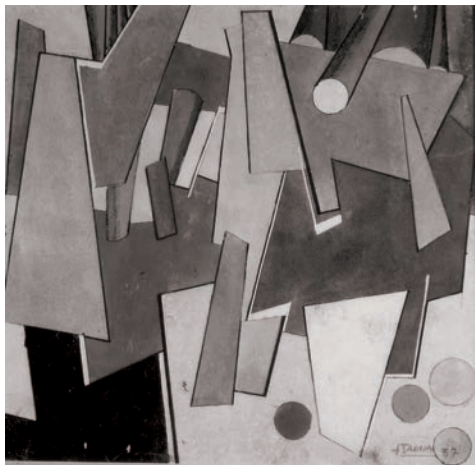
Anekdootti kertoo, miten Hufvudstadsbladet keksi ensimmäisenä sekä Räikkeen että Tarnan, eri aikaan ja erilaisissa tilanteissa tosin.

Räikkeessä iti ilmaisun tarve ihan lapsesta saakka. Julkisuutta hän sai ensi kerran tekemällä Helsingissä lumesta Svinhufvudin rintakuvan, jonka Hufvudstadsbladetin kuvaaja sattui näkemään. Tämä otti kuvan pojasta ja veistoksesta, ja sillä Räike pääsi ensi kerran lehteen.

Juhani Tarnalta puolestaan oli kaksi työtä Vapaan Taidekoulun 25-vuotisnäyttelyssä Galleri Artekissa. Maalaukset julkaistiin Hufvudstadsblade-

Uusi kesäinen kuvataidetapahtuma on tarkoitus istuttaa juurta jaksan kankaanpääläiseen maisemaan, sanoo POSA -77 näyttelyn komisaari Juhani Tarna.

**Juhani Tarnan
Sommitelma V,
vuodelta 1957.**

tissa näyttelyarvioinnin yhteydessä ja teokset saivat hyvän vastaanoton. Yhtä suopea ei ollut satakuntalainen kritiikki. Turussa taas Åbo Underrättelser löysi Tarnan töistä erityislaatuisuuden hehkua Satakunnan Kuvataiteilijat ry:n näyttelyssä syyskuussa 1966.

Yhdessä taiteilijat rehkivät myös Porin taide-elämässä ja olivat mukana perustamassa Satakunnan Kuvataiteilijat ry:tä. Yhdistyksen nimi muutettiin Ryhmä 100:ksi vuonna 1963 Kankaanpäässä järjestetyillä taiteilija- ja kulttuuripäivillä.

Kuvataiteissa oli meneillään voimakas murros. Konstruktivismi ja abstrakti esitystapa alkoivat voittaa alaa.

- Kankaanpäästä tuli kuvataiteellisen uudistumisen tukikohta Satakunnassa. Pidin ensimmäisen abstraktisen taiteen kurssin vuonna 1960. Uudistuminen lähti liikkeelle täältä, Tarna totesi.

Taidekriitikko Olavi Veistäjä teki loppuvuodesta 1964 Aamulehden ison jutun Kankaanpään taide-elämästä. Paikkakunnalla järjestettiin keskustelutalaisuus, jossa otettiin kuvataiteen asiat esiin ja puhuttiin siitä, mitä kaikkea pitäisi saada aikaan. Veistäjä toi esiin alan aktiivisuuden ja painosti perusta-

maan taideyhdistystä.

- Koulun aloitettua toimintansa aluksi ei edes tajuttu, miten isosta laitoksesta on kysymys. Usko kouluun oli kuitenkin vahva. Meillä oli hemmetinmoinen itseluottamus ja usko sen menestymiseen, Tarna kertoi.

Hänen mukaansa epäilijöitäkin toki oli, ja taidekoulun perustajia kutsuttiin "eiffelmiehiksi".

- He pitivät meitä Eiffel-tornin pystyttäjinä. Vastustusta oli sekä Kankaanpäässä että etenkin muualla maassa.

- Koulu olisi aivan hyvin voinut mennä Poriin. Pidimme siellä koulun perustamisen aikoihin yllättäen modernin taiteen kurssin. Olimme yhteydessä poliitikkoihin eivätkä he kuitenkaan kuunnelleet meitä.

Alkuvuosikymmeninä Tarna osallistui aktiivisesti taideyhdistyksen toimintaan. Vuonna 1972 Kauko Räikkeen muutettua Raumalle Juhani Tarnasta tuli taidekoulun rehtori. Hänet valittiin Turun ja Porin läänin ensimmäiseksi kuvataiteiden läänintaitelijaksi kolmeksi vuodeksi, ja hän joutui ottamaan virkavapaata rehtorin tehtävistä. Hänen tilalleen rehtoriksi puheenjohtaja Heikki Lampinen neuvot-

teli yhdistyksen jäsenen kuvaamataidonopettaja Liisa Juhantalon 1973–74.

Tarna siirtyi taideyhdistyksen ja taiteilijaseuran ympyröistä avarammille laitumille. Läänin tasolla hän saattoi koordinoita niin taideopetusta kuin näyttelytoimintaakin. Se auttoi myös taidekoulua saamaan valtionapuja. Sittemmin hän sai itsekin apurahoja sekä suuria tilaustöitä. Ajan oloon hän kuitenkin palasi taidekoulun opettajaksi, joista jäi eläkkeelle vuonna 2000..

Taideyhdistyksen ja taidekoulun alkuvuosikymmeniltä Tarnan mieleen nousee voimakkaimmin Reiman teknillisen johtajan, diplomi-insinööri Heikki Lampisen merkitys. Hänen kanssaan Tarna joutui paljon tekemisiin.

- Hän takasi taidekoulun jatkumisen turvaamalla talouden, joskus jopa omilla vekseleillään.

Tarnan näkemys on, että taidekoulu on elvyttänyt monin tavoin paikkakuntaa. Aivan erikoislaituisena asiana hän pitää sitä, ettei nonfiguraatiivisen taiteen koulutusta ole annettu missään muualla kuin Helsingissä ja Kankaanpäässä. Tänne syntyi vahva nonfiguraatiivisen taiteen ryhmittymä.

-Yhdistyksen alkuaika oli uniaikaa. Se oli filosofisen hahmottamisen ja odotuksen aikaa. Emotionaalisesti vahvaa ja muuttuvaa alkuaikaa, kuvaili Juhani Tarna 1960-luvun alun tunnelmia.

- Taidekoulun perustaminen oli pitkä prosessi. Ei se syntynyt niin, että pam nyt se tehdään. Perustaminen vaati sen toteuttajilta tunnepuolen kypsymistä, uuden taiteen ja taidelaitoksen henkisen puolen kehittymistä. Taidekoulusta ei olisi tullut mitään, jos tuolloin olisi heti ryhdytty rakentamaan isoa kivipyntinkiä.

Toinen vaihe oli taidekoulun rakentaminen Eläintorin laitaan. Tarna kutsuu sitä aineelliseksi materialisoitumiseksi - konkretisoitumiseksi. Se edustaa todellista hyvinvoinnin aikaa ja kolmekymmentä vuotta kestäneen odotuksen aineellista täytymystä. Seuraavaksi tulee vielä kolmas vaihe: legendan syntyminen. Tulevaisuudessa koittaa aika, jolloin kukaan ei omakohtaisesti tiedä, mistä kaikki oikeastaan lähti liikkeelle. Silloin ei ehkä ole koko kouluakaan enää olemassa.

Tarna uskoi sen ajan olevan hyvin kaukana tulevaisuudessa.

Pauli Vuorisalo

Kankaanpään kolonian jäsen, taiteilija

Taidemaalari Pauli Vuorisalo muistelee itse, että hän aloitti maalaamisen jo lapsena ja oli mukana taidyhdistyksen perustamisessa hyvin nuorena.

- Osallistuin jo 16-vuotiaana ensimmäisiä kertoja yhteisnäyttelyihin. Olin Räikkeen oppilas.

Vuorisalo kiittää Kankaanpään koulukunnan abstraktia ajattelua. Hän sai siitä lähtökohdan, josta lähteä tyylittelemään omia töitään. Helsinkiin hän muutti 20-vuotiaana, pian sen jälkeen kun Kankaanpään taidekoulu aloitti toimintansa.

Helsingissä Vuorisalo viipyi vuoden, minkä jälkeen hän matkusti ensin Pariisiin ja vietti viisi vuotta ulkomailla. Alkuun hän kävi kesäisin Kankaanpäässä lepäämässä ja kävelemässä.

- Ehdin tutustua taidekoulun ensimmäisen

vuosikurssin oppilaisiin, joita tapaan edelleenkin.

Viime vuosina hän ei ole käynyt kotikaupungissaan kuin vierailevana tähtenä.

- Kankaanpään taidekoulu syntyi Räikkeen tarmokkuuden ansiosta. Hän jaksoi tapella Helsingissä koulun asioita läpi, Vuorisalo sanoi.

Parasta Kankaanpään taidekoulussa hänen mielestään on se, että se ei sijaitse metropolissa.

- Nykyään ihmiset matkustavat ja näkevät taidetta, ei heidän tarvitse asua niiden vieressä. Kiinnostus kuvataiteisiin on kaiken aikaa kasvanut.

- Minä halusin kuitenkin lähteä pois Kankaanpäästä mahdollisimman pian. Juurevat ihmiset jäivät jatkamaan, Vuorisalo sanoi.

Taidekoulun opiskelijat antoivat Pauli Vuorisalolle lempinimen "Aristokraatti."

Anja Räikkälä

Kankaanpään taidekoulun ensimmäisen vuoden oppilas, taideyhdistyksen hallituksen pitkäaikainen jäsen

Galleristi ja taidekauppias Anja Räikkälä on toiminut taideyhdistyksen hallituksen varapuheenjohtajana jo pitkään. Hän ei ollut mukana yhdistyksen alkuvaiheissa, sillä hän oli taidekoulun ensimmäisen vuosikurssin oppilas ja muutti Kankaanpäähän vasta yhdistyksen perustamisen jälkeen. Vuoden 1989 vuosikokous valitsi hänet rehtori Eero K. Mäkisen tilalle yhdistyksen hallitukseen.

- Olen kotoisin Muuramesta. Päätin lähteä Kankaanpäähän opiskelemaan taiteilijaksi. Valmistuttuani taidekoulusta muutin pois Kankaanpäästä.

Opiskelin Jyväskylän yliopistossa mm. taidehistoriaa vuoden verran..

Anja Sundvall palasi kuitenkin takaisin ja avioitui kankaanpääläisen Markku Räikkälän kanssa. Aluksi perhe ja lapset veivät hänen aikansa niin, ettei hän ehtänyt yhdistystoimintaan paljonkaan mukaan. Vasta kun lapset varttuivat kouluikänsä, hän tuli mukaan.

- Ensimmäinen tekoni yhdistyksen hyväksi oli se, että olin pystyttämässä ensimmäistä Taideposanäyttelyä yhdessä Pekka Mattilan kanssa.

- Galleria Räikkälän perustaminen vuonna 1985 Kankaanpään kokoiselle paikkakunnalle oli yltiöpäistä, mutta se tuntui tuolloin välttämättömältä ja sopi hyvin siihen aikaan. Markku Räikkälän vanhempien elintarvikekauppa muotoutui nuoren parin uuden yritysideoinnin myötä taidetarvikekaupaksi ja galleria-kahvioksi...

- Aina kun näyttely saatiin pystyyn, minut valtasi hieno onnistumisen tunne. Joka kerta se oli yhtä suurenmoista.

- Näyttelytoiminta on tuottanut mielihyvää, samoin taidematkat kotimaahan ja ulkomaille ovat olleet virkistäviä. Nykyään taideyhdistys on yhtenä järjestämässä Pohjois-Satakunnan taideviikkoa.

Liisa Sääläuo vastaanottaa yhdistyksen vuosikokouksessa 2004 jäsenten kesken arvotun teoksen, joka oli Kirsi Neuvosen grafiikan vedos. Liisa on vasemmalla ja oikealla luovuttamassa Anja Räikkälä.

Anja Räikkälän toive on, että yhdistykseen liittyisi uusia, nuoria ja innokkaita jäseniä niin, että toiminta jatkuisi vilkkaana. Lähtökohdat ovat hyvät ja tekemistä riittää.

- Taiteilijat eivät välttämättä ole kiinnostuneita tällaisesta toiminnasta, mutta yhdistyksellä on kuitenkin myös taiteilijajäseniä. Monet toivovat, että heitä saataisiin mukaan enemmänkin. Varsinkin, kun paikkakunnan taiteilijat eivät ole perustaneet omaa taiteilijaseuraa. Kankaanpäässä asuu to-

della paljon taiteilijoita, ja mielestäni he voisivat vaikuttaa nykyistä paljon enemmän yhdistyksen toimintaan.

Anja Räikkälä sanoi, että ilman yhdistystä hänen elämässään olisi iso aukko. Toiminta on ollut rikkaus. Räikkälät ovat osallistuneet aktiivisesti yhdistyksen varainhankintaan. Taideliikkeessä on ollut yhdistyksen laskuun myynnissä sekä lasi- että keramiikkaesineitä sekä pienoisveistoksia. Esimerkiksi Markku Salon laakeat lasimaljat sekä Taru ja Satu Syrjäsen maljakot ovat olleet suosittuja lahjaesineitä.

Hämmästyttävää yhdistyksen toiminnassa on sekin, että vaikka taidekoulun perustajat edustivat moderneja, abstrakteja, nonfiguraatiivisia ja informalistista taidesuuntaa, yhdistys ei missään vaiheessa rajannut näyttelyitä taidesuuntien mukaan. Yhdistyksen kutsunäyttelyissä on ollut mukana hyvin erilaisia taiteilijoita. Anja Räikkälä mainitsee esimerkkeinä taidegraafikko Inari Krohnin, tekstiilitaiteilija Ulla Pohjolan ja taidemaalari Kaj Stenvallin.

Anja Räikkälä sanoi olevansa iloinen siitä, että yhdistyksellä on aina ollut hyvin energisiä puheenjohtajia.

Ensio Lamberg ja Anja Räikkälä Posa-näyttelyä pystyttämässä.

Matti Antila

Yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja

Ylihammaslääkäri Matti Antila muistuttaa, että Kankaanpään taidekoulu oli ensimmäinen päivätai-dekoulu Helsingin ulkopuolella.

- Olin opiskelemaisissa – kauan poissa Kankaan-päästä yhdistyksen perustamisen jälkeen. Palasimme Kankaanpäähen 1970-luvulla. Tällöin oli Heikki Lampinen puheenjohtajana. Hän veti minut toimintaan mukaan, olihan jo isäni ollut aikoinaan taidekoulun johtokunnan puheenjohtajana. Alkuvuosina taideyhdistyksellä oli hallitus ja taidekoululla erikseen johtokunta. Heikki Lampinen yhdisti taidekoulun johtokunnan taideyhdistyksen hallitukseen, mikä helpotti asioiden hoitoa. Kun taidekoulu kunnallistettiin, koulu sai uudelleen johtokunnan. Olin vielä kunnallistetun taidekoulun johtokunnan puheenjohtajana vuoteen 1992, jolloin hallintouudistuksen yhteydessä koulujen johtokunnat lakkautettiin.

Kunnallistamisprosessissa Matti Antila oli avainasemassa. Hän kävi neuvotteluja sekä kaupungin että ammattikasvatushallituksen kanssa. Niihin osallistuivat Matti Antilan lisäksi myös kauppooppilaitoksen rehtori Eero K. Mäkinen, taidekoulun rehtori Pekka Mattila, kaupunginarkkitehti Maija Anttila ja sekä taideyhdistyksen hallituksen jäsen Liisa Juhantalo.

- Vastaanotto Helsingissä oli aina hyvä niin kunnallistamis- kuin uudisrakennushankkeissakin. Ajatukset sopivat yhteen, mutta neliöistä saattoi olla vähän kinaa.

Ammattikasvatushallitus ilmoitti selkeästi, että taidekoulu pitää kunnallistaa, jotta uuden koulun

rahoitus saadaan kuntoon. Kun uuden koulun rakentaminen oli saatu alkuun, tuli luottamusmiesten kesken vilkasta keskustelua lukion ja taidekoulun rakentamisjärjestyksestä. Missään vaiheessa taideyhdistyksen piirissä ei ollut mitään lukion rakennushanketta vastaan, olivathan valtionavut tulossa aivan eri lähteistä. Ne eivät syöneet toisiaan. Keskustelun laineet kävivät paikkakunnalla kuitenkin kuumana.

Käytännössä Matti Antila on omassa työssään kiinnostunut tietotekniikasta. Hän ajanmukaisti ja opasti myös koulun henkilökuntaa tietokoneiden käytössä.

Puheenjohtajan töitä helpotti osaavien virkailijoiden, sihteeri Eine Järvin ja rahastonhoitaja Aino Liljan, sekä koko hallituksen hyvä asiantuntemus.

Taideyhdistyksen tavoitteena Matti Antilan mukaan on koko ajan ollut kansan taiteellinen valistaminen, jotta pääsisimme eurooppalaiselle tasolle. Hupia on ollut visioida vapaan seurustelun merkeissä taidekoulutuksen kehittämisestä.

Eero K Mäkinen

Hallituksen jäsen 1976–1989 asiantuntijana yhdistyksessä

Pohjois-Satakunnan kauppaoppilaitoksen rehtori Eero K. Mäkinen liittyi taidekärpäsen puremana taideyhdistyksen jäseneksi. Hänet kutsuttiin taidekoulun opetusta kehittävän projektiryhmän puheenjohtajaksi vuoden 1971 vuosikokouksessa.

- Minut valittiin vuonna 1976 yhdistyksen hallitukseen ammattikoulutus- ja taloushallintoasioiden asiantuntijana. Olin aikoinani ammattikasvatushallituksen sivutoiminen tarkastaja ja minulla oli näin ollen sinne suorat kontaktit.

Eero K. Mäkinen kertoi, että neuvottelujen tarkoitus oli saada opetukselle valtionapu sekä kehittää koulua ammatilliseen suuntaan. Prosessi oli kaksivaiheinen. Koulu piti saada ensin kunnalliseksi. Kunnallistaminen edellytti johtosääntöjen uusimista, tarkkaa opetussuunnitelmaa ja tunti- ja tuntilistoja.

- Laadin niitä konsulttipohjalta. Se ei ol-

lut hankalaa, mutta vaati tavattoman paljon työtä. Samaan aikaan kehitin myös kauppaoppilaitosta osaksi isompaa kokonaisuutta. Olin paljon tekemisissä myös opetusneuvos Liisa Mattila-Oukarin kanssa, joka kehitti samaan aikaan musiikkiopistoa. Olin siinäkin prosessissa mukana, epävirallisesti tosin.

- Pekka Mattilasta, Juhani Tarnasta ja Liisa Juhantalosta tuli tärkeitä yhteistyökumppaneita. Heikki Lampisesta ja Matti Antilasta tuli läheisiä ystäviä, Mäkinen kertoi.

- Koulujen kehittäminen oli pitkäjänteistä puuhaa. Valtiokoneiston kanssa asioidessa mikään ei tapahtunut siinä silmänräpäyksessä vaan aikaa tarvittiin vuosia. Koulun sijaintipaikka oli tärkeä, mutta näytöt vielä sitäkin tärkeämpiä. Kankaanpään taidekoulu ei ilmaantunut tyhjästä, vaan se pystyi todistamaan, että sen tarjoama taideopetus oli korkeatasoista. Vastapuolella oli kaukonäköisiä ihmisiä, jotka ymmärsivät, että meillä oli "saumaa" ammatillisen opetuksen antamiseen.

Lahdessa oli muotoiluinstituutti ja Porissa piirustuskoulu. Eero K. Mäkiselle ei kuitenkaan muodostunut sellaista mielikuvaa, että Kankaanpää olisi joutunut kilpailemaan asemastaan niiden kanssa.

- Kaikkein suurin työ taisi olla siinä, että kaupungin päättäjät saatiin ymmärtämään, että ammattikasvatushallituksen alaisuuteen siirtyminen ja kunnallistaminen olivat tärkeitä etappeja. Yhdistyksen oli tehtävä "itsensä tykö" sekä paikallisesti että valtakunnallisesti ja sen oli saatava vastapuolet vakuuttuneiksi siitä, että taidekoulutus oli tarpeellista. Lupia ja rahoja ei olisi herunut, ellei olisi ollut näyttöä.

Reino Koski

Hallituksen puheenjohtaja lyhyen aikaa

Taiteilija Reino Koski muutti 1960-luvun alussa Vaasasta Kankaanpäähän Reimalle suunnittelijaksi. Hän kehitti enstex-kankaan Finlaysonille ja loi Reima-Pukineen palveluksessa lapsille silloin hyvin radikaalin yhtenäispukeutumisen linjan.

- Minulle oli iloinen yllätys, että Kankaanpää oli niin vireä paikkakunta. Otin vaimoni kanssa innokkaasti osaa kulttuurielämään, tosin vapaa-aikaa oli niukalti, sillä tuotekehittely oli päätehtäväni. Reima-Pukineen kehitys oli 1960- ja 1970-luvun vaihteessa todella voimakasta.

Koski toimi lyhyen aikaa taideyhdistyksen puheenjohtajanakin aivan sen alkuvaiheissa. Aika jäi lyhyeksi, sillä hän muutti pian Helsinkiin.

- Taidekoulun perustaminen ei ihmetyttänyt eikä arveluttanut yhtään, kun kaksi niin voimakasta ihmistä kuin Sinikka ja Kauko Räike olivat sitä perustamassa. Tänä päivänä on hienoa nähdä, miten upeasti koulua on hoidettu ja kuinka hyvin se on menestynyt.

Tilanne olisi nyt aivan toinen. Koskea arveluttaa se, että taidekoulutusta annetaan eri puolilla maata niin runsaasti. Sitä on tarjolla kymmenissä paikoissa. Taideopetus on hänestä myös hajaantunut liikaa.

- Olisi aika hillitä koulujen perustamista. Koulutus on tietenkin hyvä asia ja se kertoo nuorteninnostuksesta taiteisiin, mutta on väärin antaa nuorten uskoa, että kaikki voivat elättää itsensä taiteilijoina.

Kankaanpään taidekoulun perustaminen osui hänen mielestään oikeaan aikaan ja todelliseen tarpeeseen.

Reino Koski nautti toiminnasta virkeässä taideyhdistyksessä, jota oli vetämässä joukko voimakkaita persoonallisuksia kuten Antilat ja Rekolat.

- He jaksoivat tehdä työtä taide-elämän hyväksi. Näyttelyt olivat valtavan hienoja suorituksia. Plussaa annan Kankaanpäälle myös siitä, että sekä kenkä- että tekstiiliteollisuuden johdossa oli kulttuurihenkistä väkeä.

- Paikkakunnalla vallitsi Kankaanpään henki. Silloin ymmärrettiin, että kuntaa pitää kehittää laajalla rintamalla eikä vain omaan napaan tuijottamalla. Sellainen asenne korostui kaikessa, jopa pesäpallossa.

Aino Lilja

**Taideyhdistyksen pitkäaikaisin toimija;
rahastonhoitajana melkein neljäkymmentä
vuotta**

Taideyhdistyksen rahastonhoitajana on lähes alusta asti, neljäkymmenen vuoden ajan toiminut pankkivirkailija Aino Lilja.

- Ensimmäiset 25 vuotta riitti ongelmia. Rahaa oli haalittava taidekoulun opettajien palkkoihin ja muihin menoihin mistä milloinkin. Mutta kaikesta selvitettiin. Aluksi vakinaisia opettajia oli vain kaksi: Kauko Räike ja Juhani Tarna. Heidän lisäksi palkkalistalla oli tuntiopettajia.

Aino Lilja ei kuitenkaan joutunut itse hankkimaan rahaa, vaan se kuului hallituksen tehtäviin.

- Laskuja oli aina rästissä. Taloudellisesti kaikin vaikeimman ajan puheenjohtajana oli Heikki Lampinen. Onneksi, sillä hänellä oli valtaa, voimia ja suhteita.

Koulu kasvoi ja kehittyi ja vakinaisten opettajien sekä oppilaiden joukko lisääntyi.

- Silloin tuntui kuin olisi vetänyt raskasta kivi-rekeä perässään. Paljon muuhun kuin koulun ylläpitoon eivät voimat ja varat riittäneet. Kun koulusta päästiin eroon, oli odottamassa valtava määrä ideoita, joita ei oltu aiemmin voitu toteuttaa..

- Halusimme uudessa tilanteessa tehdä enem-

Aino Lilja (vas.),
Eine Järri ja
Kaija Antila.

män yhdistyksen jäsenten hyväksi, matkustella sekä järjestää näyttelyitä ja muuta toimintaa.

Taidekoulu, jota hän sanoi ”ihmeelliseksi firmaksi”, on hänen mielestään kuitenkin ollut vaivan väärti, vaikka se vaatikin muutamilta valtavan suuren työpanoksen. Nähdessään tunnettujen taiteilijoiden nimiä mediassa hän on mielihyväkseen havainnut, että aika monet heistä ovat käyneet Kankaanpään taidekoulun.

- Ihaninta aikaa elämässäni on ollut se, kun pääsimme taidekoulun rahahuolista eroon. Ei minun olisi tarvinnut surra rahapulaa, mutta kun se oli jokapäiväistä. Toisaalta ei maailmasta raha lopu, kun sitä osaa järjestää, hän sanoi.

- Jäsenmäärä on kasvanut itsestään, monet ovat tulleet kysymään, kuinka yhdistykseen pääsee mukaan. Jäsenet ovat kivoja, fiksua ja vauhdikkaita ihmisiä. Nyt joukkoon saisi liittyä enemmän nuoria.

Hallituksen jäsenet ovat tulleet rahastonhoitajalle hyvin tutuiksi. Hallituksen uusimpia jäseniä ovat Tea Tuovila sekä Kaija Soini, joka palasi välivuosien jälkeen mukaan toimintaan. Hallitus on naisistunut, mutta onneksi meillä on hyviä miehiä taustajoukkoina. Esimerkiksi Matti Antila ja Markku Räikkälä, jotka ovat olleet aina auttamassa.

- Räikkälät ovatkin olleet korvaamattoman tärkeitä yhdistyksen varainhankinnassa, sillä he ovat myyneet taideteoksia yhdistyksen hyväksi ja raketaneet näyttelyitä.

- Neljäkymmentä vuotta sitten tehtiin itse enemmän ja yhteiskunnalta vaadittiin vähemmän. Sitä tietä Kankaanpäästä on vuosien saatossa rakennettu ja palveluita parannettu. Koulu oli kuitenkin aivan valtavan iso yritys.

Taideyhdistyksellä oli alkuvuosina vaikeuksia löytää näyttelytiloja.

- Sitten helpotti, kun Räikkälät perustivat gallerian.

Jossakin vaiheessa taideyhdistys haikaili vanhaa meijeriä taidemuseoksi.

- Jos vain olisi ollut rahaa, Aino Lilja sanoi.

- Kaikkein eniten arvostan näiden vuosien työstä Heikki Lampista sekä Matti ja Kaija Antilaa. He ovat luotsanneet yhdistyksen läpi kaikkien vastusten. Heillä on ollut päävastuu.

Lämmöllä hän muisteli myös taiteilija Reino Koskea, joka oli ennen Heikki Lampista lyhyen ajan yhdistyksen puheenjohtajana.

Oppilaat erotti alusta asti katukuvassa muista ihmisistä. Heistä näki jo päältäpäin, että siinä menee taiteilijoita. Ei siis ihme, että taidekoulun johtokunnan syksyn ensimmäisessä järjestäytymiskokouksessa varapuheenjohtajaksi valittu Onni Pyysalo pyysi vaalin jälkeen puheenvuoroa. Hän esitti, että hänelle myönnettäisiin oikeus käyttää lakkinaan baskeria. Johtokunta hyväksyi anomuksen yksimielisesti.

Lars Holmström

Rehtori ja opettaja

Kuvataiteilija, taidemaalari ja -graafikko Lars Holmström toimi Kankaanpään taidekoulun opettajana ja rehtorina vuodesta 1980 vuoteen 1990. Kymmenestä vuodesta hän oli rehtorina kahdeksan. Taidekoulun rehtori kuului virkansa puolesta taideyhdistyksen hallitukseen.

Holmströmin aikana taidekoulu siirtyi ammattikasvatushallituksen alaisuuteen. Vuonna 1987 hänet valittiin taidekoulujen edustajaksi ammattikasvatushallituksen nimeämään alueelliseen opetussuunnitelmatyöryhmään, joka pohti taidekoulujen alueellista sijoittumista maassa. Vuosina 1986-1988 hän oli kuvataidekoulutuksen määrällisen ja alueellisen sijoittamisen komiteassa sekä kuvataiteilijoiden opetussuunnitelmakomiteassa.

Opetussuunnitelma oli tehokas, ja sitä kehitettiin edelleen ammattikorkeakoulun vaatimusten mukaiseksi.

- Harkinnanvarainen tuki oli vaatinut joka vuosi painavat perustelut eikä tuen saamisesta ollut silti varmuutta. Koulun kulut ja oppilasmäärät kasvoivat, joten perustelemista riitti. Opetuksessa tarvittiin materiaaleja, koneita ja laitteita. Koulun oli kehitettävä, sillä vaatimustaso kasvoi.

Holmström oli sitä mieltä, että ilman niin ponnatevaa yhdistystä paikkakunnalla ei olisi perustettu eikä saatu elämään taidekoulu.

- Yhdistyksen jäsenet tekivät valtavasti työtä talkoilla. Rehtori ja opettajat keskittyivät pelkääntään opetuksen antamiseen sillä välin, kun yhdis-

tys kantoi taloudellisen vastuun kaikesta. Itse en joutunut kamppailemaan talousongelmien kanssa, vaan Matti Antila huolehti siitä puolesta. Näin olen koulussa vallitsi hyvä ja huoleton henki, vaikka joskus mietinkin, miten mahtaa seuraavan palkanmaksun käydä.

- Kun keskiasteen koulunuudistus toteutui, opettajien palkat paranivat ja tilanne normalisoitui.

Yhdistyksellä oli merkittävä rooli myös siinä, että se jakoi opiskelijoille stipendejä ja auttoi kaikin tavoin koulun kehittämisessä. Hallinnointi lisääntyi tuntuvasti vasta keskiasteen koulunuudistuksen myötä. Yhdistyksen aikaan hallintorakenne oli kevyempi ja byrokratiaa vähemmän.

Kunnallistamisen edellä rehtorin päätehtäväksi tuli luoda suhteet kaupungin päättäjiin sekä ammattikasvatushallitukseen.

- Kankaanpään taidekoulu on valtakunnallisesti merkittävä oppilaitos, vaikka paikkakunnalla ei taideta tajuta sitä vielä, Holmström sanoi.

- Minä näen koulun merkityksen siksi, että olen ollut yli kymmenen vuotta Tampereen Taiteilijaseuran puheenjohtajana. Seurassa toimii paljon Kankaanpäässä koulunsa käyneitä taiteilijoita sekä taideopettajia. Vuoden Nuoren Taiteilijan -jurysa olen myös ollut useita vuosia. Muutaman kerran valinta on osunut "kankaanpääläiseen". Yksi heistä on ollut muun muassa Kaisu Koivisto. Helsingin näyttelyissä näkee heitä myös, esimerkiksi Teemu Saukkonen on menestynyt hyvin.

Holmström totesi taidekoulun saaneen omalla sarallaan paljon aikaan. Maalari- tai kuvanveis-

tolinjan käyneet ovat päässeet pitkälle. Tulokset näkyvät, ja etenkin kuvanveistäjät ovat saaneet tunnustusta.

- Kun rahoituslaki tuli voimaan, pystyimme kehittämään opetusta ja palkkaamaan lisää opettajia. Tällä hetkellä Suomessa on parikymmentä taidekoulua. Kankaanpää oli kuitenkin ensimmäinen maaseutukoulu. Oppilaita tuli sinne ympäri Suomea.

- Kun kaikki toimivat taidekoulun hyväksi, kuten Kankaanpäässä tapahtui, olivat tulokset hämmästyttäviä. Ehkä kaupungin pienuus olikin etu. Isolla paikkakunnalla voimat hajoavat moneen suuntaan. Tehokas ja intensiivinen yhdistys voi saada uskomattoman paljon aikaan. Siitä oli hyötyä, että kaikki tunsivat toisena. Sekin oli hyvä, ettei yhdistystä kahlinnut byrokratia vaan se pystyi toimimaan nopeasti ja määrätietoisesti.

Kankaanpään voimavaroihin kuului ennen muuta se, että yhdistyksen jäsenet todellakin sitoutuivat kouluunsa. Pori oli lähellä ja perusti oman taidekoulunsa. Holmström näki, että oli olemassa vaara, että isommat resurssit ja vaikutusvalta voisivat viedä koulun Kankaanpäästä. Näin ei onneksi kuitenkaan tapahtunut.

Holmström muisteli, että taideyhdistys järjesti monia isoja tapahtumia, jotka saivat medioissa paljon huomiota osakseen. Oppilasnäyttelyt puolestaan antoivat oppilaille harjoitusta tulevaa uraa varten.

Hän asui Ylöjärvellä ja kulki koulumatkat yhdessä kuvanveiston opettajan Ossi Somman kanssa, joka asui Nokialla. Matkoilla keskustelimme koulun kehittämisestä, samoin kuvanveistäjä ja taidegraafikko Helge Riskulan kanssa, joka oli taidekoulussa opettajana vuosina 1983–1990.

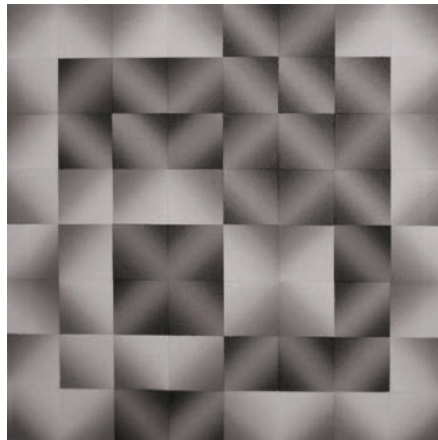
Pekka Mattila

”Pohjanlinnan Pekka” kuoli vain 48-vuotiaana 21. syyskuuta 1991 Helsingissä. Hän oli syntynyt 14.4.1943 Tampereella.

Hän opiskeli Kankaanpään taidekoulussa vuosina 1968–1971 TOIMI AKTIIVISESTI OPPILASKUNNASSA. Pekka Mattila jatkoi opintojaan Accademia di Belle Arti di Brerassa Milanossa Italiassa vuosina 1971–1975. Hän toimi vuodesta 1983 taidekoulun opettajana ja rehtorina vuosina 1986, 1988–1989 sekä 1990.

Pekka Mattila oli sekä Kankaanpään taideyhdistyksen että Satakunnan Kuvataiteilijoiden hallituksen jäsen. Hän kuului Porin Taiteilijaseuraan, jonka puheenjohtaja hän oli 1988–1989 sekä Suomen Kuvataidejärjestön liittoon ja Suomen Taidemalariliittoon.

Lisäväriä Pekka Mattilan kuvaan toi hänen avioliittonsa tunnetun valokuvamallin Johanna Toivosen kanssa.

Öljymaalauk on Pekka Mattilan
”Nostalgia” vuodelta 1991.

Eine Järri

Yhdistyksen pitkäaikainen sihteeri

Yhdistystä on siunattu lukuisilla uskollisilla luotamushenkilöillä. Yksi keskeisimmistä on sihteerinä vuodesta 1973 toiminut Eine Järri, joka on hyvillään siitä, että yhdistyksellä on aina ollut vahva ja ahkera ydinjoukko.

- Suurin merkitys on kuitenkin ollut sillä, että hallitusta on aina johtanut innostunut puheenjohtaja.

Eine Järri muisteli, miten Matti Antila uskoi aina, että eteenpäin päästään, vaikka yhdistyksellä oli pahoja taloudellisia vaikeuksia.

Taideyhdistys on työllistänyt sihteeriään aika paljon. Eine Järri sanoikin, että hän on käyttänyt paljon vapaa-aikaansa taideyhdistyksen asioiden hoitamiseen.

- Kaikkein raskain sihteerin tehtävä oli silloin, kun jouduin tekemään myös koulun kansliatöitä. Hoidin muun muassa useita vuosia opetustuntisten ja oppilaiden todistusten puhtaiksi kirjoittamisen.

Koulun kunnallistamisen jälkeen Eine Järri työtaakka väheni, kun hänen ei enää tarvinnut miettiä, mistä koululle anotaan rahaa ja minkä veran. Eniten mielihyvää Eine Järri kertoi saaneensa siitä, että on pystynyt olemaan hyödyksi paitsi taideyhdistykselle myös kaupungille.

- Ihan lyhyessä ajassa sen ymmärtäminen ei olisi ollut mahdollista. Taideyhdistys on tuonut kaupungille tunnettuutta, antanut sille kulttuurikaupungin imagon ja leiman.

Taideyhdistyksen pöytäkirjat ovat selkeät ja tarkat. Kaikki asiat on kirjattu pilkulleen ylös.

Eine Järri sanoi uskovansa, että pöytäkirjois-

ta tulee olemaan kaupungille vastaisuudessa paljon hyötyä, sisältäväthän ne merkittävän osan kaupungin kulttuurihistoriaa.

- Sihteerin yksi tehtävä on saattaa historiaa jälkipolville tietäväksi.. Hänen mielestään kesti kauan ennen kuin taidekoulutus sai valtakunnallisen hyväksynnän. Alun penseydestä tilanne onneksi muuttui vuosien myötä hyväksynnäksi.

- Kun kysymys on uudesta ja erikoisesta laitoksesta, ihmiset vaativat ensin näyttöjä ennen kuin hyväksyvät sen. Paitsi valtakunnallisesti, on myös paikallisesti esiintynyt peruskielteisyyttä koulua vastaan. Se on verottanut voimia, mutta siitä huolimatta ydinjoukko on jaksanut uskoa asiaansa. Ja koulusta on tullut menestystarina. Olen sihteerin tehtävissä saanut myös paljon ystäviä, Eine Järri kertoi. Kun koulu kunnallistettiin, yhdistys ryhtyi toteuttamaan uudenlaisia hankkeita.

Liisa Juhantalo

Toiminut taideyhdistyksessä pitkään

Kaikkein eniten uusia ideoita yhdistyksessä on esittänyt SAMK:n Kankaanpään yksikön koulutusjohtaja Liisa Juhantalo. Hänen meriittilistansa onkin monipuolinen, sillä hän oli jo hyvin nuorena opiskelijana mukana perustamassa yhdistystä. Sen jälkeen hän on toiminut yhdistyksen hallituksessa, lukuisissa työryhmissä sekä ennen kaikkea pitkään yhdistyksen asiantuntijajäsenenä.

Liisa Juhantalo on ollut taidekoulun rehtori pariin otteeseen. Ensimmäisellä kerralla hän oli Tarnan sijaisena, sittemmin vakinaisena ja nyt viimeksi kou-

lutusjohtajana. Hän on luonut kansainvälisiä suhteita maailmalle ennen kaikkea koulun, mutta myös yhdistyksen hyväksi. Hän on järjestänyt kuvanveisto-, ympäristötaide- ja keramiikkaveistossymposiumeja ja ollut toteuttamassa suuria näyttelykokonaisuuksia taidekehälle. Hän toteutti ideoitaan yhdessä monien kumppanien kanssa, mm. Pori - Kankaanpää Taidetie -projektia yhteistyössä naapurikuntien, tiepiirin ja Porin Taidemuseon kanssa.

Liisa Juhantalo, silloiselta sukunimeltään vielä Rekola, teki taiteilijoista juttuja vastaperustettuun Kankaanpään Jouluun ja seurasi paikallista taidelämää. Kauko ja Sinikka Räike, Tarnan Jussi ja En-

Rehtori Liisa Juhantalo työhuoneessaan vanhalla taidekoululla, entisen yhteislyseon tiloissa.

Ari Virtanen ja Liisa Juhantalo, ikuinen taideopiskelija, muovailevat elävää mallia.

sio Lamberg kokosivat nuoria ympärilleen 1960-luvun alkupuolella. Heidän kanssaan oli mukava käydä keskusteluja taiteesta. Heissä oli vetovoimaa.. Räikkeitten olohuone toimi käytännössä taidekoulun toimistona. Tytär Laura Juhantalo kävi kyllä nuorena Räikkeitten koirankin puurolautasella!

- Kauko Räike on supliikkimies, joka kertoi juohavasti ja mielellään taiteestaan. Hänessä oli tiettyä ehdottomuutta, sillä hän oli antautunut kokonaan taiteen tekemiselle. Hän vaati itseltään tiukkaa osaamista, eikä tehnyt kompromisseja silloin, kun taiteesta oli kysymys. Hän ei koskaan mielistellyt ketään ja piti selvät rajat.

Liisa Juhantalo oli valtion kuvataidetoimikunnan jäsen ja puheenjohtaja 1979–85. Tänä aikana hän osallistui mm. kuvataiteen keskiasteen koulutusta valmistelevaan työryhmään, joka määritteli keskiasteen taidekoulutusta antavat oppilaitokset Suomessa. Juhantalo kuului kaksi kautta Tu-

run ja Porin läänin taidetoimikuntaan ollen osaltaan vaikuttamassa Satakunnan oman taidetoimikunnan syntyyn.

Taideyhdistyksen alkuperäinen ajatus siitä, että se vahvistaa paikkakunnan taide-elämää, on monella tavoin toteutunut. Kesänäyttelyiden järjestämiseen on saatu uutta ruutia. Siinä ovat auttaneet myös Euroopan unionin rahoitus ja Leader-rahast. Yhdessä suunnittelu on sitä paitsi ollut hauskaa, ilanistujaiset ja viinilasillinen, kaksikin ovat kuuluneet kuvaan. Eniten on istuttu Kaija ja Matti Antilan vieraanvaraisen pyöreän pöydän ääressä.

Liisa Juhantalon mukaan on yhdistyksen piirissä ja taiteilijoiltakin kysely siitä, miksi paikalliset taiteilijat eivät ole perustaneet omaa yhdistystään taideasioita ajamaan, kun heistä vain harvat ovat liittyneet taideyhdistykseen. Toivottavasti syrjään yhdistystoiminnasta vetäytyvät osaavat antaa arvons yhdistyksen taiteen hyväksi tekemälle työlle.

Kaija Antila

Puheenjohtaja vuodesta 1991

Taideyhdistyksen nykyinen puheenjohtaja, farmaseutti Kaija Antila kertoi, että Pekka Mattila pyysi häntä vuonna 1991 ryhtymään taideyhdistyksen uudeksi puheenjohtajaksi, kun Matti siirtyi taidekoulun johtokuntaan.

- Ja minä hulluparka suostuin. Rehtorina ollessaan Pekka Mattila kävi meillä lähes päivittäin taidekoulun asioissa.

- Taideyhdistys oli tullut minulle tutuksi vuosien varrella, kun erilaisia kokouksia ja projekteja suunniteltiin meillä "pyöreän pöydän" ääressä. Lennokkaita keskusteluja on vuosien varrella käyty niin epävirallisesti kuin hallituksen kokouksissakin. Minä olin saanut hoitaakseni joitain tehtäviä, jotka liittyivät lähinnä näyttelyihin.

Yhdistys on Kaija Antilan puheenjohtajakaudella suunnannut toimintaansa aikaisempaa enemmän suurelle yleisölle. Uutta olivat vuonna 1991 aloitetut taidematkat kotimaassa ja ulkomaille. Näyttelytkin ovat viime vuosina olleet entistä laajempia, kun teoksia on ollut esillä myös ulkona kaupungin Taidekehdällä.

- Matkat ovat olleet alusta asti hauskoja kaikkinne kommelluksineen.

- Kotimaassa on katsottu isoimmat ja mielenkiintoisimmat näyttelyt. Ulkomailla on käyty Berliiniä, Prahaa ja Amsterdamia myöten. Lontoo ja Pariisi puuttuvat vielä listalta.

- Reissuilla sattuu kaikenlaista. Riikan matkalla jouduimme jonottamaan tulliin viisi tuntia, ei auttanut vaikka apteekkari Riitta Kivimurto yritti lahjoa tullimiehiä. Aikaa kulutettiin sitten pelaamalla bussissa korttia. Varsovassa, lähtöä edeltävänä iltana, söimme yhdessä päätösillallisen, ja aamulla minun piti jaella matkalaisille vatsatabletteja jotta pystyimme matkustamaan kotiin. Jonkinasteinen ruoka-

myrkytys oli lähes kaikilla. Olin onneksi farmaseuttina varautunut tällaiseenkin tilanteeseen.

Puheenjohtajan työ on Kaija Antilan mukaan ollut hyvin monipuolista ja jonkin verran työllistävääkin.

- Matkojen ja tapahtumien järjestäminen on kuitenkin antoisaa. Joukossamme on useita todella idearikkaita ja osaavia henkilöitä. Heidän kanssaan on mukavaa ja palkitsevaa toimia. Iltaa istuttaessa ajatuksia ja ideoita pursuaa yllin kyllin. Kaikkia juttuja ei vain ole mahdollista toteuttaa.

- Yhdistyksen hallitus joutuu hankkimaan toimintaamme edelleen rahaa, koska oma varallisuus-

temme on niukka. Apuraha-anomusten pitää olla hyvin perusteltuja eikä avustusta voi joka vuosi hakea samasta paikasta.

Kaija Antila kiitti Satakunnan Ammattikorkeakoulua hienosti sujuneesta yhteistyöstä.

- Yhteistyö myös muiden toimijoiden kanssa on laajentumistaan laajentunut. Kumppaneiksi ovat tulleet taidekoulun lisäksi kaupungin kulttuuriasiainkeskus, Kankaanpään Opisto sekä useat paikkakunnan yritykset ja yhdistykset.

- Kankaanpää on ainutlaatuinen paikkakunta laajan kulttuurielämänsä vuoksi. On hienoa, että niin monet tahot pystyvät toimimaan yhdessä.

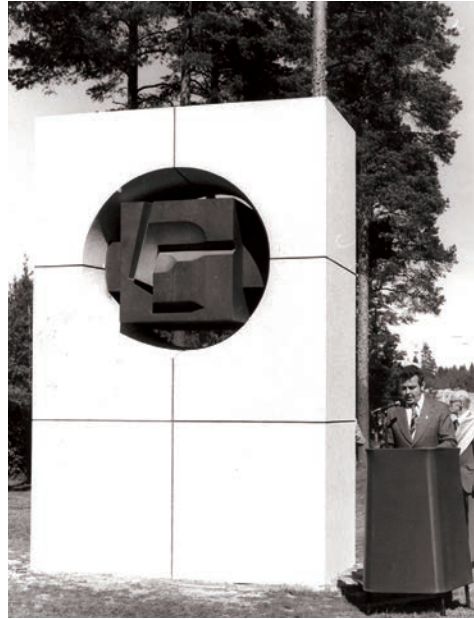

Taideyhdistyksen hallitus
2004. Vasemmalta Tea
Tuovila, Sirkka Rantanen,
Maija Anttila, Anja Räikkälä,
Kaija Antila, Kaija Soini,
Liisa Juhantalo, Tuula Isotalo,
Marja Pajunen. Edessä
Eine Järri ja Aino Lilja

Taidepolitiikkaa:
taidehankkeita ja
näyttelytoimintaa

Kauko Räikkeen
"Sampo vuoressa"
patsaan paljastus-
tilaisuus 1975. Heikki
Lampinen puhumassa.

Heikki Lampinen ja
Ingrid Heinonen
paljastamassa Lapikasta
kaupungintalolla.

Sampo vuoressa Ensimmäinen julkinen veistos 1975

Ensimmäisen julkisen monumentin syntysanat lausuttiin taideyhdistyksessä vuonna 1969. Tulevan teoksen työnimenä oli aluksi Suutaripatsas. Kuvanveistäjä Kauko Räike ryhtyi tekemään siitä luonnoksia. Pian taideyhdistys, teollisuuslaitokset ja yrittäjät löysivät toisensa ja ryhtyivät puuhaamaan muistomerkkiä yhteistuumin. Siitä päätettiin tehdä monumentti, joka kuvaisi kankaanpääläistä yritteliäisyyttä ja teollisuuden voimakasta kehitystä.

Kauko Räike sai näin kunnian aloittaa isojen julkisten patsaiden sarjan Kankaanpään keskustassa. Nykyäänhän eri puolilla kaupunkia on ulkosalla 103 julkista taideteosta.

Yrittäjäpatsashanketta varten yhdistys nimesi patsastoimikunnan, jonka puheenjohtajaksi tuli Heikki Lampinen. Jäseniksi tulivat toimitusjohtaja Tapio Mikola, toimitusjohtaja Sauli Kangas, johtaja

Paavo Männistö, työnjohtaja Esa Pitkälä, kaupunginjohtaja Ennu Virtanen, ja toimikunnan sihteeriksi kutsuttiin elokuussa 1973 Eine Järri, Satu Rihulehden jälkeen. Patsastoimikunnan puheenjohtaja Heikki Lampinen oli sitä mieltä, että tarkoitus ei ollut säilyttää patsashankkeen taloudellisia rasituksia yksinomaan valtion ja kauppalan niskoille. Niinpä yhdistys rakensi patsaan rahoittamisesta monivuotisen projektin, ja sen lisäksi liike-elämä vedettiin mukaan varojen keruuseen.

Patsashankkeen rahoittamiseksi yhdistys teetti pronssisia pienoispieksuja, kankaanpääläisen teollisuuden symboleja. Niillä pyrittiin ratkaisemaan hankkeen päärahoitus. Pieksuja myytiin 320 kappaletta. Patsas tuli maksamaan noin 100 000 markkaa. Taiteilijan palkkio maksettiin kokonaan pienoispieksun myyntituloilla. Patsas on neljän metrin korkuinen graniittiluomus, jonka keskellä messinkinen Sampo kuvaa tuottavuutta.

Messinkinen Sampo valmistettiin Kankaan-

Lasten kuvataidekoulun
ensimmäiset opettajat
Ensio Härkönen, Sirpa-Hele-
na Viljanen ja Virpi Kanto.

Sisko Mäkelä lasten
töiden ympäröimänä.

Lasten kuvataide-
koulun kevätinäyt-
telykuvia 1987.

pään ammattikurssikeskuksessa. Massiivisen, kuusi suurta kuutiota Kurun harmaata graniittia käsittävän osan työstä toteutti Hannu Pellonpää Kankaanpään Kivestä.

Sampo-osa valmistui helmikuussa 1974. Tälöin siihen sijoitettiin kuparilieriö, jossa ovat päivän sanomalehdet, rahat, kaupungin esite ja vuoden 1974 talousarvio, teollisuutta koskevaa informaatiota sekä patsastoimikunnan pöytäkirjat. Patsas Sampo vuorena valmistui vuonna 1975 Kankaanpään messuille, ja se sijoitettiin Kuninkaanlähteenkadun ja palloilukentän väliselle alueelle, kaupungintaloa vastapäätä.

Sampo-yrittäjäpatsaan paljastustilaisuudessa 13.6.1975 puhui maaherra Sylvi Siltanen..

Yrittäjäpatsastoimikunta lahjoitti lisäksi kaupungille Kauko Räikkeen muotoileman pienoispieksun mallina olleen suuren, kenkäteollisuutta symboloivan pronssipieksun. Se muistuttaa myös siitä, että yrittäjäpatsasta rahoitettiin yrittäjien ja kulttuuriväen yhteisellä kampanjalla. Pronssipieksu on sijoitettu kaupungintalon aulaan.

Pieksukampanja oli iso voimainponnistus. Jokaiselle 100 markan pienoispieksun ostaneelle yhdistys lähetti kiitoskirjeen. Osa pieksuista meni ulkomaille, lähinnä Pohjoismaihin. Niinpä kiitoskirjeitäkin oli neljällä eri kielellä: suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi.

Lasten kuvataidekoulu

Idea lasten kuvataideopetuksen aloittamisesta nousi esille ensimmäistä kertaa 1970 hallituksen koko-

uksessa. Maalauskurssveja haluttiin järjestää iltaisin myös lapsille, kotirouville sekä muille asiasta kiinnostuneille. Kurssit olisivat maksullisia.

Ensimmäinen kurssi järjestettiin jo maaliskuussa 1971. Kurssi oli tarkoitettu 5–10-vuotiaille lapsille. Se oli kokeiluluonteinen, ja sen opettajana toimi tekstiilitaiteilija Satu Rihu-Lehti. Pian vuosittain pidetyt kurssit saivat niin suuren suosion, että mukaan tuli joka kerta lähes sata lasta. Opettajana toimi taidekoulun opiskelijoita. Lasten kurssien lisäksi järjestettiin useita taideleirejä aikuisille.

Kursseilla harjoiteltiin erilaisia tekniikkoja: piirrettiin ja maalattiin vesi- ja peiteväreillä. Ohjelmassa oli myös ryhmätyöskentelyä, muovailua ja kollausitöitä.

Vilkas kurssitoiminta johti siihen, että Lasten kuvataidekoulun perustava kokous pidettiin marraskuussa 1985. Paikalla oli taideyhdistyksen jäseniä sekä taideopiskelijoita. Seuraavan vuoden alussa saattoivat taideopiskelijat Sirpa-Helena Viljanen ja Virpi Kanto aloittaa viidentoista innokkaan lapsen kanssa tutkimusretkeilyn taiteen maailmaan. Lapset olivat onnekkaita, koska opettajat olivat pedagogisen koulutuksen saaneita lastantarhanopettajia.

- Musiikkilyhdistys oli antanut lapsille musiikinopetusta laajalla rintamalla jo pitkään. Taideyhdistyksessä heräsi ajatus, että kuvataidepuolella pitäisi tehdä samoin. Ajatus oikean kuvataidekoulun perustamisesta lapsille oli herännyt jo vuonna 1979, jolloin vietettiin YK:n julistamaa, kansainvälistä lapsen vuotta, Anja-Liisa Torkkeli kertoi.

Luoman päiväkodin johtajana toimineesta

Anja-Liisa Torkkelista tuli lasten kuvataidekoulun johtaja vuosiksi 1985–1990.

- Kankaanpäästä muistan aina sen valtavan innostuksen, jonka lasten kuvataideopetuksen toteuttaminen sai yhdistyksen jäsenissä aikaan.

- Anja-Liisa Torkkeli kertoi, että toiminta lähti 1986 alkuun kuin tanssi. Koulun hallinnon ja rahoituksen hoiti taideyhdistys. Koululla oli oma johtokunta. Toimitilat olivat kaupungin kulttuuritalon yläkerrassa, ja lapsiryhmiä oli neljä. Torstaisin toimivat nuorimmat, joita oli eniten. Tietenkin kaikki piti opetella alusta tiedottamisesta välineiden ja materiaalien hankintaan, mutta kun innostusta riitti, asiat alkoivat sujua. Idea oli kuin valo, joka paloi ja näytti meille tietä. Työ lasten kuvataidekoulun hyväksi oli palkitsevaa. Aluksi rahasta oli tiukkaa ja niin taidekoulu sai lasten vanhempien talkootöinään hankkimia materiaaleja ja maalaustelineitä.

- Kun lapsi nauttii olostaan ja tekemisestään, on aikuisillakin mukavaa. Vaikka tilat Keltaisen talon yläkerrassa olivat ahtaat ja välineet aluksi alkeellisia, innostus oli hurja ja vuorovaikutus toimi. Opettajina toimivat taideopiskelijat olivat täysin rinnoin työssä mukana.

Lasten kuvataidekoulu nieli paljon rahaa, ja niin sen kunnallistamisesta ryhdyttiin neuvottelemaan kaupungin kanssa. Aluksi esteenä oli se, ettei kansalaisopistossa voinut antaa opetusta alle 16-vuotiaille. Sekin ongelma poistui lainmuutoksen myötä. Lasten kuvataidekoulu siirtyi kansalaisopiston ylläpitämäksi syyslukukauden 1989 alussa. Nykyään lasten kuvataideopetusta antaa Pohjois-Satakunnan Alueopisto, Kankaanpään kansalaisopiston muutettua vuonna 2003 nimensä. Kuvataidekoulu on muodostunut taiteen perusopetusta antavaksi oppilaitokseksi.

Yhdistys suuntaa uusille urille

Suunnattoman taakan koulujen rahoituksen järjestämisestä kivottua yhdistyksen harteilta, se saattoi ryhtyä toteuttamaan aivan toisenlaista strategiaa. Siitä tuli entistä merkittävämpi toimija kaupungin kulttuurielämässä. Nyt se saattoi viimein ryhtyä toimimaan myös yhdistysten jäsenten hyväksi.

Uudet kuviot olivatkin enemmän kuin terve-tulleita, sillä maassa oli lama ja pankkikriisi. Yhteiskunta muuttui myrminällä raadollisemmaksi, sillä suurtyöttömyys ja huoli huomisesta painoivat ihmisten mieltä. Kenkä- ja tekstiiliteollisuus menettivät hyvää vauhtia merkitystään kaupungissa. Ylihammaslääkäri Matti Antila oli saattanut taidekoulun yhteiskunnan huomaan. Hän saattoi nyt siirtyä hyvällä omallatunnolla taustavaikuttajaksi.

Yhdistyksen hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi valittiin huhtikuussa 1991 Kaija Antila. Lisäksi hallituksesta jäi pois Liisa Arppola, jonka tilalle valittiin kuvanveistäjä Ensio Härkönen. Muut jäsenet olivat Maija Anttila, Liisa Juhantalo, taidekoulun vt. rehtori Pekka Mattila ja Anja Räikkälä, varal- la kirjastonjohtaja Aini Lähteenmäki, taiteilija Hannu Reho ja lehtori Helena Hupila.

Hallitus kääri hihansa ja alkoi pohtia uudenlaista tulevaisuutta. Se halusi vuosikokoukselta osviittaa ja kysyi jäsentensä mielipiteitä muun muassa siitä, miten yhteistoiminta nuorten taiteilijoiden kanssa saataisiin rakennetuiksi ja yhteydet toimimaan. Yhteistoimintaa ryhdyttiin virittelemään myös eri kulttuurijärjestöjen kanssa. Tärkeää oli myös stipendirahaston kartuttaminen ja vaikuttaminen taiteilijoiden työtilojen saantiin. Yhdistyksen piirissä keskusteltiin mahdollisista työtiloista. Samoihin aikoihin kaupunki kaavaili Kankaanpään asemarakennusten ostamista. Hanke toteutuikin

kaupungin toimesta, ja sieltä saatiin monien vaiheiden jälkeen työtilat kolmelle taiteilijalle. Tiloja hallinnoi kulttuurilautakunta.

Näyttelytoiminta tuli entistä tärkeämmäksi. Samoin ryhdyttiin järjestämään näyttelymatkoja eri puolille Suomea ja lisäksi päätettiin järjestää taide-matkoja myös ulkomaille.

Pieni yösoitto

Keltaisen talon ja musiikkiopiston pihapiirissä järjestettiin ensimmäisen kerran 4. syyskuuta 1990 Pieni yösoitto "Eine kleine Nachtmusik". Kankaanpään taidekoulun ja Kankaanpään Musiikkiopiston kanssa.

Seuraavana syksynä järjestettiin jälleen Pieni yösoitto 12.9, joka tapahtuma on jatkunut vuosittain laajentuen. Musiikkiopiston opettajat esittivät musiikkia rehtori Juhani Nummisen johdolla, ja taideyhdistys tarjoili teetä ja korppuja. Pieni yösoitto on alkanut elää omaa elämäänsä, ja taideyhdistyksen ja musiikkiopiston lisäksi se vetää puoleensa muitakin yhdistyksiä kuin liekki perhosta. Valosta ja musiikista on tullut tapahtuman oleelliset elementit sen lisäksi, että tarjolla on aina myös teetä ja korppuja. Alusta asti ovat tunnelmalliset elävät tulet kuuluneet asiaan. Niiden järjestämisestä ovat kantaneet vastuun "valopäät" ylihammaslääkäri Matti Antila ja galleristi Markku Räikkälä.

Taidekoululla vierailut valotaiteilija Annikki Luukela ohjasi taideopiskelijoiden valoesityksen kansalaisopiston piha-alueella syyskuussa 1994 ja 1995 taidekoulun uudisrakennuksen sisäpihal-la. Ensimmäisillä kerroilla ulkotulia oli Keltaisen ta-

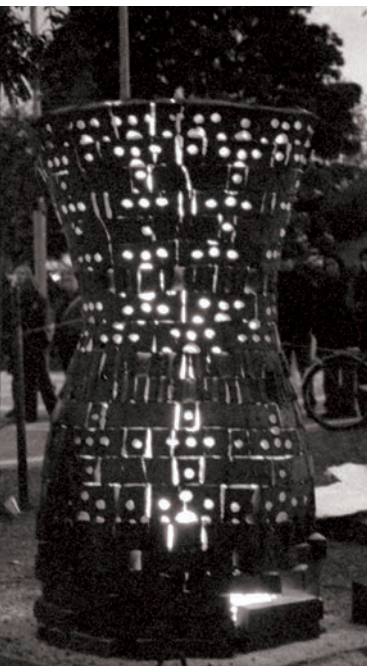
Markku Räikkälä ja Juhani Numminen suunnittelemassa taideviikon valotapahtumaa.

lon pihapiirissä ja soramontulla, mutta ajan oloon niitä ryhdyttiin asentamaan myös Keskuskadun varteen, joskus myös kirkkoon saakka. Tampereen taitteen ja viestinnän oppilaitoksen opiskelijat valaisivat 1993 musiikiopiston pihapiirin erilaisilla tunnelmavaloin korostaen samalla Kankaanpään Naisvoimistelijoiden esitystä.

Mukaan liittyivät paikalliset Lions-klubit. Vuonna 1994 tapahtumalle ryhdyttiin puuhaamaan uutta nimeä ja niin karnevaaliksi muuttunut tapahtuma kastettiin Hörhiäiseksi. Sillä nimellä paikkakunnalla kutsuttiin ennen mehiläistä..

”Rivieeran” tultua yhdeksi yön tapahtumapaikaksi, syttyivät elävät tulet myös järven rannal-

le. Taideviikon vaikuttava kohokohta onkin useana vuonna ollut ulkoilmakonsertti pimenevällä Ruokojärven uimarannalla, jota kansa kutsuu leikkisästi Rivieeraksi kahdella eellä. Esimerkiksi vuonna 1997 tapahtuman teemana oli Suomi 80 vuotta. Yleisöä on virrannut satamäärin kiireettömästi järven rantaan. Musiikki ja tanssit on esitetty hämärän laskeutuessa järven ylle, pimeästä hitaasti lähestyvät veneet, elävät tulet kokissaan, arkaainen muinaisuus on koskettanut paikalla olleita. Venepersiflaagit ovat olleet Juhani Nummisen sekä Markku Räikkälän ja taideyhdistyksen työryhmän huipputeoksia.

Yöllistä tunnelmaa.

Tulikansa: Tarja Takkinen ja Aki Sulonen 2001.

Taideyhdistyksen järjestämät näyttelyt

Neljään vuosikymmeneen mahtuu kymmeniä taide-
näyttelyitä, jotka taideyhdistys on järjestänyt yksin
tai yhdessä muiden kanssa.

Näyttelyt jouduttiin järjestämään paikkakun-
nan olemassa olevissa tiloissa. Niin päädyttiin irtoseinäkkeiden hankintaan. Ne olivat ensimmäisen
kerran käytössä 12. maaliskuuta 1966, kun yhdistys
järjesti Suomen taideakatemian kanssa suomalaisen
piirustustaiteen näyttelyn keskustan koululla
Kankaanpäässä. Täysin palvelleita irtoseinäkkei-
tä taideopiskelijat sosiaisoivat lopulta maalauspo-
hijukseen.

Yhdistys aloitti komeasti satakuntalaisella Ryh-
mä 100:n näyttelyllä vuonna 1965 Kankaanpäässä.
Se oli lähtölaukaus sekä tuleville Taideposa-näyt-
telyille, että monille muille taideyhdistyksen suu-
rille näyttelyille, jotka ovat viime vuosina herättä-
neet huomiota kautta maan. Eivätkä vain näytte-
lyt vaan myös keskustelutilaisuudet ja tapahtumat
ovat alusta asti kuuluneet yhdistyksen ohjelmaan.
Kankaanpäässä järjestettiin isot kuvataidepäivät
marraskuussa 1969. Samaan aikaan Kankaanpään
kaupungintalolla avatussa näyttelyssä oli professori
Unto Pusan, kuvanveistäjä Raimo Utraisen, kuvan-
veistäjä Heikki Häiväojoan, taidemaalari Ahti Lavo-
sen ja kuvataiteilija Kimmo Kaivannon töitä. Omi-
en taiteilijoiden eli Kauko ja Sinikka Räikkeen, En-
sio Lambergin, Juhani Tarnan ja Marja Tarnan näyt-
tely oli toisaalla.

Vuonna 1969 Kankaanpään kuvataidepäiviin
liittyi useita näyttelyjä. Nuoret taiteilijat esittäytyi-
vät Pohjanlinnassa, keskuskansakoulu oli näyttely ”
Taidetta kotien kätkeistä” ja kauppaliikkeiden ikku-
noissa oli taidetta.

Vuodenvaihteessa 1971–72 juhlistettiin Kan-
kaanpään tuloa kaupungiksi. Taideyhdistys ripus-
ti Soihtulaan näyttelyn, johon osallistuivat Liisa Arp-
ola, Liisa Juhantalo, Ensio Lamberg, Hannu Reho,
Juhani Tarna, Marja Tarna, Pirkko-Liisa Kilpi, Mat-
ti Kärki, Marjatta Kärki, Kauko Räike ja Anja Räik-
kälä.

Taideyhdistyksellä oli ennätysmäisen vilkas
näyttelyohjelma 1976. Kaupungintalolla järjestet-
tiin turkulaisten Tauno Leppäsen, Veikko Laukka-
sen ja Nikolai Lehdon näyttely. Lisäksi järjestettiin
Antti Maasaloon näyttely, kankaanpäälaisten taitei-
lijoiden ja harrastajien yhteisnäyttely, Satakunnan
taiteen näyttely ja Suomen taideakatemian kierto-
näyttely ”Naisia taiteessa”. Vuonna 1976 taideyh-
distys oli myös järjestämässä seurakuntakeskukseen
Olli Viirin ja Vappu Lepistön yhteisnäyttelyä. Lino-
kaiveruksina toteutetut julisteet olivat jo valmiina,
kun tuli tieto, että näyttelyä ei saadakaan pitää
seurakuntakeskuksen tiloissa.

Taideposat

Taideyhdistys aloitti Taideposa perinteen 1977 tee-
mänäyttelyllä Suomalainen maisema. Näyttely pi-
dettiin Kankaanpään seurakuntakeskuksessa.

Taide Posat ajoitettiin loppukesään. Kankaan-
pään syntyi jo 60-luvulla vilkas kulttuuritapahtu-
maperinne Elokahinat, jonka primus motorina toi-
mi Liisa Mattila-Oukari, naisvoimistelun, musiikin,
Kankaanpään kapellin ja Tirppatiiniöjen trimmaaja.
Syttyvänä sosiaalisena persoonana hän kokosi ih-
miset musiikin voimistelun, tanssin, iloisen seuru-
telun ja hyvän ruuan pariin niin Satakunnasta kuin

Kesäposa näyttely-
perinne toteutettiin
nimellä Värinä vuonna
2001. Risto Annala
avaamassa näyttelyä.

Ensio Härkönen
esittelee teoksiaan
Taidekehällä.

Pia Haapala:
Kasvot.

Taiteilijat Erja Honkanen,
Tea Tuovila ja Leena
Järvinen Värinän avajais-
kävelyllä taidekehällä.

Värinä näyttelyn avajaisyleisöä.

pääkaupunkiseudultakin. Taideyhdistys täydensi tätä musiikkipainotteista kulttuuritarjontaa aloittaneen Taideposa-näyttelyiden sarjan. Keskityttiin hyvien kesänäyttelyiden järjestämiseen. Posat järjestettiin kutsumalla yleensä mukaan jonkin muun paikallakunnan taiteilijaseura. Taideyhdistys halusi itse seurata ja esitellä kankaanpäläisille Suomen taide-elämän ajankohtaisia virtauksia.

Taideposa nimen loppuosa on lyhenne Pohjois-Satakunnasta. Posa-näyttely hajautettiin ajoittain moneen eri paikkaan: Keltaiselle talolle, kaupungintalolle ja Galleria Räikkälään. Näyttelyt olivat laajoja.

Vuonna 1978 esittäytyivät turkulaiset taidegraafikot, 1979 ryhmä tamperelaisia taiteilijoita, 1980 kutsuttiin vaasalainen taiteilijaryhmä Tea Helenelund, Nandor Mikola ja Veikko Takala.

Taideposa 81 järjestettiin läänin taidetoimikunnan tuella. Näyttelyvieraksi kutsuttiin Porin Taiteilijaseuran jäseniä. Elokahinoissa taiteilijana oli Uudestakaupungista taidemaalari Raimo Aarras, jonka näyttely järjestettiin kaupungintalolla.

Taideposa järjestettiin myös 1982, ja Taideposaan kutsuttiin 1983 Jyväskylän Taiteilijaseura. Esillä oli myös oman paikkakunnan taiteilijoiden teoksia. Taideposa 1983 pidettiin elokuussa Kankaanpään taidekoulun suuressa piirustussalissa Elokahinoiden yhteydessä. Taideposa anottiin ensimmäisen kerran ja saatiin Suomen Taiteilijaseuran hyväksymäksi näyttelyksi. Näyttelyarvostelussa Kankaanpään Seutuun 19.8.83 Liisa Juhantalo pohtii, mistä saataisiin Kankaanpään ympärivuotisesti toimiva näyttelytila. Pian sen jälkeen Galleria Räikkälä avasikin ovensa.

Taideyhdistyksen täyttäessä 10 vuotta 1975

järjestettiin Kankaanpään seurakuntakeskuksessa juhlanäyttely, johon osallistui paikallisia taiteilijoita, taidekoulun opettajia ja myös taiteen harrastajia, mm. Einari Saikkonen ja Anna Muta. Kankaanpään seurakunta osti näyttelystä Reijo Paavilaisen maalauksen Pesäpuu. Järjestettiin myös lasten piirustus- ja maalauskilpailu.

Yhdistyksen näyttelytoiminta oli vuonna 1979 ennätysvilkasta. Taidekoulun taiteilijat toteuttivat näyttelyn: Osmo Klen, Ensio Lamberg, Assi Madekivi, Pertti Mäkinen, Reijo Paavilainen, Liisa Saukkonen, Ossi Somma, Marja Tarna, Juhani Tarna ja Hannu Taros.

Reijo Paavilaisen Ikaros sai valtionpalkinnon valtion kuvataidetoimikunnan myöntämänä. Puhetta veistoksen hankinnasta pidettiin yllä kaupungilla, mutta rahaa ei löytynyt riittävästi ostoon.

Posa 10 vuotta 1986

Posan 10-vuotisnäyttelyyn kutsuttiin taiteilijoita, jotka liittyivät Taidekoulun toimintaan. Näyttelyyn osallistuivat Lars Holmström, Liisa Juhantalo, Leena Järvinen, Kari Kuirinlahti, Erja Kujansuu, Pekka Mattila, Pertti Mäkinen, Reijo Paavilainen, Hannu Reho, Kai Rennes, Helge Riskula, Ossi Somma, Juhani Tarna, Marja Tarna ja Ilkka Väätti.

Ryhmänäyttely Taideposa 1997 järjestettiin pitkähkön tauon jälkeen galleria Räikkälässä. Esillä oli Pekka Mattilan, Ensio Lambergin, Marja Tarnan, Juhani Tarnan, Ossi Somman ja Reijo Paavilaisen töitä.

Vuoden 1988 vieraana olivat Turun taidegraafikot ja Sinikka Räike. Räikkeen näyttely järjestettiin Galleria Räikkälässä, ja taidegraafikot esittäy-

tyivät töillään silloisessa kaupungin galleriassa Keltaisessa talossa osoitteessa Keskuskatu 41. Vuoden 1989 Taideposan vierailijana oli Porin Taiteilijaseura, kankaanpäälaisista esillä olivat Pekka Mattila ja Marja Tarna.

Taideyhdistys osallistui kaupungin kulttuuritoimen kanssa yhteistyössä Antti Maasaloon näyttelyjärjestämiseen Taidekoulun näyttelytiloissa helmikuussa 1993. Esillä oli veistoksia sekä valo-, laser- ja tietokonetaidetta ja toiminnallisia teoksia, joita erityisesti koululaiset innokkaasti kokeilivat. Näyttely sai osakseen runsaasti positiivista huomiota.

Galleria Räikkälä

Taideyhdistys aloitti vuonna 1983 Galleria Räikkälässä tradition kutsua hallituksen valitsema taiteilija vuosittain pitämään yksityisnäyttelyä. Taidekoulun entinen oppilas, nokialainen kuvanveistäjä Tero Lounas toteutti ensimmäisen kutsunäyttelyn Galleria Räikkälään marraskuussa 1993. Esillä oli puuveistoksia.

Anja ja Markku Räikkälä aloittivat säännöllisen taidegalleriatoiminnan 1985. Samanaikaisesti yrittäjinä taidetarvikkeiden välittämiseen ja kehystystyöhön keskittynyt pariskunta on hoitanut erikoistarvikkeiden saatavuuden erinomaisesti, ja Räikkälän taide ja kehysliike / erikoisliike on omalta osaltaan virkistänyt kankaanpäälaisten taideharrastuksia monipuolisella tarjonnallaan. Markku Räikkälän ammattitaitoista taidekehystystyötä ovat suosineet niin taidekoululaiset kuin ammattitaiteilijat laajalta alueelta Kankaanpään ulkopuoleltakin. Useat taiteilijat ovat käyttäneet valmistumisen jälkeenkin

Anjan ja Markun osaavaa kehystyspalvelua..

Vuoden 1994 nuoreksi taiteilijaksi taideyhdistyksen nimeämä Hannu Pentti piti kutsunäyttelynsä Galleria Räikkälässä marraskuussa 1994. Taiteilija Anna-Liisa Hakkarainen Kinnulasta oli yhdistyksen taiteilijavieras syksyllä 1995. Lokakuussa 1996 Taideyhdistys kutsui vuoden tekstiilitaiteilijan Ulla Pohjolan pitämään näyttelyn Galleria Räikkälään.

Lokakuussa 1997 Galleria Räikkälän vierailijaksi kutsuttiin metalliveistoksistaan tunnettu Eila Minkinen Raumalta. Vuonna 1998 marraskuussa nähtiin taidegrafiikan professori Inari Krohnin hieno grafiikan ja akvarellien näyttely.

Yhdistys kutsui vuonna 1994 Galleria Räikkälään taiteilijavieraaksi Pauli Vuorisalon. Näyttely järjestettiin yhteistyössä kaupungin kulttuuriasiainkeskuksen kanssa.

Vierailuja ja vastavierailuja

Taidemaalari Pekka Mattilan muistonäyttely järjestettiin Raumalla 19.4.1995. Sen järjestelyistä vastasivat Rauman taidemuseo, Kankaanpään taidekoulu ja Porin taidemuseo. Kankaanpään Taideyhdistyksen hallitus ja runsaasti jäsenistöä osallistui avajaisiin. Vierailun yhteydessä kutsuttiin Rauman Taideyhdistys Kankaanpäähän. 60-luvulla oli yhdistys vierailut aikaisemmin Rauman Taidemuseossa. Tilaisuutta emännöi silloin mieleenpainuvasti Aila Salo, kuvanveistäjä ja kulttuurivaikuttaja Raumalta.

Rauman taideyhdistyksen vierailu toteutui 14. lokakuuta 1995. Vieraille esiteltiin uutta taidekoulua ja sen toimintaa. Lisäksi vieraat tutustuivat virastotaloon, kirkkoon ja kivisymposiumin teoksiin.

Kankaanpään Kuntoutuskeskuksessa käynnin jälkeen vieraat tutustuivat vielä Galleria Räikkälässä Anna-Liisa Hakkaraisen näyttelyyn.

Kankaanpään kaupungin ydinkeskustaprojektin rahoituksella kunnostettu Postelli hyödynnettiin uutena näyttelytilana 1999 syksyn traditioksi muodostuneeseen karnevalistiseen Hörhiäis-tapahtumaan. Taideyhdistys järjesti siellä Taidetta kodeista -näyttelyn elokuussa 1999. Taidetta kodeista oli kerran aikaisemmin järjestetty Keskustan koululla. Samaan aikaan avattiin Galleria Räikkälässä Taideyhdistyksen kutsumana jyväskyläläisen taidegraafikon Kirsi Neuvosen näyttely. Esillä oli kymmenen suurta naisfiguuria ja vaikuttavia suljettaviin ovellesiin laatikoihin koottuja triptyykejä. Yhdistys kävi myöhemmin myös retkellä Neuvosen ateljeessa.

Galleria Räikkälä lopetti säännöllisen näyttelytoiminnan vuonna 1999. Taidekoulun galleriasta tulien jälkeen taideyhdistyksen vieraaksi kutsuttujen taitelijoiden esiintymisareena kerran vuodessa. Vierailevaksi taitelijaksi kutsuttiin Kankaanpään taidekoulun galleriaan ensin taideyhdistyksen alkuaikojen säkenöivä voimahahmo, taitelija Reino Koski Helsingistä vuonna 1999. Reino Koski ripusti laajan maalausnäyttelyn ja yllätti vanhat ystävänsä tuoden avajaisiin mukanaan noin kolmenkymmenen hengen ryhmän Helsingin taitelijaseuran jäseniä. Avajaiset olivat riemukkaat ja vieraanvaraiset. Paluumatkalle Taideyhdistys evästi vieraat runsain viiniväin. Reino Koski piti taidekoululla luennon, jossa hän kertoi New Yorkin gallerioista.

Vuonna 2000 Taideyhdistys kutsui taidemaalari Pauli Vuorisalon pitämään laajan retrospektiivisen näyttelyn Kankaanpään taidekoulun galleriaan.

Maalausten ja serigrafioiden lisäksi Vuorisalo esitteli suuria Kiinassa kudottuja mattojaan ja mm. Arabialle tekemäänsä uniikkikeramiikkaa. Näyttely oli avoinna elo-syyskuussa 2000 Hörhiäis-tapahtuman aikaan. Esillä oli töitä vuodesta 1967 alkaen.

Taidetta kaupunkikuvassa

Kankaanpään kaupungin ydinkeskustaprojektin aikana 1997–99 luotiin Kankaanpään kaupungin ja Taidekoulun kanssa yhteistyössä Taidekehää, ja 1998 aloitettiin Taidekehällä kesänäyttelyperinne. Taidekoulusta valmistuneita aktiivisesti toimivia taitelijoita kutsuttiin kesänäyttelyjen toteutukseen. TAAS 1998 ja ”Kesällä kerran” 1999 saivat suuren suosion, ja teoksia myös lunastettiin kaupungin omistukseen täydentämään kiviveistoksien hallitsemaa Taidekehää. Pohjois-Satakunnan taideviikon järjestäminen vuonna 2000 oli valtava voimainpönistus. Satakuntaliitto ja kaupunki osallistuivat rahoitukseen. Tällä kertaa se oli koko Pohjois-Satakunnan suurin kulttuurikatselmus. Mukaan oli tullut paljon muutakin kuin taidetta, nimittäin messut ja markkinat. Yrittäjillä oli omat seminaarinsa ja yhdistyksillä tapahtumansa, mutta ennen kaikkea tapahtuma oli lasten, nuorten ja aikuisväestön elämyksellinen kuvataide- ja musiikkijuhla. Kankaanpäähän saapui myös kansainvälisiä vieraita.

EU-rahavirrat ydinkeskustaprojektiin tyrehtyivät vuonna 2000 eikä Taideviikon kokonaisbudjetista riittänyt rahoitusta kesänäyttelyyn järjestämiseen Taidekehällä. Taideyhdistyksen hallitus ryhtyi pelastamaan perinnettä seuraavana vuonna kaupunginarkkitehti Maija Anttilan ehdotettua yhteistyötä.

Kankaan päät 2002 teoksia.

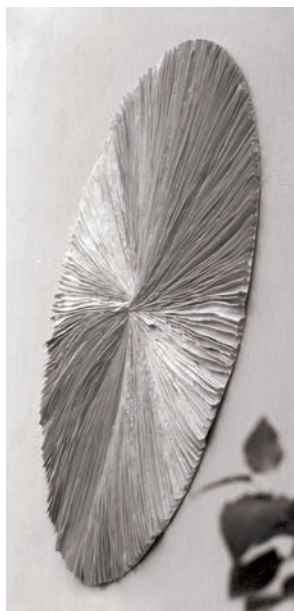
Tiina Laurila :
Arkiunelmia.

Kaarina Kello-
mäki: Askeleita
ja ajatuksia.

Ulla-Maija Vik-
man: Viisi kei-
nua puistossa.

Helena Hyyryläinen:
Aurinko ja Outi
Tuominen-Mäkinen:
Taivas putoaa.

Yhdistys päätti kutsua paikkakunnan omia taiteilijoita poikkeuksellisen laajaan näyttelyyn. Kutsun saivat Päivi Jokinen, Liisa Juhantalo, Erja Kujansuu, Tea Tuovila, Talvikki Lehtinen, Pia Haapala, Paula Ollikainen, Maileena Liukkonen, Leena Järvinen, Ilpo Heinänen, Anja Räikkälä, Petri Rummukainen, Ulla Karsikas, Marja Tarna ja Juhani Tarna.

Kesäposa näyttelyperinnettä jatkeyyiin nimellä Värinä vionna 2001. Avajaiset järjestettiin heinäkuun 3. päivänä näyttelyvaelluksena näyttelypaikalta toiselle. Tämä avajaisten vetovoimainen, sosiaalinen kävely- ja seurustelutapahtuma oli toteutettu aikaisempinakin vuosina. Värinän avasi Postellin portailta sivistysasiainkeskuksen johtaja Risto Annala. Värinän työrukkasia olivat Maija Anttila, Kaija Antila ja Matti Velhonoja ja taiteilijat. Marja ja Juhani Tarna ripustivat näyttelyn taidekoulun galleriaan. Valvonnan ottivat taideyhdistyksen jäsenet hoitaakseen. Myös Postellin näyttelytila oli varattu taideyhdistykselle. Näyteikkunanäyttely täydensi tarjontaa. Taiteilijat esittelivät avajaiskävelyllä itse töitään.

Illan pimetessä nähtiin taidekoulun piha-alueella tulitapahtuma Tulikansa. Rakennusrestaurointia Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen opettava Aki Sulonen oli yhteistyössä taidekoulussa kuvanveistäjäksi opiskelevan vaimonsa Tarja Takki-

sen kanssa aloittanut suuren punatiiliteoksen polton 12 tuntia ennen tapahtumaa. Kun uuni nostettiin teoksen päältä, tulisoihdut ja kipinät sinkoilivat runsaina suihkuina kohti pimeyttä. Tunnelmaa luovat valot maisemassa ovat leimanneet syksyisiä Taiteiden viikkoja alusta lähtien.

Kankaanpään rooli taidekaupunkina

Taideyhdistys järjesti yhdessä taiteilijoiden kanssa 29.8.2001 taidekoululla keskustelutilaisuuden "Värinä"-näyttelyn yhteydessä. Teemana oli Kankaanpää – Pohjois-Satakunnan taidekeskus. Tilaisuuden juonsi Matti Velhonoja, ja taideyhdistyksen puheenvuoron käytti Maija Anttila.

Tilaisuudessa tuotiin voimakkaasti esille ajatus, että taideyhdistyksen rooli on muuttunut. Kun se aiemmin oli taidekoulutuksen perustaja ja ylläpi-

Näyteikkunanäyttely 2001.

täjä, on siitä koulun kunnallistamisen jälkeen tullut yleisön kouluttaja. Tätä tehtävää se toteuttaa järjestämällä taidenäyttelyitä ja taidematkoja niin kotimaisiin kuin ulkomaisiin kohteisiin.

Yhä edelleen yhdistys kipui sitä, ettei suuri yleisö ollut löytänyt tietään näyttelyiden avajaisiin. Keskustelussa todettiin, että kaupungin kulttuuri-projekteihin on saatu EU-rahoitusta, mutta niiden perusteluina ovat olleet muut seikat kuin taide. Tilaisuuden osanottajista tuntui, että taide ja kulttuuri on valjastettu talouden palvelukseen.

- Kankaanpää on maailman mittakaavassa pieni kaupunki, mutta paikkakunnalla on omintakeinen vanha ja vahva kulttuuriperinne, puheenvuoroissa todettiin.

Kaupunginmuseon johtaja Leena Sivula muistutti, että Kankaanpää on eittämättä taidekaupunki, jolle on karttunut valtava teoskokoelma. Kaupungin taidekokoelmissa on maalauksia, grafiikkaa, veistoksia, piirroksia ja tekstiiliteoksia yhteensä 268 kappaletta. Kaupunki hankkii vuosittain taidetta noin 30 000 markalla etupäässä näyttelyistä. Kaupungin taidekokoelma on hajasijoitettu.

Taiteilija Petri Rummukainen kiitti taideyhdistystä siitä, että kesällä 2001 kaikki kankaanpääläiset taiteilijat on kutsuttu yhteen näyttelyyn. Hänestä yhteistoiminta oli hieno asia.

- Suurin puute kaupungissa on kuitenkin se, että siellä ei ole varsinaista taidemuseota. Toinen ongelma on, että kulttuuripuolella käydään valtaistelua. Kaupungin organisaatiosta puuttuu kuvataiteen puolestapuhuja. Kaupunginmuseo on tehnyt ja tekee hienoa työtä, mutta sen tehtävä on pikemminkin säilyttää ja arkistoida kuin esitellä päätoimisesti taidetta, puheenvuoroissa todettiin.

Värinän tapahtumiin 2001 kuului myös Liisa Juhantalon Sydän-näyttely Leppäsen vanhassa kiinteistössä. Se oli yhteisötaiteen kokeilu. Järjestelyihin ja talkoisiin osallistui taideyhdistyksen jäseniä, kankaanpääläisiä taiteilijoita ja Kankaanpään Seudun Sydänyhdistys ry:n hallituksen aktiivinen toimijoiden joukko.

Erkki Pajunen oli Sydännäyttelyn hauska ja väsymätön sielu.

Kankaan päät

Valtakunnallisesti merkittävä ja suuritöinen näytteilyjen kokonaisuus otettiin yhdistyksen projektiksi, kun kankaanpääläissyntyinen Maija Pellonpää-Forss ilmoitti kesällä 2001, että hänet valitaan vuoden tekstiilitaiteilijaksi 2002. Aikaisemmat vuoden tekstiilitaiteilijoiksi nimetyt taiteilijat olivat pitäneet palkintovuotenaan omaa tuotantoaan esillä. Nyt päätettiin rävyttää ja tuoda suomalainen tekstiilitaide näyttävästi esiin koko leveydeltään. Näyttelykokonaisuuden ideoi Maija Pellonpää-Forss Liisa Juhantalon kanssa. Tekstiilit haluttiin Taidekehälle tuuletamaan niin kankaanpääläisiä kuin muutakin yleisöä. Taideyhdistyksen hallitus hiljensi hetkeksi suunnitelmat kuullessaan. Rahoituksen järjestäminen ja työn määrä vetivät hallituksen hiljaiseksi, mutta kauan ei epäröity. Liisan liukkaitten ja Kaisan kaljamien aikaan 2001 tekstiilitaiteilijoiden ydinjoukko piti kesänäyttelyn suunnitteluseminaarin taideyhdistyksen kanssa taidekoulun auditoriossa.

Poliisitalon putkakin katsottiin: sitä ei kuitenkaan tosissaan aneltu näyttelytilaksi. Näyttelyn nimeksi hahmottui suunnittelupalaverissa oivaltava Kankaan päät. Yhdistys sai näyttelyn järjestämiseen 17 900 euroa Leader-rahaa eli 64 prosenttia kustannuksista. Näyttelyn suojelija, maaseutuneuvos Eero Uusitalo Maa- ja metsätalousministeriöstä oli avaamassa näyttelyn. Kesänäyttely muodostui useasta itsenäisestä näyttelykokonaisuudesta. Näyttävät banderollit ja Kankaan päät –liput valaisinpylväissä antoivat väriä kaupunkikuvaan. Maija Pellonpää-Forssin painamat nostalgiset Kankaan-

pään kouluaikeihin ja 50-luvun Marimekko-tekstiileihin viittaavat liput ja viirit liehuivat torin varressa. Kaupungin Taidekehällä nähtiin tekstiilitäytekkakkuja, virkattuja riemukkaita persoonallisia riippumattoja, räsymattolaattia ja paljon huomiota kerännyt punasukkainstallaatio.

Postellissa oli esillä mm. Ulla Pohjolan kirjontatöitä, Taidekoulun galleriassa Maija Pellonpää - Forssin töiden näyttely, ja hänen monivuotisten kesäkurssilaistensa Kankaanpään Opiston näyttely. Familon Finlayson järjesti tekstiilinäyttelyn Suomalaista untta ja Reima - Tutta esitteli Suomalaista ulkoilua. Taidekehällä oli teoksillaan mukana kaikkiaan 15 nimekästä tekstiilitaiteilijaa heinäkuun 4. päivästä elokuun loppuun 2002.

Kesänäyttelystä tuli monipuolisin ja merkittävvin näyttelykokonaisuus, mitä Kankaanpäässä oli siihen mennessä nähty. Kaupunkiin saapui kesän mittaan runsaasti näyttelyvieraita muilta paikkakunnilta. Maija Pellonpää-Forss opasti näyttelyvieraita useana viikonloppuna, samoin Kaija Antila ja Maija Anttila.

Näyttely sai runsaasti myönteistä palautetta. Näyttelyn tiedotuksen ja markkinoinnin hoiti Maija Anttila. Näyttely huomattiin jopa Tv 1:n pääuutislähetyksessä. Rahoituksen turvin toteutettiin laadukas ennakkoesite, julisteet ja kutsukortit ja julkaisu Kankaan päät. Maija Pellonpää-Forss huolehti julkaisuista yhteistyössä taideyhdistyksen kanssa. Tarja Trygg Taideteollisesta korkeakoulusta dokumentoi avajaistapahtuman ja teokset ja huolehti julkaisun kuvituksen.

Hartauskuvia

Taideyhdistys rakensi siltaa myös seurakunnan kanssa. Texon (tekstiilitaiteilijoiden liitto) jäsenille suunnattu jurytetty kutsunäyttely toteutettiin ensimmäisen kerran kirkossa kesä-elokuussa 2002 Tiekirkon aukioloaikoina. Näyttelytyöryhmän muodostivat Maija Pellonpää-Forss, Liisa Juhantalo ja Outi Itäluoma. Taideyhdistys teetti ja maksoi kaikki näyttelypöydät, jotka soveltuvat kauniisti kirkon arkkitehtuuriin. Kirkossa alttarin yläpuolisessa tilassa järjestetyn Hartauskuvia-näyttelyn näki yli tuhat ihmistä ja mm, Postellin vieraskirjaan kertyi yli 600 nimeä.

Maija Pellonpää-Forss kantoi päävastuun siitä, että tapahtuman päätteeksi toteutettiin korkeatasoinen seminaari taidekoulun auditoriossa. Hartauskuvia-näyttely järjestettiin myös kesällä 2003 ja 2004. Paikalliset vapaaehtoiset tiekirkon päivystäjät toimivat Hartauskuvia-näyttelyjen oppaina. Pohdittiin myös Hartauskuvia näyttelysarjan toteuttamista eri kirkoissa Satakunnan alueella. Traditio jatkuu ainakin Kankaanpäässä.

Tiilen hehkua Kankaanpäähän

Pohjois-Satakunnan taideviikon varsinainen tapahtuma 2003 oli keramiikkänäyttely Hehku, tiili- ja keramiikka- taidetapahtuma. Hehkun järjesti Kankaanpään kaupunki yhteistyössä Satakunnan ammattikorkeakoulun kuvataiteen kanssa. Kuraattorina toimi Liisa Juhantalo. Rahoitusta saatiin Satakuntaliitosta ja kankaanpääläisiltä yrityksiltä. Yhteistyökumppaneina olivat Taideteollinen korkeakoulu ja

Kuvataideakatemia sekä suuri joukko taiteilijoita ja keraamikkoja.

Taideyhdistys hoiti avajaisten tarjoilun taidekoululla 15. elokuuta 2003. Muutenkin yhdistys osallistui talkoisiin mm. keramiikkataiteilija Paul Envaldsin sekä keramiikkataiteilija Satu Syrjäsen näyttelyiden osalta sekä järjesti eri lapsiryhmille tiilipalikkarakennusprojekteja.

Yhdistyksen puheenjohtaja Kaija Antila oli Hehku-näyttelyprojektin ohjausryhmän jäsen. Hehkua varten järjestettiin muun muassa käsin lyödyn tiilen tekotalkoot Kauko ja Liisa Juhantalon kotipiirissä. Yhdistyksen jäseniä osallistui Hehkukessänä 2003 myös raku-kurssiin, jonka vetivät Heini Riitahuhta ja Anni Paunila Taideteollisesta korkeakoulusta.

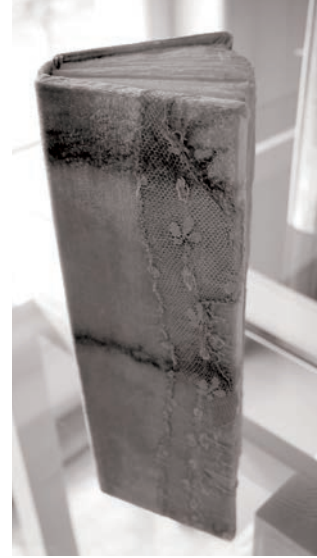
Grafiikalla irtiottoon

Juhlavuoden kynnyksellä yhdistys suunnitteli kesäkuun 2004 näyttelyn Grafiikan irtiottoja Kankaanpään taidekoulun galleriaan. Samaan aikaan päätettiin järjestää myös kalligrafia-näyttely kirjaston aula-tiloissa. Grafiikan irtiottoja näyttelyyn taideyhdistys lähetti kutsun 17 taiteilijalle, joista mukaan tuli kymmenkunta. Kutsun sai myös Suomen Kalligrafia-yhdistys. Grafiikan näyttelyyn osallistuivat taidegraafikot Teija-Tuulia Ahola, Heli Kurunsaari, Hannu Ojala, Tuukka Peltonen, Esko Railo, Helge Riskula, Susanna Suikkari, Juha Tammenpää, Juha Tervo, Tea Tuovila ja Riitta Uusitalo. Kalligrafia-näyttelyn osanottajat olivat Mauri Jussila, Riitta Kaakkuri-vaara, Veiko Kespersaks, Ulla Lampinen, Sirpa Mäenpää, Tiina Salmi ja Anneli Stenroos.

Yleisöä ja teoksia
Hartauskuvia
näyttelystä
Kankaanpään
kirkossa 2002.

Maija Pellonpää-Forss.

Synnöve Dickhoff.

Tuula Isotalo ja Anja
Hautala eläytyvät puna-
saveen. Taideyhdistyk-
sen jäseniä Hehku näyt-
telyyn liittyvissä tiilen-
lyöntitalkoissa 2003.
Lapset tekemässä tiili-
palikoista rakennelmia.

119

Riitta Uusitalon
grafiikantyö.

Grafiikan irtiottoja
2004. Avajaisyleisöä
taidekoululla.

Tekevät kädet yhteen

Vuonna 2004 yhdistettiin kaupungin eri toimijoiden ideat ja järjestettiin Taiteen ja käsityön kesä.

Kesän laajan ja monipuolisen näyttelyiden sarjan järjestivät ja rahoittivat kaupunki, kansalaisopisto, Kankaanpään käsityökeskus, Kankaanpään Opisto, seurakunta, Kankaanpään taideyhdistys ry, SAMK:n kuvataiteen yksikkö, Satakunnan taide-toimikunta, taidekäsityöläisten yhdistys Taiko ry ja Tekstiilitaiteilijoiden yhdistys Texo ry. Näyttelyistä tehtiin yhteinen esite.

Kankaanpään Opistolla järjestettiin Mielikuvia-näyttely. Esillä oli perinteisen kevätnäyttelyn täydennykseksi ensimmäistä kertaa myös kesäkurssien töitä, solarigrafiaa, kankaanpainantaa ja kirjontaa. Kurssien ohjaajina toimivat Maija Pellonpää-Forss ja Tarja Trygg sekä luovan kirjonnän työpajan ohjaajana Ulla Pohjola. Kankaanpään kansalaisopiston Wanhalla oli Kesän maku, lasten ja nuorten kesäkurssien ja taidepajojen töiden näyttely. Ohjaajina niissä toimivat Pia Haapala, Tea Tuovila ja Outi Itäluoma. Luovan tilkkuilun kurssin ohjasi Outi Itäluoma. Kankaanpään käsityökeskuksessa oli Nuoret ja taitavat kädet -näyttely, jossa oli esillä lasten ja nuorten käsityökurssien töitä.

Postellissa taideyhdistys järjesti elo-syyskuussa 2004 Taiko ry:n Rakkaus-näyttelyn. Esillä oli pienimuotoisia omintakeisia muotoilijoiden ja käsityöläisten teoksia. Kankaanpään Postelliin teokset tulivat Jyväskylän käsityön museosta ja jatkoivat matkaansa Rovaniemen Taidemuseoon.

Näyttely-yhteistyötä naapurikuntien kanssa

Taideyhdistys oli useiden vuosien ajan toteuttanut taidetoimikunnan tuella yhden kutsunäyttelyn Galleria Räikkälässä Kankaanpäässä. Kutsutut taiteilijat ovat olleet kiinnostavia tekijöitä eri puolilta Suomea. Vuonna 2002 taideyhdistyksen talkooväki halusi ojentaa auttavan kätensä naapurikuntiin. Sen mielestä oli tärkeää, että alueella koulutetut taiteilijat esittäytyisivät myös naapurikunnissa. Näin haluttiin osoittaa millaisia taiteen tekijöitä Satakunnassa asuu, sillä he edustivat monipuolisesti taidekoulun eri vuosikertoja.

Taideyhdistys aloitti yhteistyön Lavian kanssa, kenties siksi, että lavialainen sosiaalihoitaja Sirkka Rantanen oli liittynyt taideyhdistyksen jäseneksi ja kuului yhdistyksen hallitukseen. Hän itse asiasa pyysi vuonna 1995 taideyhdistystä järjestämään taidenäyttelyn Suomelan koululla Laviassa. Näin tapahtui Lavia-viikolla heinäkuussa 1996. Näyttelyssä oli Ensio Härkösen, Päivi Jokisen ja Erja Kujan-suun töitä.

Kankaanpään vuoden 2001 taiteiden viikon tulokset olivat niin rohkaisevia, että yhdistys halusi laajentaa reviiriään. Nimettiin työryhmä, joka sai tehtäväkseen järjestää Kierto-näyttelyn neljälle paikkakunnalle: Kankaanpäähän, Karviaan, Honka-joelle ja Laviaan.

Ensimmäisen Kierto-näyttelyn taideyhdistys järjesti Karviassa, Kankaanpäässä, Laviassa ja Honka-joella kesällä 2002. Taideteosten ja taiteilijoiden ha-

luttiin liikkuvan ahkerammin Kankaanpäästä naapurikuntiin. Galleriatoiminta harvaan asutulla maaseudulla ei ole kannattavaa. Siksi kulttuuritoimijoita näyttelyiden järjestämiseen pitää löytyä yhtä kuntaa laajemmalta alueelta. Koska kuntien varat ovat niukat, korostuu aktiivisten kansalaisten tekemän työn osuus.

Näyttelyn esitteessä Liisa Juhantalo pohti, että on keskeistä, tarjoaako teos elämyksen katsojalleen. Siihen tarvitaan kiertoa, liikettä ja avoimuutta löytää luontevia paikkoja taiteen läsnäololle. Kirjastot voivat olla ”kulttuurikoteja”, kuten myös päiväkodit, kunnantalot, sairaalat ja hammaslääkärin vastaanottohuoneetkin.

Kierto-näyttelyn taiteilijat olivat taidemaalari

Marjo Heino-Fihlman Luvialta, kuvanveistäjä Ensio Härkönen Kankaanpäästä, taidemaalari Päivi Jokinen Kankaanpäästä, kuvanveistäjä Talvikki Lehtinen Kankaanpäästä, kuvataiteilija Kaisu Koivisto Noormarkusta, kuvanveistäjä Pertti Mäkinen Lavista, kuvanveistäjä Reijo Paavilainen Pyhärannasta, taidegraafikko Tommi-Vihtori Rorström Raumalta ja taidegraafikko Tea Tuovila Kankaanpäästä.

Näyttelyn esitteen graafisen suunnittelun toteutti kuvataiteilija Mikko Myöhänen Hämeenlinnasta. Näyttelyä tukivat Satakunnan taidetoimikunta sekä viisi pohjoissatakuntalaista yritystä. Tulevaisuus näyttää, millainen traditio Kierto-näyttelystä taideyhdistykselle muotoutuu.

Matkoja kotimaassa ja Euroopassa

Taideyhdistys on järjestänyt koko toimintansa ajan näyttelymatkoja, mutta alkuvuosina matkustaminen oli varsin vaatimatonta verrattuna 1990-luvulla alkaneeseen matkailukauteen. Yhdistyksen hallitus päätti kuunnella vuosikokouksen toiveita siitä, mitä toimintaa ryhdytään harjoittamaan taidekoulun siirryttyä yhteiskunnan huomaan. Vuosikokouksessa keskusteltiin vilkkaasti laivaristeilyistä, kulttuurimatkoista sekä kotimaahan että ulkomaille, jolloin käytäisiin myös teatterissa ja konserteissa.

Tampereen taidemuseoon, von Wrightin veljesten näyttelyyn tekivät yhdistyksen jäsenet taidematkan jo vuonna 1982. Sittemminkin Tampere on ollut tärkeä käyntikohde.

Matkojen suunnittelu alkoi toden teolla vuonna 1991. Samana vuonna tehtiin kotimaan retki Ateneumiin Helene Schjerfbeckin näyttelyyn. Puluumatkalla tutustuttiin keraamikko Satu Syrjäsen ja lasिताiteilija Taru Syrjäsen näyttelyyn Riihimäen lasimuseossa.

Matka uuteen oopperataloon Helsinkiin toteutui lokakuussa 1993. Ooppera oli Pjotr Tšaikovskin Jevgeni Onegin. Oopperataloa esitteli sen suunnittelijoihin kuulunut arkkitehti Kari Piela. Ennen sitä matkalaiset poikkesivat myös Visavuorella, jossa he tutustuivat Emil Wikströmin kotitaloon ja veistotaiteeseen ja taitelija Kari Suomalaisen pilapiirrosnäyttelyyn.

Yhdistys järjesti taidenäyttelymatkan huhtikuussa 1994 Turkuun Wäinö Aaltosen museoon ja poikkesi samalla Lönnströmin museossa Raumalla. Toukokuussa 1995 yhdistys matkusti jälleen Helsinkiin, nyt ARS-95 näyttelyyn.

Yhdistys päätti tehdä näyttely- ja oopperamat-

kan Helsinkiin 16.5.1998. Päämääränä oli Aida-ooppera Hartwall-Areenalla. Yhdistyksen hallitus vieraili Huittisissa heinäkuun 29. päivänä 1998 tutustuen Katugalleriaan. Vuosi 1999 aloitettiin rai-lakkaasti tammikuun 23. päivänä matkalla Riverdance-esitykseen Hartwall Areenalle.

Näyttelymatka Tampereelle toteutui maaliskuussa 1999. Siellä tutustuttiin Tampereen taidemuseoon, jossa oli esillä vuoden nuoret taiteilijat sekä Sara Hildénin taidemuseoon, jossa oli Tony Graggin töiden näyttely. Kierroksen jälkeen retke-läiset kävivät katsomassa Carmen-oopperan. Lokakuussa 1999 taideyhdistys toteutti matkan Kiasmaan ja Helsingin kaupungin taidemuseoon.

Helsingin stadionilla esitettiin 11. elokuuta 2000 Tuomas Kantelisen Paavo Haavikon librettoon säveltämä ooppera Paavo Suuri, suuri juoksu. Tuomas on käynyt koulunsa Kankaanpäässä ja tehnyt sävellyksiä jo lukioaikana. Hänen isoäitinsä on Liisa Mattila-Oukari, musiikin väsymätön opettaja ja monitoimimainen. Teoksen ohjasi Kalle Holmberg. Joukko taideyhdistyksen jäseniä lähti spontaanin innokkaasti oopperamatkalle Helsinkiin paikkakunnan oman pojan musiikkia seuraamaan.

Yhdistys teki matkan Tampereen taidemuseon Inka-näyttelyyn ja Poriin Satakunnan museoon sekä Porigal Galleriaan Päivi Jokisen, Ensio Härkösen ja Talvikki Lehtisen näyttelyyn 2001.

Näyttelymatka tehtiin toukokuussa 2003 Jyväskylään, jossa tutustuttiin Kirsi Neuvosen kotiin ja työtiloihin. Taiteilija esitti graafisen vedoksen valmistamisesta työnäyttein. Tutustuttiin Jyväskylän taidemuseoon, Käsityön museoon ja galleria Harmoniaan. Matkan varrella poikettiin Petäjäveden

Matkalla Tuomas
Kantelisen Paavo Nurmi
oopperaan 2000.

Lounastamassa
Pataani ravintolassa
Jyväskylässä.

Taidegraafikko
Kirsi Neuvosen
työpajaan tutus-
tumassa Jyväskylässä 2003.

123

Marraskuussa 2004
Ateneumin matkalla
lounas Lasipalatsissa

Matkan lähtötunnelmissa eläydyttiin Hollannin perinteeseen ja seurue pukeutui hollantilaisiin pitsimysyihin, jotka löytyivät kirpputorilta. Amsterdam 2004.

Praha 2001.

kirkossa. Lounas herkuteltiin Tv:stä tutun Maija Silvennoisen Pataani- ravintolassa.

Ensimmäisellä yhdistyksen järjestämällä taidematalla ulkomaille kolmekymmentä yhdistyksen jäsentä suuntasi lokakuussa 1992 Tukholmaan Ruotsin kansallismuseossa avattuun Rembrandtin näyttelyyn, joka oli herättänyt valtavan kiinnostuksen myös Suomessa. Seuraava taidematka tehtiin elokuun lopulla 1995 Varsovaan, jossa matkalaiset tutustuivat mm. Frédéric Chopinin synnyinkotiin ja saivat nauttia yksityisestä pianokonsertista.

Tallinnassa yhdistys kävi marraskuussa 1996. Estonia teatterissa nautittiin Gioacchino Rossinin oopperasta Sevillan Parturi.

Taidematkan kohteena oli toukokuussa 1999 Latvian pääkaupunki Riika. Matkalla poikettiin Pärnussa. Teknillisen korkeakoulun professori Staffan Lodenius järjesti matkalaisille käynnin Siguldassa ja lauantai-iltana retkeläiset olivat oopperassa katso-massa Notre Damen kellonsoittajaa.

Berliiniin yhdistys järjesti taidematkan loka-kuussa 2000. Taideyhdistyksen jäsenet kävivät tutustumassa Pohjoismaiden uuteen lähetystöalueeseen ja Suomen lähetystön sisätiloihin. Käytiin museosaarella, Potsdamissa, kirkkokonsertissa ja oop-

perassa, jossa esitettiin Wolfgang Amadeus Mozartin ooppera Don Giovanni.

Maija Anttila oli viettänyt muutaman viikon Tsekin pääkaupungissa Prahassa. Hän kertoi huhtikuun alussa 2001 pidetyssä yhdistyksen vuosikokouksessa sanoin ja kuvin kaupungista. Marraskuuksi 2001 matkustettiin Prahaan. Satakunnan taidetöimikunnan taiteilijaresidenssissä vieraana ollut museonjohtaja Leena Sivula kestiti unohtumattomasti yhdistyksen jäseniä. Vain muutama valitus tuli naapureilta.

Pietariin suunnattiin syyskuussa vuonna 2002 bussilla. Runsaan museo- ja taidetarjonnan ohella risteiltiin Moika-kanavalla ja lounastettiin mm. Nikolai-palatsissa matkailijoille soittavan, loistavan jousiorkesterin säestyksellä. Baletti sisältyi myös ohjelmaan.

Viimeisimmän ulkomaisen taidematkan kohteena oli huhtikuussa 2004 iloinen Amsterdam.

Mielenkiintoisten päiväohjelmien jälkeen matkalaiset nauttivat akustiikastaan kuuluisassa Konsertgebauwissa englantilaisen säveltäjän Vaughan Williamsin teoksista ja Mozartin Requiemistä, upeasta sielunmessusta.

Risteilyllä Nevalla
Pietarissa 2002.

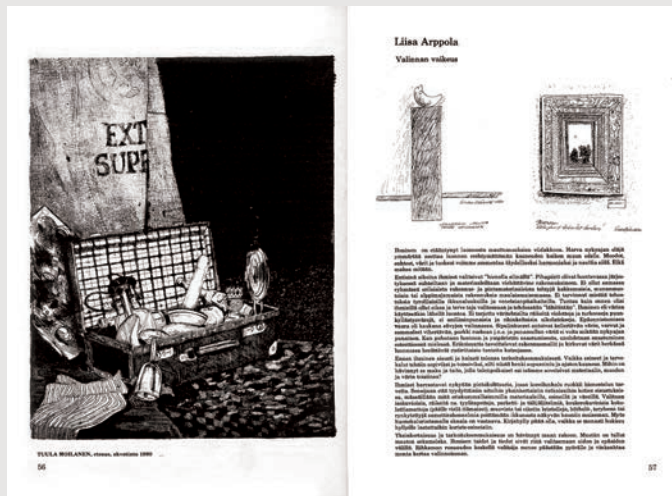
Riika 1999, Sigulda
veistospuisto.

Petäjaveden
kirkko 2003.

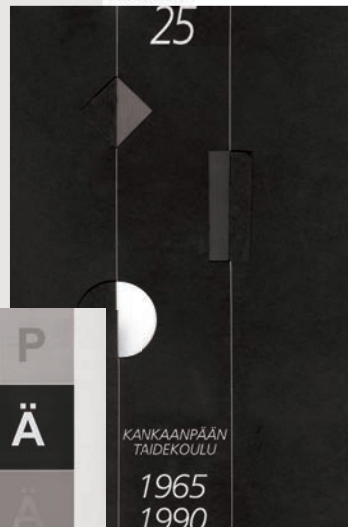
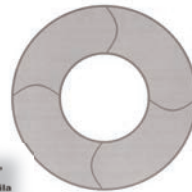
Varsova 1995.

Villiomena-lehden aukeama. Vasennalla Tuula Moilaisen grafiikkaa, oikealla Liisa Arppolan artikkeli, jonka kuvitus Sisko Mäkelän.

KIERTO
-Satakuntalaisten taiteilijoiden näyttely
Karvia, kunnantalo
6.5.-31.5.2002
Kankaanpää, Taide ja kehys Räikkälä
4.6.-28.6.2002
Lavia, virastotalo
2.7.-2.8.2002
Honkajoki, kunnantalo
6.8.-6.9.2002

Sirpa Ristamäki:
Kuun kannattelijia.

Muuta toimintaa

Taideyhdistys on painattanut näyttelyluetteloja, kutsuja, julisteita ja postikortteja.

Taideyhdistys ja Kankaanpään kaupunginkirjasto saivat Turun ja Porin läänin taidetoimikunnalta toimeksiannon toteuttaa kankaanpääläinen taidelehti. Lehden tai muun taidejulkaisun tekemisen oli Turun ja Porin läänin taidetoimikunta antanut vuorotellen eri vastuunkantajille. Kankaanpäässä tehtiin Villiomena 1981. Toimituskuntaan kuuluivat kirjastonjohtaja Eeva Puro, Ritva Kuivanen, Liisa Saikkonen, Sisko Mäkelä ja Tanja Iltanen, päätoimittajana Liisa Juhantalo. Lehdessä oli yhtenäinen ainoastaan piirustuksista ja taidegrafiikan vedoksista koottu kuvitus. Heikki Lampinen kirjoitti tervehdyksen. Läänin taidetoimikunta osti lehteä tuhat kappaletta ja jakoi sitä kaupunkien ja kuntien kirjastoihin. Lehti oli upea niin kuvituksensa kuin hienojen runojensa ansiosta.

Varainhankinnassa yhdistyksen jäsenet ovat olleet luovia. Yhdistys on historiansa aikana järjestänyt kirpputoreja ja muita myyjäisiä, mutta ennen kaikkea se on kehittänyt lahjoiksi sopivia myyntitarvikkeita. Sellaisia ovat olleet postikortit, kirjat sekä grafiikan salkut, lasi- ja keramiikkamaljakot sekä pienoisveistokset. Yksi ensimmäisistä oli taidekalenteri, joka koottiin vuonna 1983 Ensio Lambergin puupiiroksista. Kalenterista tuli menestys..

Grafiikan salkku hankittiin vuonna 1992 taidekoulun grafiikan linjan opiskelijoilta.. Yhdistys tilasi grafiikan salkkuun neljä työtä. Salkun myyntihinta oli 1000 markkaa. Työt tilattiin Pälvi Hannilta, Timo Väntsiltä ja Jari Johanssonilta..

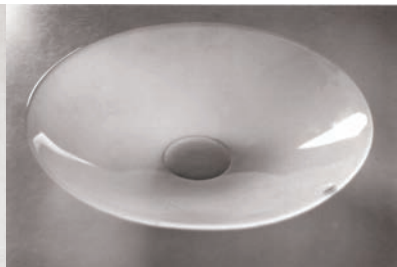
Kankaanpään taidekoulu 25 vuotta-julkaisun historiikin kirjoitti Aamulehden kankaanpääläinen paikallistoimittaja Raimo Lilja tallentaen ansiokkaasti taidekoulun neljännesvuosisadan taipaa.

Taru Syrjänen:
Lasimalja.

Satu Syrjäsen 30-vuotis-
juhlamaljakko "Pegasos".

Markku Salo:
25-vuotisjuhlamalja.

Pitopalvelu Lumiaisen toteuttama juhlapöytä taideyhdistyksen 40-vuotisjuhlassa 7.1.2005 Kankaanpään taidekoululla.

Aino Lilja ja Eine Järri vastaanottavat Reijo Paavilaisen suunnitteleman Tahdon mitalin huomionosoituksena pitkäaikaisesta työstään yhdistyksen hyväksi.

leen tuntoja. Julkaisun kannen, kutsukortit ja julkisteet suunnitteli Reijo Paavilainen. Taitosta vastasi Esko Nummelin Porin Taidemuseosta. Työn yhteydessä karttunut aineisto on tallennettu kaupungin-museoon ja taidekoulun arkistoon.

Kirjaa Kankaan päät 2002 painettiin tuhat kappaletta. Se valmistui vähän ennen joulua 2002 ja yhdistys jakoi sitä jäsenilleen ja sidosryhmilleen.

Taide-esineet

Vuonna 1989 päätettiin hankkia juhlamalja 25-vuotisjuhlavuoden viettoon. Yhdistys tilasi taiteilija Markku Salolta numeroituja lasivateja, joihin kai-verrettiin teksti Taideyhdistys 25 vuotta. Taideyhdistyksen hallituksen jäsenet markkinoivat juhla-vuonna 1990 aktiivisesti Kankaanpään taidekoulun juhlamaljaa.

Yhdistyksen 30-vuotisjuhla varten hallitus

pohti myyntiartikkelia: juhlaesineeksi valittiin Satu Syrjäsen keramiikkamalja Pegasos. Maljoja tilattiin 50 kappaletta, yhden myyntihinnaksi tuli 250 mk. Puheenjohtaja Kaija Antila luovutti 30-vuotismaljan ensimmäisen numeroidun kappaleen Kankaanpään taidekoululle 1995.

Keramiikkamaljakko oli niin suosittu, että siitä tilattiin useampia uusia värisarjoja myyntiin. Vuonna 2000 yhdistys päätti tilata Taru Syrjäselä 30 kappaletta lasimaljakoita, joiden myyntihinnaksi tuli 400 markkaa. Kun kaikki Markku Salon lasivadit sekä Satu ja Taru Syrjäsen maljakot oli myyty, yhdistys ryhtyi etsimään uutta myyntiesinettä, joka voisi olla vaikka pienoisseistos. Päädyttiin kuvanveistäjä Sirpa Ristamäen pronssisen pienoisseistoksen Kuunkannattelijan tilaamiseen 2003. 150 euron hintaista pienoisseistosta tilattiin 20 kpl.

Grafiikan vedos on vuosittain arvottu taideyhdistyksen vuosikokouksessa jäsenistön kesken.

Pyöreä vuosi 2005

Kankaanpään Taideyhdistys ry on kunniakas Kankaanpään taidekoulun emo ja omien taideharrastustensa ohella tällä hetkellä merkittävä SASKIA-tyyppinen taiteen tukija. Yhdistyksen kesänäyttelyhankkeet ja niihin haetut apurahat ovat tehneet taitelijoille helpoksi tuoda teoksiaan pitkienkin matkojen takaa näyttelyihin Kankaanpäähän. Taitelijat ovat olleet jäsenistössä vähemmistönä. Yhdistyksen piirissä halutaan edelleen aktivoida vuoropuhelua kankaanpääläisten ja taiteen ammattilaisten kanssa. Taideyhdistyksen ovet ovat avoinna uusille jäsenille. Keväällä 2004 kaupungin kulttuuritoimen järjestämä keskustelutilaisuus toimi hyvänä keskustelun avaajana yhteistyön tiivistämiselle. Taidekoulun monipuolinen perintö antaa uusia haasteita tutkimukselle. Paikallisilla taiteen harrastajilla on oiva mahdollisuus seurata taidekoulun näyttelyitä ja koota valikoiden omaa taidekokoelmaa ja samalla tukea aloittavia nuoria lahjakkaita tekijöitä. Kesävieraille on tarjolla ohjelmaa kun lähdetään kiertämään taidekehää ja keskustellaan teoksista.

Yhdistyksen kokouksissa on myös viritelty keskusteluja siitä, pitäisikö yhdistyksen alkaa kerätä taidekokoelmaa. Taidemuseon kannatusyhdistyksen jäsenistön kokoamisesta on keskusteltu. Palkatta toimivalle taideyhdistykselle haaste on koettu liian suureksi. On koettu kaupungin olevan oikea foorumi viemään tulevaisuudessa hanketta eteenpäin.

Kaupunginmuseon paidassa lukee Kankoonpeestä - Herra nähköön! Ehkä huudahdukseen kytkeytyy tulevaisuudessa visio omintakeisesta Kankaanpään taidemuseosta.

Liisa Juhantalo

Maija Anttila

Taidekaupunki Kankaanpää

Taide ja kaupunkiympäristö pikkukaupungin vahvuutena

Johdatus aiheeseen

Kankaanpään kaupunkikehityksessä näkyvät yleisen yhteiskuntakehityksen käänteet pienessä mitta-kaavassa selkeästi: Maaseudun suutaripitäjästä kasvoi lyhyessä ajassa 1960–1970 –luvuilla moderni, teollistunut tiili kaupunki ja viimeisten 15 vuoden aikana palveluvaltainen, postmoderni taidekaupunki. Nyt juhliva Kankaanpään Taideyhdistys ry on ollut muutoksessa eräs tärkeä toimija.

Tässä artikkelissa pyrin itselleni läheisten teemojen kautta hahmottelemaan Kankaanpään kaupungin tilannetta suhteessa yleiseen kaupunkikehitykseen. Keskiöön asettuvat taiteeseen ja kaupunkiympäristöön liittyvät kysymykset sekä niiden aluekehitys- ja imago vaikutusten tarkastelu. Kerron, millaisen kuvan suorittamani kyselyt ja haastattelut antavat kankaanpääläisten suhtautumisesta omaan kaupunkiinsa sekä siitä, millaisena he ajattelevat muiden meidät näkevän. Mikä on asemamme kulttuurisen suunnittelun kentällä ja mitä mahdollisuuksia se näkökulma voisi edelleen tarjota tulevaisuuteen?

Olen saanut sekä asukkaana että toimijana nähdä kotikaupungin muuttumisen vuosikymmenten aikana. Kaupunginarkkitehtina olen ollut mu-

kana kaupungin fyysisen ympäristön muutoksessa ja taideyhdistyksen hallituksen jäsenenä monissa taideprojekteissa. Ulkopuolista näkökulmaa Kankaanpään ilmiöihin olen etsinyt jo useita vuosia ”harrastukseni” eli jatko-opiskelun parissa. Istun tätä kirjoittaessani siis ainakin ”kolmella pallilla”: viranhaltijana, tutkijana ja kolmannen sektorin, taideyhdistyksen edustajana.

Luovuus ja kilpailukyky

Luovuuden nimiin vannotaan tänään kaikkialla. Luovuus ei ole taiteilijoiden yksinoikeus. Luovuus on keskeisessä roolissa kaikessa kehitystoiminnassa olipa kyse elinkeinoelämän, kaupunkien tai kansakuntien kilpailukyvyistä. Hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite koko maan kattavan luovuusstrategian laatimisesta luovan toiminnan edellytysten kehittämiseksi. Elinkeinoelämän valtuuskunnan 30-vuotisujuhlaseminaarin 2004 läpäisevänä teemana oli luovuus. Seminaarin otsikko Business and Culture (Liike-elämä ja kulttuuri) ja alaotsikko Competitiveness through creativity (Kilpailukykyä luovuuden avulla) kertovat omaa kieltään liike-elämän muuttuvista arvoista.

Luovuus nähdään myös kaupunkien erityisenä vahvuutena. Richard Florida on kirjoissaan määritellyt yhteiskuntaluokat uudelleen ja nostanut esiin käsitteen creative class (luova luokka), jonka vahva läsnäolo on varmin menestyvän kaupungin merkki. Kärjistetysti ilmaistuna; mitä enemmän taiteilijoita ja seksuaalisia vähemmistöjä, sitä vetovoimaisempi kaupunki. Luovaan luokkaan kuuluvat tietysti edellä mainittujen lisäksi korkean teknologian parissa toimivien ammattien harjoittajat, joiden houkuttelemiseksi kaupunkien tulee olla erityisen monimuotoisia, avoimia ja luovasti sykkiviä. Yritykset vaativat jatkuvaa luovaa kehitystoimintaa. pysyäkseen kilpailukykyisinä Miksi sama ei koskisi kaupungeja?

Yhä useammin juuri kulttuurin kautta saadaan aikaan myönteistä kehitystä ja vetovoimaa. Kulttuuri ja talous kulkevat käsi kädessä, kulttuuriteollisuus ja siihen liittyvän matkailu ovat monin paikoin voimakkaimmin kasvava "teollisuudenala". Klassisia esimerkkejä ovat Pohjois-Espanjan Bilbaon kaupunki, jonka nosti maailmankartalle Frank Gehryn suunnittelema veistoksellinen Guggenheimin taidemuseo ja Skotlannin Glasgow, jonka hiilenmusta teollisuuskaupungin imago pesi kasvonsa totaalisesti vuotta 1990 silmälläpitäen, jolloin Glasgow oli Euroopan kulttuuripääkaupunki. Lähes 20 vuotta on jo vuosittain valittu yksi tai useampia Euroopan kulttuuripääkaupungeja; kilpailu tästä tittelistä on lähes yhtä kova kuin olympialaisten tai maailmannäyttelyjen isännyydestä. Suomessa on jo alkanut kaupunkien välinen kilpailu siitä, mikä kaupunki valitaan Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuonna 2011, kun seuraavan kerran on Suomen vuoro. Valinta tietää ko. kaupungille paitsi rahan-

menoa myös voimakasta kehityssysäystä ja kansainvälistä tunnettavuutta.

Ajassa globaalisti liikkuvia ilmiöitä voidaan hyvin peilata Suomeen ja Kankaanpäähän.

Suomessa väestön keskittyminen muutamille menestyville kaupunkiseuduille jatkuu. Selviytymistaistelua käydään, alueet ja paikat kilpailevat keskenään talouselämän lakien ohjaamana. Mikä on tässä kilpailussa pikkukaupunkien tulevaisuus ja erityisesti mitkä voisivat olla Kankaanpään vahvuudet suhteessa "kilpailijoihin" ts. samantyyppisiin ja – kokoihin kaupunkeihin?

Monet kaupungit ovat Suomessa tunnettuja ja vuosittaisista kulttuuritapahtumistaan; jazz, ooppera, elokuva, moderni tanssi, kamari- tai kansanmusiikki tuovat pienillekin paikkakunnille tunnettua. Miksi eivät yhtä hyvin taide ja kaunis kaupunkiympäristö voisi muodostua tärkeäksi imago-tekijäksi.

Näin ainakin Kankaanpäässä on haluttu monistaa projekteissa uskoa.

Kankaanpään ydinkeskustan kehittämisseminaarissa talvella 2005 puhunut hall.tri Juha Kostianen korosti, että kaupunkien kuten yritystenkin tulee tänä päivänä erikoistua. Ei ole mahdollista olla vetovoimainen monella sektorilla vaan pitää pystyä tekemään strategisia valintoja. Suomi on täynnä paikkakuntia, jotka markkinoivat itseään luonnonkauniilla ympäristöllä ja hyvällä palvelutarjonnalla. Se ei riitä, vaan pitää pystyä erottautumaan joukosta. Kankaanpään erääksi vahvuudeksi hän nimesi yksiselitteisesti taiteen. Se on alue, jolla Kankaanpää erottuu muista. Kostianen ihmettelikin, miksi asiaa ei valtakunnassa laajemmin tunneta.

Kauko Räikkeen
pronssiveistos
Torso.

Kaupunkiympäristö ja taide on ollut vetovoimatekijä kautta historian; renessanssin Firenzes-tä nykyajan Barcelonaan. Kaupunkien markkinointi perustuu usein fyysiseen ympäristöön ja kaupunkisuunnittelu on imagotyössä keskeisessä roolissa. Professori Kimmo Lapintie on ilmaissut asian niin, että yhdyskuntasuunnittelussa on tapahtunut kulttuurinen käänne. Virkaanastujaisluennossaan vuonna 2001 hän luonnehti asiaa mm. seuraavasti:

”Samalla kulttuurinäkökulma tarttuu vahvasti tähän hetkeen. Globalisoituva maailmantalous ei enää perustu niinkään fyysisten tuotteiden valmistukseen ja kuljettamiseen vaan merkitysten kilpailuun ja virtaan. Paikallisten edellytysten jalostaminen maailmanmarkkinoille, samalla kun globaalien vaikutteiden keskeistä löytyy paikka omalle identiteetille ja kulttuurisesti kestävälle toiminnalle – siinä on suunnittelulle riittävästi haastetta alkaneelle vuosituhannelle.”

Kankaanpään kaupunki on vahvasti mukana tässä kehityksessä pikkukaupunkien ”sarjassa”. Lapintien johdolla järjestetään kesällä 2005 Kankaanpäässä Teknillisen korkeakoulun yhdyskuntasuunnittelun jatko-opiskelijoiden seminaari Kulttuurinen käänne suunnittelussa.

Millaisen prosessin kautta Kankaanpäästä on tullut esimerkki kulttuurisesta suunnittelusta?

Kankaanpään oma tarina

Kankaanpään kehitykseen taidekaupungiksi ovat vaikuttaneet niin taiteen ja taideyhdistyksen aktivistit kuin poliittiset päätöksentekijät ja viranhaltijatkin, unohtamatta opiskelijoita ja yleisöä. Epäilijöiden joukko on vuosi vuodelta harventunut ja taide-

elämästä on alkanut tulla ”yhteinen juttu”.

Itse näen Kankaanpään kehityksessä taidekaupungiksi selkeästi kolme vaihetta;

- 1) koulun perustaminen ja taide-elämän synty maalaispaikkakunnalle,
- 2) taidekoulun kunnallistaminen ja koulun uudisrakennuksen toteuttaminen sekä näiden mahdollistama kehityssysäys ja
- 3) taiteen ja kaupunkisuunnittelun vuoropuhelu, Taidekehän luominen, taiteen kasvava näkyvyys kaupunkiympäristössä ja mediassa.

Kaikissa näissä vaiheissa on ollut keskeisesti mukana aluekehitystä painottava näkökulma.

Tarkastelen seuraavassa em. vaiheita hieman lähemmin. Väliotsikot olen soveltaen lainannut Juhani Tarnalta, joka haastattelussani kuvasi taidekoulun henkisiä alkuaikoja ”alkuhämäräksi”, jonka jälkeen siirryttiin materiaaliseen, vakiintumisen vaiheeseen. Kehitys tulee hänen mukaansa jatkumaan siten, että syntyy ”legenda”, tilanne, jossa asia elää, mutta kukaan ei enää tiedä mistä tai keiden toimesta se on varsinaisesti saanut alkunsa.

1) Alkuhämärän Kankaanpää

Suomi rakensi 1960-luvulla modernia hyvinvointiyhteiskuntaa. Niin myös Kankaanpää, joka eli tuolloin voimakkaan muutoksen aikaa. Usko tule-

vaisuuteen oli vahva, mistä kertoi kuntamuodon muuttuminen kauppalaksi v.1967 ja edelleen nopeasti kaupungiksi v.1972. *"Ei ole paikallaan pysymistä, on vain eteenpäin menoa tai taantumista"* sanoi valtuuston puheenjohtaja Leo Suvanto kauppalajuhlissa. Kulttuurielämä vilkastui 1960-luvulla ja keskustelu kunnan tuesta kulttuurielämään kävi Kankaanpäässä vilkkaana: suunniteltiin kunnan kulttuuriohjelmaa, sivistystoimen johtajanvirkaa ja kulttuuritalon rakentaminen otettiin pitkän tähtäyksen suunnitelmiin. Kulttuuri tuli saada kaiken kansan ulottuville. Musiikkiyhdistys ja Taideyhdistys perustettiin molemmat vuonna 1965 ylläpitämään alan oppilaitoksia. Päätäjiltä löytyi riittävä avarakatseisuutta, eikä aineellista ja henkistä kulttuuria nähty välttämättä vastakkaisina. Kulttuurin laajemman merkityksen ymmärtämistä kuvaa seuraava sitaatti:

"Jotkut Kankaanpäässä ovat jopa lausuneet ajatusta, että kunta olisi osoittanut viime aikoina liiallista kulttuuriystävällisyyttä. Lausuma on hämmästyttävän harkitsematon siitä huolimatta, että kunta on todellakin osoittanut maalaiskunnissa harvinaista ymmärtämystä kulttuuriharrastuksia kohtaan. Kysymys on kuitenkin avarakatseisuudesta, jota kunta on kohdistanut monille muillekin aloille. Juuri tämän kaukokatseisuuden johdosta Kankaanpää on sitä, mikä se tänään on, ja juuri sen avulla voidaan päästä nykyistä parempiin saavutuksiin. On tietenkin syytä korostaa kunnan velvollisuuksia asukkaidensa taloudellisten tarpeiden tyydyttämiseksi, mutta kohtuutonta on vaatia, että tämän rinnalla kaikki muu olisi jätettävä syrjään." (Onni Pyysalo, Kankaanpään Joulu 1966)

Taideyhdistyksen ja Taidekoulun perustajat Kauko

Räike ja Juhani Tarna olivat kulttuurielämän pioneereja Kankaanpäässä. Heidän saavutuksiaan esitellään tarkemmin tämän kirjan historiikkiosuudessa.

Tämän artikkelin teemojen kannalta erityisen mielenkiintoinen aspekti on Kauko Räikkeen voimakas aluepoliittinen näkemys taiteen kentällä. Myös aluekehityksen suhteen hän oli aikaansa edellä oleva näkijä:

"Mä silloin 50-luvun alussa, kun mä tänne tulin, sainoin että Kankaanpäähän täytyy saada yliopisto. Sehän herätti noissa kunnallismiehissä... että tänne maalaiskuntaan. Nehän piti mua varmaan ihan järjetömänä." ja edelleen: "...että paikkakunnalla täytyy olla joku semmonen opinahjo tai mielummin korkeakoulu ennekuin se voi kasvaa." (Räikkeen haastattelu 16.4.2004.)

Aivan yliopistoa ei tuolloin syntynyt, mutta elinvoimansa myöhemmin osoittanut kummajainen – taidekoulu maaseudulla – näki päivänvalon. Tämän päivän Kankaanpää olisi varmasti erilainen ilman Taidekoulua. Räikkeen varhainen näkemys on osoittautunut todeksi mitä suurimmassa määrin; tänä päivänä kaupunkien kilpailukyky on selkeästi kytköksissä korkean koulutuksen läsnäoloon, osamiseen ja luovuuteen.

2) Vakiintuminen on tosiasia

Taidekoulun materiaalsen vakiintumisen aika huipentui uudisrakennuksen valmistumiseen vuoden 1995 alussa. Hanke oli kaupungissa vireillä pitkään. Aktiivisuus lähti taideyhdistyksestä, joka alkaessaan selvittää puheenjohtajansa Matti Antilan johdolla rakentamisen mahdollisuuksia, sai kuulla valtion viranomaisilta, että koulun kunnallistami-

nen on välttämätöntä rakennushankkeen eteenpäin viemiseksi. Suunnittelusihteeri Risto Annalan johdolla ja päättäjien myötämielisyydellä kunnallistamisprosessi saatiin päätökseen vuonna 1989. Samanaikaisesti yhdistyksen ja koulun aktivistit toimivat jo uudisrakennuksen tilatarpeita kartoittaen ja rahoitusmahdollisuuksia selvittäen. Lukuisat olivat ne illat, jotka silloisen va. rehtorin Pekka Mattilan kanssa vietimme hioen huoneteraohjelmia, käyttökapasiteettilaskelmia ja selvittäen taiteellisen työn tilantarpeen perusteluja. Ensin yhdistyksen hallituksen jäsenenä ja asian virallistuttua kaupunginarkkitehtina sain olla mukana joka vaiheessa. Valmistelutyö vei vuosia eikä asiaa suinkaan helpottanut se, että samanaikaisesti alkoi nousta vaatimuksia uuden lukiorakennuksen rakentamiseksi. Kunnallispo-

litiikassa käytiin ennennäkemätön kamppailu kahden suuren ja tärkeän hankkeen eteenpäin viemisestä. Taidekouluhanke oli kaupungissa useinkin kerran veitsenterällä. Työryhmiä ja toimikuntia istui asioiden eri vaiheissa useita ja erilaisia päätöstenkoti-tilanteita oli kymmeniä; lautakunnat, kaupunginhallitus ja -valtuusto, lääninhallitus ja opetushallitus. Piti laatia ja hyväksyä perustamissuunnitelma, toteuttamissuunnitelma, vertailla neljää tonttivaihtoehtoa, hankkia tontti, kaavoittaa se, ohjelmoida ja kilpailuttaa rakennuksen suunnittelu, hoitaa suunnitteluprosessi jne. Tämän kaiken rinnalla tehtiin lukiota koskien vastaavat toimenpiteet. Selvitettiin pyytäänkö nykyisellä paikalla vai toteutetaanko tarvittavat tilat yläasteen viereen, mitkä ovat edut ja haitat ja mitkä ovat mahdollisuudet valtionosuusiin kummassakin tapauksessa. Kun riittävä sitoutuminen ”vääntämisen” kautta syntyi, molemmat koulurakennukset voitiin toteuttaa.

Tänään kankaanpäälaiset päättäjät voivat olla tyytyväisiä rohkeisiin ratkaisuihinsa. Uudisrakennus takasi koulun säilymisen paikkakunnalla tilanteessa, jossa mikä tahansa kaupunki olisi varmasti ollut valmis sen ottamaan pelkästään sen tuomien työpaikkojen ja ”rahavirtojen” takia. Rehtori Liisa Juhan-talon johdolla koulua kehitettiin edelleen voimakkaasti ja Kankaanpään Taidekoulu luotsattiin osaksi Satakunnan ammattikorkeakoulua, mikä kehitys-

Arkk.tsto Kouvo&Partasen suunnittelema Kankaanpään Taidekoulu edustaa modernin arkkitehtuurin parhaimmistoa.

työ ei varmasti olisi ollut mahdollista puutteellisissa tiloissa.

Uudesta taidekoulusta kaupunki sai lisäksi upean arkkitehtuurikohteen, joka on palkittu eurooppalaisella palkinnolla ja nostettu Suomesa arkkitehtuurin eliittiin esittelemällä se mm. Suomi rakentaa näyttelyssä 1998. Erityisen mukavalta tuntui myös se, kun Juhani Tarna, toinen koulun perustajista ilmaisi suuren tyytyväisyytensä uudisrakennuksen moderniin arkkitehtuuriin, joka vastaa hyvin koulun henkeä:

"Mulle oli merkittävä ilon aihe, just tuon uuden taidekoulun rakentaminen, koska se oli ensimmäinen oikastaan puhtaasti semmonen talo, josta asiasta mä oon haaveillu, ja josta mä olin puhunutkin täällä kymmeniä vuosia, että jotain tommosta tulis." (Tarnan haastattelu 17.4.2004)

3) Kohti legendaa

Koulun kehittyminen ja lisäksi avautuminen ympäröivään yhteisöön on aikaansaanut sen, että Kankaanpäästä voidaan hyvällä syyllä puhua taidekaupunkina. Halu kaupunkisuunnittelun ja taiteen vuoropuheluun osui yhteen ydinkeskustan kehittämisprojektin tavoitteiden kanssa. Muiden kehittämis toimien rinnalla syntyi Taidekehä ja aloitettiin kesänäyttelyiden sarja julkisessa kaupunkitilassa. Katseet Kankaanpäähän –projekti 1997-99 oli ajan hermolla. Näin jälkikäteen ajatellen sitä voi hyvällä syyllä luonnehtia kuuluvaksi kulttuurivetoisten kaupunki uudistusten valtavirtaan – edelleen maailmalla vahvasti näkyvään ilmiöön. EU (EAKR) ja opetusministeriö osallistuivatkin juuri tästä syystä hankkeen kustannuksiin merkittäväällä 75% osuudella.

Kesänäyttelyt Taidekehällä ovat saavuttaneet paikallisen yleisön. Kuva Värinä näyttelyn avajaisista vuonna 2001.

Taide saatiin kaupungin kannalta siis periaatteessa ilmaiseksi innovatiivisen symposium- ja projektitoiminnan tuloksena.

Taideyhdistys on edelleen vahvasti mukana taidekaupungin rakentumisessa, vaikka koulun vetovastuu on jo pitkään ollut muualla, kuten katsaus taideyhdistyksen toimintaan tässä kirjassa kertoo. Tänä vuonna jo kolmatta mittavaa kesänäyttelyä Taidekehällä järjestävänä yhdistys tekee samalla merkittävää imagotyötä kotikaupunkinsa hyväksi.

Taidekehä on useiden toimijoiden ansiosta nyt käsitteenä vakiintunut. Kankaanpäässä on noin 100 teoksen pysyvä taidegalleria demokraattisesti kaupunkitilassa. Teoksiin voi tutustua myös internetissä. Vireillä olevan toriprojektin ja keskustan jalankulkuympäristön kehittämisen yhteydessä Taidekehää parannetaan, se tulee mm saamaan opasteita ja teosinformaatiota. Kehällä muuten on jo katukiveykseen upotettuja tunnuslaattoja – aivan kuten Barcelonan Ruta del Modernisme –reitillä, jon-

ka varrella on 50 modernismia edustavaa arkkitehtuurikohdetta!

Meilläkin ”kehältä” löytyy myös useita modernin arkkitehtuurin laatukohteita; kaupungintalo, liikuntakeskus, seurakuntakeskus, terveyskeskus, viirastokeskus, kuntoutuskeskus, taidekoulu, lukio, musiikkiopisto. Barcelonassa jos missä, on toteutettu mittava taiteen ja kaupunkisuunnittelun yhteispele kaupungin julkisia tiloja uudistettaessa. Saattaa kuulostaa lievästi yliampuvalta verrata Kankaanpäästä ja Barcelonaa, mutta siinä missä jälkimmäinen on saanut kansainvälistä tunnustusta on Kankaanpää saanut Suomen mittakaavassa merkittävän tunnustuksen, kun Kankaanpään kaupungille myönnettiin vuonna 2000 Suomen Arkkitehtiliiton SAFA –palkinto. Palkinto oli tunnustus pitkäjänteisestä työstä sekä kaupunkisuunnittelun ja maapolitiikan, että arkkitehtuurin ja taiteen parissa.

Katseet Kankaanpäähän ydinkeskustaprojektin tavoitteeksi kirjattiin vuonna 1996, että taide ja kulttuuri nähdään hankkeessa aluekehityksen strategisena tekijänä. Teksti näkyy myös Taidekehä 1999 -esitteessä eli aluekehityksen näkökulmaa on pidetty esillä ja se on nähty tärkeäksi.

Taiteen tuominen kaupunkiympäristöön on nykyajassa jo vahva ilmiö. Kaupunkitaideprojekteja syntyy kuin sieniä sateella. Profiloituminen taiteen kautta houkuttelee muuallakin. Onko tälläkään saralla kohta enää ”markkinarakoa”? Itse uskon kyllä, että Kankaanpäällä on kerrottavanaan niin vahva ja omaan traditioon perustuva tarina, että edellytykset Juhani Tärnan kuvaamalle legendan syntymiselle ovat olemassa. Jotta todellista näkyvyyttä ja tavoiteltua vaikuttavuutta saavutettaisiin, tuli-

si markkinointi- ym. panostuksissa kyllä siirtyä uudelle tasolle.

Kaupungin identiteetti ja ulkoinen imago kyselyiden valossa

Olen viime vuosien aikana hankkinut yleiskyselyillä palautetta kaupunkisuunnitteluun ja kartoittanut kankaanpääläisten käsityksiä kaupungistaan. Vastusten perusteella olen havainnut tuona aikana tapahtuneen melkoista muutosta positiiviseen suuntaan. Mikäli kyselyjä olisi pidemmältä ajalta, olisi kuva varmasti erilainen, aaltoliikettä noudattava.

Vuoden 1995 syksyllä ydinkeskustaprojektin käynnistämisen yhteydessä järjestettiin ideapajassa kysely, jossa kaupungin imagoa kartoitettiin pyytämällä mielipidettä seuraavaan: ”Kankaanpää tuo ensimmäisenä mieleeni seuraavan asian”. Kankaanpään perinteiset identiteettitekijät saivat eniten mainintoja: tori/toripäivät, varuskunta, kengät/suutarit, männyt/kangasmaisema. ”Keskisaraan” nousivat mm tiilikaupunki, pesäpallo, huonokuntoiset rakennukset, Juhantalo, Pohjois-Satakunnan keskus. Monin tiiliprojektein oli juuri nostettu tiilikaupunki-imagoa; se näkyi tuloksessa. Arkkitehtuuri ja taide saivat kumpikin vain yhden maininnan.

Paikkakunnan pieni koko ja maalaismaisuus saivat useita, yleensä negatiivisia ilmaisuja kuten ”käpykylä”, sekava maalaiskaupunki, alakuloinen kaupunki, aavekaupunki, keskusta lamaannuttaa,

Kokonaisuutena näin jälkikäteen tarkasteltuna hätkähdyttää kyselyn antama runsas negatiivinen palaute.

Vuoden 2001 SataExpo -messuilla järjestetysä kyselyssä oli tapahtunut selvä muutos verrattuna vuoden 1995 tilanteeseen. Kysyttiin: "Mikä on mielestäsi Kankaanpään imago?" Suurin osa vastauksista oli muotoa "hyvä", "OK" tai jokin muu luonnehdinta. Luonnehdinnoista valtaosa oli nyt positiivisia. Niistä vastauksista, joissa imagotekijä oli nimetty, puolet mainitsi imagotekijäksi taiteen, Taidekoulun tai Taidekehän! En kiistä, etteikö messuilla esillä olleella materiaalilla olisi ollut vaikutusta vastauksiin, kun näyttävin tauluin esiteltiin SAFA-palkinnon perusteita, mm. kaupunkiympäristön parannuksia ja taideteoksia Taidekehällä, mutta jotakin oli varmasti myös ihan oikeasti tapahtunut. Pikkukaupunki/maaseutukaupunki -luonnehdintaa käytettiin yleensä positiivisessa mielessä esim.: "hieno korpikaupunki", "pieni viihtyisä", "siisti pikkukylä". Oliko kaupungin ulkoisen ilmeen ko-

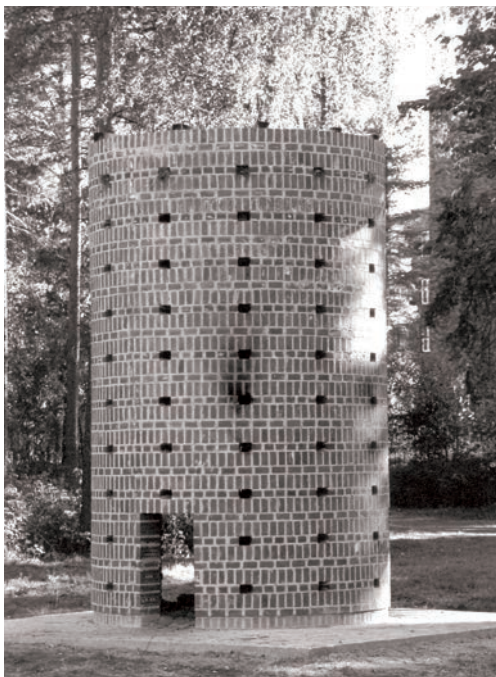
hentuminen muuttanut suhtautumista?

Vuoden 2003 SataExpo -messuilla kyselyssä oli kaupungin identiteetin positiivinen suunta edelleen vahvistunut. Kysymys "Mistä Kankaanpää tunnetaan muualla?" valotti kaupunkilaisten käsityksiä Kankaanpään ulkoisesta imagosta. Varuskuntaa pidettiin imagotekijänä numero yksi. Kahtena seuraavana tulivat esiin mediajulkisuuden johtotähdet: pesäpallo ja Juhantalo. Perinteinen kenkäteollisuus sai edelleen runsaasti mainintoja, mutta heti sen jälkeen arvioitiinkin jo taide (tai taidekoulu) tekijäksi, mistä Kankaanpää tunnetaan muualla.

Yleisökyselyiden antama kuva osoittaa, että kaupunkilaisten keskuudessa vallitsee jo melko vahva mielikuva Kankaanpäästä taidekaupunkina. Edellytykset taideimagon vahvistumiselle ovat siis olemassa, sillä paras imagon luoja ovat yleensä paikkakunnan asukkaat itse.

Median voima, markkinoinnin ja ulkopuolisen tunnustuksen tärkeys

Kaupunkisuunnittelun toimijoille ja sidosryhmille järjestämässäni kyselyssä keväällä 2003 pyysin arvioimaan, mitkä teemat Kankaanpäästä ovat saaneet viime vuosina eniten medianäkyvyyttä. Ylivertaisesti suurin osa vastaajista totesi havainneensa

Pekka Paikkarin Uuniveistoksessa yhdistyvät Kankaanpään vahvat imagotekijät, tiili ja taide.

Kankaan päät näyttelyssä
kesällä 2002 nousi yleisön
ja median suosikiksi
Ulla-Maija Vikmanin
"Viisi keinua puistossa".

nimenomaan taiteen osuuden kasvaneen Kankaan-päätä koskevassa uutisoinnissa koskien sekä paikallista että seudullista tai valtakunnallista uutisointia. Syynä saattaa yksinkertaisesti olla aiempaa runsaampi tarjonta, kuten laajat kesänäyttelyt, taiteilijoidemme menestys maailmalla tai paikallisella tasolla uuden taidekahvila Naulan näyttelyt. Toinen syy lienee ympäristö- ja kaupunkitaidetta kohtaan tunnettu kasvava kiinnostus tämän ajan ilmiönä. Sitä paitsi kulttuuri ylittää uutiskynnyksen yleensä positiivisilla asioilla, luo paikkakunnasta myönteistä julkisuuskuvaa.

Ilahduttavaa on ollut seurata Kankaanpään Seudun lisääntyntä kirjoittelua taiteen aihepiireistä. Yhdestä lehdestä voi löytää kolme tai neljäkin asiaan liittyvää artikkelia. Kuvataide on saanut oman palstansa vuodesta 2003 lähtien. Veistoksia käytetään muidenkin juttujen kuvin. Paikallislehti jos mikä rakentaa käsitystä kaupungista, muokkaa kaupunkilaisten mielikuvia ja sitä kautta hiljalleen kaupungin identiteettiä.

Nopeita muutoksia suhtautumiseen voi sen sijaan saada aikaan valtakunnantason median kiinnostus.

Eräs käännekohta oli TV 1:n kulttuuridokumentti Ihmisten kaupunki helmikuussa 2003, jossa Lappeenranta ja Kankaanpää olivat esimerkkeinä keskisuuren ja pienen kaupungin kulttuurisesta suunnittelusta ja sen merkityksestä imagotekijänä. Ohjelma poiki paljon myönteistä palautetta tyyliin: "Vasta nyt huomaa, kuinka hienossa kaupungissa asunkaan" tai "Kankaanpää on selvästi mainettaan parempi." Kun meidät noteerataan, opimme itskin antamaan arvoa omalle kaupungillemme. Syn-

tyy positiivinen itseään vahvistava kierre.

Medioituva maailma on tätä päivää; ilmiötä ei ole, jos sitä ei ole käsitelty julkisuudessa. Tuntuu siltä, että ulkopuolinen huomio herättää vasta omankin väen. Ilmiö ei ole uusi, kuten käy ilmi vaikkapa seuraavasta siteerauksesta vuosien takaa:

"Ei voi olla huomaamatta, että paikkakuntamme herättää mielenkiintoa suurena määrin juuri kulttuuriharrastusten takia... Tuntuu väkisinkin siltä, ettemme aina itse huomaa, kuinka tärkeää kaikki tämä on ja miten paljon se merkitsee paikkakuntamme eteenpäin menossa. Naapurien täytyy se sanoa, vai olemmeko niin kiitoksen kipeitä, että kuuntelemme miellemme, kun naapurit sen sanovat, ja vasta sitten panemme sen merkille. Totta tämä joka tapauksessa on." (Leo Suvanto; Kankaanpään Joului 1967)

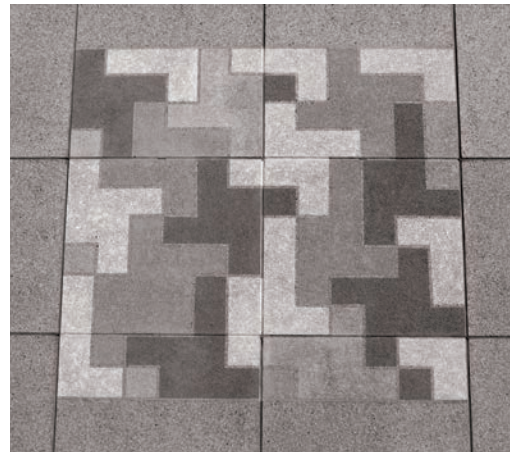
Juha Kostiaainen on kirjoituksissaan nostonut kaupunkimarkkinoinnin näkökulmaksi aluepolitiikkaan ja kaupunkiseutujen kehittämiseen. Hän on korostanut, että kaupunkien markkinointi on samalla kehittämistä, kun painopisteitä pohditaan ja kaupunkia tehdään niiden kautta tunnetuksi. Toisaalta kaupungin kehittäminen näkyvine projekteineen toimii kuin itsestään kaupungin markkinointina.

Kankaanpään ydinkeskustan kehittämisseminaarissa Juha Kostiaisen kertoi esimerkin puheen ja markkinoinnin voimasta: ”Teknologiakaupunki Oulu” vastattiin 1980-luvulla kaikkiin Oulun kaupungin puhelimiin. Slogan ei ollut katteeton ja se löi itsensä läpi niin voimakkaasti, että muut, myös melkoiset teknologiakeskittymät omaavat kaupungit saavat kateudesta vihreinä myöntää, että Suomen ”ainoa” teknologiakaupunki on Oulu. Kuvaa asiasta puhumisen ja omanarvontunnon merkitystä imagon vahvana rakennusvoimana.

Tästä innostuneena etsin internetistä Google -haualla osumia taidekaupunki –sanalle. Lähes kaikki polut johtivat Mänttään, joka on luonut taidekaupunki-imagonsa Serlachiuksen suvun taideperinnön ja Mäntän jokakesäisten kuvataideviikkojen pohjalta. Kaupungin kotisivut värikkäine taidekaupunki -logoineen kertovat uskosta asiaan. Myös Huitinen sai jonkun maininnan. Kankaanpää ei vielä tässä joukossa näkynyt. Satakuntalaisille tyypillinen vaatimattomuusko estää meitä tuomasta itseämme esiin? Nyt alkaisi olla aika kääntää kurssia, kun taideyhdistys ja Taidekoulu ovat jo saavuttaneet kunnioitettavan keski-ikänsä eikä missään muussa kaupungissa ole vastaavaa historiaa kerrottavanaan.

Taideyhdistyksen piirissä on taidekaupunki –brändiä vahvistettu tietoisesti. Kesällä 2001 järjestettiin Värinä -näyttelyn yhteydessä yleisölle avoin keskustelutilaisuus otsikolla *Kankaanpää taidekaupunkiko?* Tämän artikkelin otsikosta jätin jo kysymyksen pois. Taideyhdistyksen puheenjohtaja Kaija Antila painotti taidekaupunki-ilmausta tervehdyspuheessaan yhdistyksen 40-vuotisjuhlassa 7.1.2005.

Juhani Tarnan
seinämaalaus
Värikulmat.

Kysymykseeni taiteen käyttämisestä kaupunki-markkinoinnin ”välineenä” vastasi Juhani Tarna:

”Se on minun mielestä aivan oikein. Siihen pitäis vaan vahvasti, vahvasti paneutua ja satsata, toisin sanoen käyttää sitä sumeilematta niin paljon kuin sielu sietää... Markkinointia kylmästi kato!” (Tarnan haastattelu 17.4.2004.)

Markkinoinnissa tulisi Tarnan mielestä lähteä juuri omasta 50–60-luvun modernismin perinteestä ja rakentaa siltä pohjalta haaveillun Kankaanpään taidemuseon imago ja samalla Kankaanpään imagoa. Edelleen Tarnan sanoin: *”Se on niin totta, se on niin äärettömän totta, että siis koska se on totta, niin se lyö itsensä läpi.”*

Näin haluan minäkin uskoa ja esittää lopuksi sumeilematta oman visioni tulevaisuuden Kankaanpäästä, joka luonnollisesti sisältää ideoita myös monilta muilta unelmoijilta.

Tämä voisi olla totta

Kankaanpäässä on kautta historian oltu rohkeita ja yritteliäitä. Miksi emme jatkaisi samalla linjalla? Perustetaan modernismin perinteitä vaaliva ja omaa tarinaa esittelevä taidekeskus, rakennetaan sille niin näyttävä uudisrakennus, että siinä kalpeenee New Yorkin MOMA:t ja Bilbaon Guggenheimit. Keskus toimii kaikenlaisen taide-elämän ja markkinoinnin ytimenä. Nostetaan Taidekehän status-ta entisestään lisäämällä Räikkeen ja Tarnan toivomia kohokohtia, valaistaan koko kaupunki ja etenkin Taidekehä Roope Siiroisen visioimalla ennennäkemättömällä tavalla, jolla taataan se, että maailmanlaajuinen turismi suuntaa tänne ympäri vuoden. Otetaan nykyaikainen tekniikka avuksi Taidekehällä, audiolaitteita ja kännykkää näppäilemällä saa tietoa teoksista reitillä kulkiessaan. Taidekehävaunu selostuksineen kiertää reittiä. Vaihtuvien näyttelyiden sarja jatkuu.

Torikohennuksen jälkeen terassit täyttyvät turisteista, Pertti Mäkisen ja Reijo Paavilaisen suunnittelema suihkukaivo-oleskeluveistos muodostuu kohtaamispaikaksi ja maamerkiksi, jota vasten käynti Kankaanpäässä halutaan ikuistaa lukuisin kameroihin. Kesäisten taidetorien maine kiirii ympäri Suomen. Rauhanturvan muistomerkki vetää puoleensa kansainvälistä turismia.. Kaupungin maajoituskapasiteetti täyttyy. Ravintoloita ja kahviloita tarvitetaan lisää. Leppäsen kortteli rakentuu eläväksi kaupan ja kulttuurin keskukseksi.

Tuotteistetaan matkailupaketteja ja tapahtumille tärkeille kohderyhmille. Harjuluonnon ja elämysmatkailun markkinointiin kytketään omaleimainen,

hurjin tarinoin höystetty kierros Taidekehällä. Viedään liikuntarajoitteiset nauttimaan taiteesta, tehdään leikkimielisiä kiertokäyntejä lapsille, kilpailuja nuorille, uusia projekteja arkkitehti- ja taideopiskelijoille. Taidekehälle lisätään leikkipaikkoja ja ikäihmisten levähdys- ja kohtaamispaikkoja. Taidekehän arkkitehtuurireitin kohokohtia ovat modernismia edustava ”Siren-keskus” sekä postmodernit Taidekoulu ja se tuleva Taidekeskus. Kirjoin, cd-rompuin, esittein, postikortein, tarroin jne. levitetään tietoa – omaleimaisia taide-esineitä ja Reiman taidevaatteita on kaupan.

Sitoudutaan niin liike-elämä, kolmas sektori kuin kaupunkikin taideasiaan: SAMK:n liiketalouden ja kuvataiteen yhteisesti ideoimana työllistetään nuoria taiteilijoita paikkakunnalla, tarjotaan halpaa asuin- ja työtilaa sekä mahdollisuuksia näyttelytoimintaan. Tehdään Kankaanpäästä taiteilijoiden ja symposiumien mekka, johon kaikki haluavat tulla ja useat jäädä.

Taloudelliset panostukset pysyvät kohtuullisina, kun hyödynnetään kaikkien toimijoiden EU-rahoituksen mahdollisuudet. Satsaukset tulevat takaisin moninkertaisesti kun Kankaanpää saa lisää positiivista näkyvyyttä ja vetovoimaa.

Tarvitetaan vain uskoa mahdollisuuksiin ja kovaa työtä.

Sloganiksi ehdotan sekä taiteeseen, arkkitehtuuriin että kaupunkisuunnitteluun viittaavaa ilmausta: Kankaanpää – modernismin kaupunki.

Maija Anttila

Perustajat ja hallinto

Taideyhdistyksen perustavassa kokouksessa ravintola Pohjankankaassa 7. tammikuuta 1965 olivat paikalla seuraavat henkilöt: hammaslääkäri Jaakko Antila, hammaslääketieteen yo Matti Antila, toimittaja Veikko Isomäki, maanviljelijä Jaakko Kaappa, lääketieteen lisensiaatti Matti Kaskinen, taidemaalari Ensio Lamberg, toimittaja Osmo Lilja, rautatievirkailija Kaarlo Lydén, emäntä Liisa Mattila-Oukari, talousneuvos Mauno Mattila-Oukari, mainospäällikkö Mikko Moilanen, taideopiskelija Liisa Pellonpää, asioitsija Onni Pyysalo, taideopiskelija Liisa Rekola, kuvanveistäjä Kauko Räike, lehtori Martta Sevio, rehtori Veikko Sevio, taidemaalari Juhani Tarna, kunnanjohtaja Ennu Virtanen ja taideopiskelija Pauli Vuorisalo.

Hallituksessa ovat olleet jäsenenä, asiantuntijajäsenenä tai tilintarkastajina seuraavat henkilöt

Työnjohtaja Elo Ahokangas, hammaslääkäri Jaakko Antila, hammaslääkäri Matti Antila, farmaseutti Kaija Antila, arkkitehti Maija Anttila, kuvaamataidonopettaja Liisa Arppola, rouva Inkeri Ervelä, johtaja Kalevi Holma, taidemaalari-taidegraafikko Lars Holmström, lehtori Helena Hupila, kuvanveistäjä Ensio Härkönen, toimittaja Veikko Isomäki, lehtori Tuula Isotalo, taidemaalari Päivi Jokinen, filosofian maisteri Anna-Kaarina Jousimies, koulutusjohtaja Liisa Juhantalo, jalkineyöntekijä Kauko Jussila, asuntosihtööri Eine Järri, kuvataiteilija Leena Järvinen, maanviljelijä Jaakko Kaappa, toimittaja Vesa Kangas, taidemaalari Ulla Karsikas, lääketieteen lisensiaatti Matti Kaskinen, kuvaamataidonopettaja Pirkko-Liisa Kilpi, taidemaalari Osmo Klen, muotitaiteilija Reino Koski, mallimestari Kari Kuirinlahti, taidemaalari Erja Kujansuu, taidemaalari Ensio Lamberg, diplomi-insinööri Heikki Lampinen, talouspäällikkö Mikko Laukko, ohjaaja Eeva Leppänen, pankkitoimihenkilö Aino Lilja, toimitusjohtaja Osmo Lilja, toimittaja Raimo Lilja, kirjakauppi-

as Tuomas Lilja, liikkeenharjoittaja Arvo Lähdetniemi, kirjastonjohtaja Aini Lähdenmäki, kuvanveistäjä Anssi Madekivi, taidemaalari Pekka Mattila, talousneuvos Mauno Mattila-Oukari, laskentapäällikkö Tapio Mikola, johtaja Mikko Moilanen, rehtori Eero K. Mäkinen, kuvanveistäjä Pertti Mäkinen, rehtori Jouko Nurminen, tekstiilityönopettaja Sirkka Nurminen, optikko Marja Pajunen, toimitusjohtaja Teuvo Pakkala, kanslisti Eva Paloposki, lääketieteen lisensiaatti Eero Pelto-Timperi, kirjastotoimenjohtaja Eeva Puro, konttoripäällikkö Onni Pyysalo, rehtori Aino Pöyhönen, graafikko Hannu Reho, eläinlääkäri Esa Rajala, sosiaalisihtööri Sirkka Rantanen, tehtailija Pentti Rajala, tekstiilitaiteilija Satu Rihu-Lehti, taidemaalari Petri Rumukainen, professori Kauko Räike, taidemaalari, galleristi Anja Räikkälä, kuvaamataidonopettaja Mirja Saarivirta, taidegraafikko Tea Tuovila, rehtori Veikko Sevio, museonjohtaja Leena Sivulla, tonttikirjanhoitaja Kaija Soini, kuvanveistäjä Ossi Somma, filosofian maisteri Eeva Suominen, varatuomari Kaino J. Suominen, myymäläintarkastaja Leo Suvanto, opettaja Liisa Säiläkivi, jalkineyöntekijä Pekka Tamminen, taidemaalari Juhani Tarna ja lehtori Vesa-Matti Velhonoja.

Kunniajäsenet

Ensio Lamberg, Kauko Räike

Stipendit

Vuonna 1984 yhdistys ryhtyi jakamaan yläasteen, lukion sekä taidekoulun oppilaille stipendejä sekä tukemaan taideopiskelijoiden näyttelymatkoja. Stipendejä on myönnetty myös musiikkiopiston oppilaille.

Lähteitä

Kankaanpään taideyhdistys ry:n kokouspöytäkirjat ja arkistot, Taideyhdistyksen hallituksen jäsenten arkistot, Kauko Räikkeen, Juhani Tarnan ja Liisa Juhantalon arkistot, Kankaanpään kaupungin museon arkistot, Kankaanpään taideyhdistyksen vieraskirjat 1965–87, Kiertö-näyttelyn vieraskirja 2002, Kankaanpään taideyhdistys ry:n leikekirja, Galleria Räikkälän vieraskirja, Kankaanpään taidekoulun vuosikertomukset 1965–1989, Kankaanpään taidekoulun lehtileikearkistot, Kankaanpään Joulu-jen vuosikerrat, Raimo Lilja: Kankaanpään Taidekoulu 25 vuotta

Yhdistys allekirjoitti maaliskuussa 1996 sopimuksen kaupungin kanssa kaupungin kotiseutuarkistoon arkistoitavasta materiaalista, joka muodostui taideyhdistyksen pöytäkirjoista yhdistyksen alusta aina vuoteen 1989 saakka sekä taidekoulun opettaja- ja oppilasluettelosta, yhdistyksen jäsenluetteloista vuoteen 1988, sekä asiakirjoista, tositteista, tiliasiakirjoista ja saapuneista kirjeistä.

Tämän teoksen toteuttamista ovat tukeneet

Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry, Kankaanpään Osuuspankki, Satakunnan kulttuurirahasto, Satakunnan ammattikorkeakoulu Kuvataide, HuhtaHyvät, Kankaanpään Osuuspankki, Kankaanpään Seutu, Kankaanpää Works Oy, Tekniset Kankaanpää, Kankaanpään Vuokko apteekki, Radio ja TV Markku Oy

